

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมรรถภาพ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

สุวภาณจน์ ทาวี
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Language and Literacy Education Commons](#)

Recommended Citation

ทาวี, สุวภาณจน์, "การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมรรถภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 6239.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6239>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION LEARNING PACKAGEBASED ON
BALANCED LITERACY APPROACH FOR ELEMENTARY STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Teaching Thai Language

Department of Curriculum and Instruction

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ
	ตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
โดย	น.ส.สุภาภรณ์ ทาวิ
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ วัฒนวรรณ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ วัฒนวรรณ)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชนก นัยเจริญ)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สุภาภรณ์ ทาวี : การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนว
 สมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. (DEVELOPMENT OF READING
 COMPREHENSION LEARNING PACKAGEBASED ON BALANCED LITERACY
 APPROACH FOR ELEMENTARY STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ฉัตรวรรณ
 ลัญฉวรรธนกร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ
 ตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และ 2) ศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อ
 ความเข้าใจก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมฯ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
 4 จำนวน 28 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา
 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และ 3)
 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ
 ได้แก่ (1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม (2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (2.1) จุดประสงค์การ
 เรียนรู้ (2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม (2.3) บทอ่าน (2.4) แบบประเมินผล 2) ความสามารถในการ
 อ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อ
 ความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา การสอนภาษาไทย
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6282022327 : MAJOR TEACHING THAI LANGUAGE

KEYWORD: learning package, comprehension learning, balanced literacy

Suwakarn Tawee : DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION LEARNING
PACKAGEBASED ON BALANCED LITERACY APPROACH FOR ELEMENTARY
STUDENTS. Advisor: CHATTRAWAN LANCHWATHANAKORN

The purposes of this research were 1) to develop a reading comprehension learning package based on the balanced literacy approach for elementary school students, and 2) to study the reading comprehension before and after participating in learning activities. The participants consisted of 28 fourth-grade Thai students. The research instruments were 1) a learning package based on the balanced literacy approach for elementary students; 2) a reading comprehension test; and 3) a student reading behavior observation form. The statistics used in the research were the Mean (M) and Standard Deviation (SD) and dependent simple t-test. The results of this research were as follows: 1) The key elements of the learning package based on a balanced literacy approach for elementary students consisted of (1) Learning package manual, (2) Lesson plans consisted of 4 components; (2.1) Learning activity step, (2.2) The forms of assessment for learning, (2.3) reading materials, and (2.4) the evaluation approach. 2) students' level of reading comprehension abilities was also higher after using a package based on a Balanced literacy approach at the .05 level of significance.

Field of Study: Teaching Thai Language

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลงภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นล้วนเกิดจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาอันมีค่าคอยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดจนให้กำลังใจจนสามารถทำงานนี้จนประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ ประธานสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจสอบให้งานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญชนก นัยเจริญ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการภายนอกในการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจพิจารณา และกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์โต อาจารย์ ดร.สินทรัพย์ ยืนยาว และคุณครูสเกนธ์ จันทร์เพ็ญ ที่ให้ความกรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับแก้เครื่องมือวิจัย

ขอบพระคุณครอบครัวที่คอยสนับสนุนในด้านการศึกษาและให้กำลังใจอย่างดีเสมอมา

ขอบคุณศรีนวล เปาะเปี๊ยะ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวโพด จืดจืด ก๊วยเจ๋ง และจ๋องแจ่ง ที่คอยเป็นกำลังใจให้ในเวลาท้อ คอยอยู่เป็นเพื่อนในการทำวิจัยทุกขั้นตอน

ขอบคุณตัวผู้วิจัยเองที่สามารถทำวิจัยได้จนสำเร็จ ขอขอบคุณที่ถึงแม้จะท้อแค่ไหนก็พยายามสร้างกำลังใจให้ตัวเองทำงานได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุภาภรณ์ ทาวี

สารบัญ

หน้า

.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	16
1.1 ความหมายชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	16
1.2 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	17
1.3 ประเภทของชุดกิจกรรม.....	21

1.4 ขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรม.....	23
1.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม	23
2. สมดุลภาษา.....	24
2.1 ความเป็นมาของสมดุลภาษา.....	24
2.2 ความหมายการสอนแบบสมดุลภาษา.....	26
2.3 องค์ประกอบของการสอนตามแนวคิดสมดุลภาษา.....	26
2.4 หลักการของแนวสมดุลภาษา.....	27
2.5 แนวทางการสอนอ่านและเขียนตามสมดุลภาษา.....	28
3. บทอ่าน	38
3.1 ความหมายของสื่อการอ่าน.....	38
3.2 แนวทางการเลือกสื่อการอ่าน.....	38
3.3 ประเภทของสื่อการอ่าน.....	43
3.4 การเลือกบทอ่านและเนื้อหา	53
3.5 พัฒนาการทางภาษาและความสนใจเกี่ยวกับบทอ่าน	55
4. การอ่านเพื่อความเข้าใจ.....	60
4.1 ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ.....	60
4.2 องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ	61
4.3 ระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจ.....	63
4.4 การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	68
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
5.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	71
5.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมดุลภาษา	73
5.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทอ่าน.....	76
5.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ.....	78

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
ระยะที่ 1 การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความ เข้าใจตามแนวสมดุลภาษา.....	85
ระยะที่ 2 การพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	87
ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนว สมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	93
ระยะที่ 4 ศึกษาผลของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุล ภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.....	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับ นักเรียนประถมศึกษา.....	100
ตอนที่ 2 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับ นักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	106
ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการเรียนรู้ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา.....	107
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	119
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผล.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	133
ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้.....	133
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	134
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก.....	145
ประวัติผู้เขียน.....	228

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของชุดกิจกรรม	20
ตาราง 2 สังเคราะห์หลักการและแนวทางการสอนตามแนวสมดุภาษา	35
ตาราง 3 การสังเคราะห์ระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ	67
ตาราง 4 จำนวนข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	89
ตาราง 5 การกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจแสดง จำนวนข้อแบ่งตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการเขียนตอบ	90
ตาราง 6 โครงสร้างชุดกิจกรรม	94
ตาราง 7 การดำเนินการทดลอง	96
ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังได้รับการ จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯตามแนวสมดุภาษา ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ	106
ตาราง 9 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจำแนกตามรายการสังเกต พฤติกรรม.....	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แนวทางการเลือกใช้สื่อ	39
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	81
ภาพ 3 การดำเนินการวิจัย.....	84
ภาพ 4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา.....	105
ภาพ 5 องค์ประกอบและรูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษา.....	120

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ละประเทศมีการแข่งขัน การที่จะพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นได้ จึงต้องพัฒนาคุณภาพของคนโดยเฉพาะเยาวชนในประเทศ การศึกษาถือได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน โดยเน้นปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเชิงสมรรถนะรายบุคคล ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ภาษาถือได้ว่าเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน ในสังคม ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ หากผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านเขียน ซึ่งเป็นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชั้นพื้นฐาน จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ รวมถึงการดำเนินในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กระดับประถมศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ยกระดับทางสติปัญญาให้สูงขึ้น พัฒนาจิตใจ พัฒนาความคิดของบุคคลได้ อาจกล่าวได้ว่าการอ่านเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้นได้

การอ่านมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือที่สามารถค้นหาความรู้และเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลาจากสื่อที่หลากหลายในปัจจุบันแล้ว การอ่านยังมีส่วนช่วยส่งเสริมการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกฝน ดังที่ ฌอนมวงส์ ลัยอดมรรคผล (2552) กล่าวไว้ว่า มนุษย์ปกตินั้นฟังหรือพูดได้ก่อนอ่านและเขียน การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนจะมักเริ่มต้นจากการพัฒนาในระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ในการเรียนอ่านแรก ๆ เป็นการอ่านเพื่อให้อ่านออกมากกว่าจะเป็นการอ่านเป็นหรืออ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ ต่อมาเมื่อได้ศึกษาสูงขึ้นตามลำดับจึงเรียนรู้ การอ่านข้อความที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่ยากขึ้น ซึ่งการอ่านเพื่อความเข้าใจนี้ถือ

เป็นความสามารถทางการอ่านที่จะต้องเสริมสร้างให้แก่ผู้เรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นความสามารถในการอ่านพื้นฐานที่สำคัญ ดังที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนภาษาไทยว่า เมื่อจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ว่า “ผู้เรียนจะสามารถอธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การกำหนดคุณภาพผู้เรียนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรได้เน้นความสำคัญของการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เนื่องจากเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานของการศึกษา รวมถึงเป็นพื้นฐานการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงขึ้น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านตั้งแต่ระดับตัวอักษรไปจนถึงระดับสร้างสรรค์ ในลักษณะการนำความรู้จากสิ่งที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาจากผลการรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ที่ทำการทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ NIETS : National Institute of Educational Testing Service (Public Organization) พบว่า คะแนนสอบวิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 66.02 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) ขณะที่ผลการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT: National Test) ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการทดสอบเพื่อใช้ประเมินคุณภาพของการเรียนการสอน และจัดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2563 มาตรฐาน ท1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.27 อยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) จากผลการทดสอบที่ระบุข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนประถมศึกษายังมีระดับความสามารถในการอ่านน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

สาเหตุของปัญหาด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจอาจมาจากหลายประการ ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2538) ได้กล่าวว่าปัญหาการอ่านยังไม่ได้รับการแก้ไข และไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพราะมีสาเหตุมาจากตัวครูผู้สอนไม่เข้าใจวิธีการสอนอย่างแท้จริง สาเหตุจากตัวนักเรียนมาจากสังคม ครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกัน ความสามารถในการอ่านต่างกัน และสาเหตุจากโรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอ่านไม่เพียงพอ นักเรียนจึงยังไม่สามารถแปลความหมายข้อความประโยค จับใจความจากเรื่อง หรือสรุปสาระของเรื่องได้ รวมถึงยังขาดความสามารถในการใช้ประสบการณ์เชื่อมโยงกับความรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับกิตติวดี บุญเชื้อและอัญญมณี บุญเชื้อ (2549) กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่อ่านออก เขียนได้ อ่านได้คล่องแต่จับใจความไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมาย ไม่มีประโยชน์ เพราะอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องหรืออ่านแล้วไม่ได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับคณาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (2551) กล่าวถึงปัญหาสำคัญของการอ่าน คือ ขาดความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่าน ไม่สามารถจดจำรายละเอียดของเนื้อเรื่อง และไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ รวมถึงไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม ผู้อ่านมีอุปสรรคในการอ่าน ไม่ชอบอ่าน ขาดทักษะทางภาษา อ่านแล้วไม่เกิดความเข้าใจในการอ่าน (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2555) ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องหาแนวทางการสอนรวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์เข้ามาช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน

แนวคิดสมดุลภาษา (Balanced Literacy) เป็นแนวทางการสอนภาษาที่เริ่มมาจากประเทศนิวซีแลนด์ โดยพัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวม (whole language หรือ natural language approach) ซึ่งเป็นแนวที่โรงเรียนระดับอนุบาลศึกษาในประเทศไทยได้ใช้อยู่ โดยมูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้นำมาเผยแพร่

ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (DR. Richard Walker) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยบริสเบน (Brisbane University) ประเทศออสเตรเลีย และดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้นำแนวการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Experience) มาทดลองสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีวิธีการสอนภาษาโดยการสอนอ่านและเขียนจากเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ ประเทศนิวซีแลนด์ได้พัฒนาแนวการสอนที่บูรณาการการสอนแบบให้มีความหมาย (whole language) กับการสอนสะกดคำแจกลูก (phonics) เข้าด้วยกันแล้วใช้ชื่อว่าสมดุลภาษา (Balanced Literacy) ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะสอนภาษาได้อย่างเหมาะสม ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับ

พัฒนาการของเด็ก เด็กจะสามารถพัฒนาได้ ต้องมีกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัย (อารี สันทรวี, 2550)

ผลการวิจัยของวิภาพร คุปติเกษม (2558) ได้ศึกษาพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแนวสมดุภาษา พบว่า การสอนแนวสมดุภาษาพัฒนาขึ้นเพื่อใช้สำหรับพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยให้ผู้เรียนได้อ่านและเขียนจากเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างมีจุดหมาย เน้นกิจกรรมการอ่านและการเขียนที่หลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้น เพราะนักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการอ่านและการเขียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ วรินทร์ โพนน้อย (2555) ได้พัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุภาษา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ GRACE Model ซึ่งมีการจัดลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบที่มุ่งเสริมสร้างทักษะทางภาษาไทยตามแนวการสอนแบบสมดุภาษา ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุภาษาและแบบ GRACE นั้น ส่งผลให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษามีความรู้และทักษะทางภาษาไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะการอ่านและการเขียน ดังนั้นการสอนตามแนวสมดุภาษาจึงเป็นการสอนที่เหมาะสมนำมาใช้เสริมสร้างความสามารถทางภาษาในด้านการอ่านให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

การนำแนวทางการสอนตามแนวสมดุภาษาที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยขยายความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน สร้างความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ นั่นคือ การใช้สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ จะเป็นตัวกลางหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ รู้สึกสนุกและไม่เบื่อหน่าย โดยในการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน สื่อการสอนมีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพหากครูเลือกใช้สื่อส่งเสริมการอ่านได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องตามทักษะการอ่านแต่ละทักษะ สื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่านมีหลายลักษณะ ได้แก่ บทอ่านต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ คู่มือ กวีนิพนธ์ สารานุกรม นิตยสาร ดังที่ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2553) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านไว้ว่า ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งสำคัญ หากนักเรียนได้อ่านในเรื่องที่สนใจจะช่วยทำให้มีความสุขในการอ่าน และกระตือรือร้นที่จะอ่าน ซึ่งจะส่งผลให้การอ่านบรรลุจุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการเลือกเรื่องที่อ่านหรือบทอ่านเสริม จะต้อง

หลักการหรือแนวทางในการเลือก โดยตั้งอยู่พื้นฐานความสนใจ หรือความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมถึงต้องสอดคล้องกับพัฒนาการด้านภาษาและความเหมาะสมของนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าวเห็นได้ว่าการเลือกใช้บทอ่านที่ตรงกับความสนใจและเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน จะสามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจได้

ปัญหาด้านความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ต้องได้รับการปรับปรุง และพัฒนาอย่างเร่งด่วน เป็นผลให้ครูต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จากศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กประถมศึกษา พบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องดึงดูดความสนใจ มีลักษณะการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน โดยใช้สื่อวัสดุในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่รวบรวมสื่อ กระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, 2550)

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นระบบ ที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการบูรณาการสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือหลายหัวข้อ (Meehan, 1981) ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนบางประการได้ตามจุดประสงค์ มีการจัดกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้เป็นสื่อกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีจุดเด่นในการสนองวัตถุประสงค์ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ ซึ่งทำให้สามารถใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้ เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น เกิดความท้าทายและไม่รู้สึกเบื่อ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) โดยในชุดกิจกรรมประกอบด้วยคู่มือสำหรับครู คำสั่งหรือการมอบหมายงาน เนื้อหาสาระ สื่อ และการประเมินผล ซึ่งการใช้ชุดกิจกรรมที่มีสื่อประกอบการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาบทเรียนที่ย่างยากซับซ้อนได้ง่ายในระยะสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจ กระตุ้นความสนใจในการเรียนให้กับผู้เรียน ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และมองเห็นร่วมกันในเนื้อหาที่เรียน ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วยเสริมสร้าง ส่งเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ของผู้เรียนได้ด้วย (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)

การวิจัยของอเมริกา ตรรกาพยากรณ์ (2556) ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 12 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) แนวคิดหลัก 3) ทักษะการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้และการให้ผลป้อนกลับ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดประเมินผล มีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นจัดกิจกรรม และขั้นสรุป ผลการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับปฏิมมา คำแก้ว (2564) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งชุดกิจกรรมมีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นกำหนดความสำเร็จ (2) ขั้นแนะนำสถานการณ์และกำหนดเป้าหมาย (3) ขั้นรวมกลุ่มและ วางแผน (4) ขั้นปฏิบัติการ : นักเรียนดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดผ่านการทำใบกิจกรรม (5) ขั้นแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม และ (6) ขั้นสรุปและติดตามความก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสรุปได้ว่าการใช้ชุดกิจกรรมสามารถใช้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา และช่วยพัฒนาทักษะสำคัญต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

การศึกษาข้อมูลข้างต้น เป็นแนวทางที่จะช่วยในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุลภาษา ซึ่งมีลักษณะกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่การพัฒนาความสามารถทางการอ่านในระดับพื้นฐานไปถึงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการกำหนดบทอ่านที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาและความเหมาะสมกับช่วงวัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถนำความรู้ ข้อคิด รวมถึงประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีลักษณะอย่างไร

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรม แนวคิดสมดุลภาษา และบทอ่าน ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดสมดุลภาษามีลักษณะเด่นคือ เป็นการสอนพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมถึงเป็นการสอนภาษาที่บูรณาการการสอนภาษาแบบให้มีความหมาย (Whole Language) กับการสอนสะกดคำแจกลูก (Phonics) เข้าด้วยกัน สอนโดยยึดหลักเด็กเป็นศูนย์กลาง (อารี สันทรวี, 2550) ซึ่งมีงานวิจัยที่ได้ใช้การสอนแนวสมดุลภาษาในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา เช่น งานวิจัยของวิภาพร คุปติเกษม (2558) ได้ศึกษาพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแนวสมดุลภาษา พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแนวสมดุลภาษาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ การใช้ชุดกิจกรรมสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาดีขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของเมริกา ทรรกวาทการ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์มีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด

การใช้อ่านมาเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือ เห็นได้จากงานวิจัยของ ผัสพรรณ ถนอมพงษ์ชาติ (2555) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้

แบบฝึกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาบทอ่านจากบริบทชีวิตและความสนใจของนักเรียน และมีการใช้บทอ่านที่สร้างขึ้นใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาได้พัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบฝึกที่มีการพัฒนาบทอ่านขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า เมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนให้สูงขึ้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง คือ กำหนดโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดอีสานเหนือ อีสานกลาง และอีสานใต้ แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากได้เป็นกลุ่มอีสานใต้ จากนั้นทำการสุ่มโดยการจับสลากจังหวัดได้เป็นจังหวัดนครราชสีมา และสุ่มโรงเรียนได้เป็นโรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาการ จากนั้นทำการสุ่มระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้เป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 28 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรจัดกระทำ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา

ตัวแปรตาม: ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

3. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน วิชาภาษาไทย จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ละ 4 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง มีการทดสอบก่อนหลังเรียนในคาบที่ 1 และคาบที่ 14 รวมทั้งสิ้น 14 คาบ ระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์

4. บทอ่านที่ใช้ในชุดกิจกรรมการเรียนการสอน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุดที่พัฒนาขึ้นมีการลำดับเนื้อหาตามความความยากง่ายของบทอ่านประกอบด้วยบทอ่านประเภทสารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรองตามลำดับ สาระของบทอ่านที่ใช้ในการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน มีข้อคิดสาระความรู้ และเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ความยาวของบทอ่านในประเภทสารคดีและบันเทิงคดี (ร้อยแก้ว) จะกำหนด 1-2 หน้า และบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) กำหนดไว้ 8-10 บท

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถตีความ วิเคราะห์ ข้อความในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความของเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ โดยกำหนดระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไว้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจแบบตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ มีรายละเอียด ดังนี้

ความเข้าใจระดับตัวอักษร หมายถึง สามารถเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษร และอธิบายความหมายของคำ ประโยค หรือสำนวนจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงเรียงลำดับเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านได้

ความเข้าใจระดับตีความ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน คาคะเนเหตุการณ์ หาเหตุและผล รวมถึงสามารถสรุปเรื่องราวและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยประสบการณ์ในการลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ความเข้าใจระดับประเมินค่า หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมจากสิ่งที่อ่าน และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ

ความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการนำไปใช้สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน หรือสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้

การสอนตามแนวสมดุลภาษา หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อ่านและใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย สร้างโอกาสหรือกิจกรรมให้นักเรียนอย่างสมดุลมีกิจกรรมที่สมดุลของทักษะทางภาษาโดยสอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี รวมถึงใช้สื่อเกี่ยวกับการอ่านประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเภทบันเทิงคดี หรือสารคดี รวมถึงบทร้อยกรอง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการสื่อต่าง ๆ และกิจกรรมอย่างหลากหลายมาประกอบกันเพื่อจัดการจัดการการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มี 3 ประเภท คือ 1) ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยาย 2) ชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม 3) ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนรายบุคคล ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยาย โดยครูเป็นผู้ใช้ชุดกิจกรรมดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม เนื่องจากมีลักษณะที่ครูเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการกิจกรรมที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวมถึงช่วยขยายเนื้อหาสาระที่เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วยหลักการ แนวคิด และคำชี้แจงรายละเอียดชุดกิจกรรม และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.3) สื่อการเรียนรู้ เช่น บทอ่าน ใบความรู้ 2.4) แบบประเมินผล

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา หมายถึง ชุดกิจกรรมที่จัดการเรียนรู้ตามแนวสมดุลภาษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.3) บทอ่าน 2.4)

แบบประเมินผล มีทั้งหมด 3 ชุดกิจกรรม ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นเอกสารที่บอกหลักการ แนวคิดในการพัฒนาชุดกิจกรรม และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวมศฐวษน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญของชุดกิจกรรม 4 องค์ประกอบ

ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน สารเนื้อหา/สื่อการเรียนรู้ (บทอ่าน) และแบบประเมินผล

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถตีความ วิเคราะห์ข้อความในสิ่งที่ผู้เขียน

ต้องการจะสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

2.2 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) เป็นขั้นการอ่านขั้นแรก นักเรียนฟังครูอ่านเพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่เป็นบทพากย์วิดีโอทัศน์ในขั้นที่ 1 เพื่อเรียนรู้และฝึกออกเสียงคำศัพท์ยาก รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง ครูสังเกตการอ่านและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องเดิมแต่ยาวขึ้น และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากชั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากชั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้งานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

2.3 บทอ่าน หมายถึง เนื้อเรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่าน ประกอบด้วยบทอ่านประเภทบันเทิงคดี สารคดี และบทร้อยกรอง มีความยาวและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี

2.4 แบบประเมินผล เป็นแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ และแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้สังเกตและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการใช้บทอ่าน 3 ประเภท ที่มีการลำดับความยากง่ายเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ความหมายชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2. สมดุภาษา

2.1 ความเป็นมาของสมดุภาษา

2.2 ความหมายของแนวคิดสมดุภาษา

2.3 องค์ประกอบของการสอนตามแนวคิดสมดุภาษา

2.4 หลักการของแนวคิดสมดุภาษา

2.5 แนวการสอนอ่านและเขียนตามแนวสมดุภาษา

3. บทอ่าน

3.1 ความหมายของสื่อการอ่าน

3.2 แนวทางการเลือกสื่อการอ่าน

3.3 ประเภทของสื่อการอ่าน

3.4 การเลือกบทอ่านและเนื้อหา

3.5 พัฒนาการทางภาษาและความสนใจเกี่ยวกับบทอ่าน

4. การอ่านเพื่อความเข้าใจ

4.1 ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

4.2 องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

4.3 ระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

4.4 การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมดุภาษา

5.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสื่อการอ่าน

5.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ความหมายชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการบูรณาการสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือหลายหัวข้อ (Meehan, 1981) ถือได้ว่าชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนบางประการได้ตามจุดประสงค์ มีการรวบรวมสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้เป็นสื่อกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมหรือชุดการสอนมาจากคำว่า Instruction package หรือ Learning package เดิมทีเดียวใช้คำว่าชุดการสอน ต่อมาปรากฏแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น จึงเรียกว่าชุดการเรียนการสอน โดยอาจกล่าวได้ว่าชุดกิจกรรม เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งของสื่อประสม (Multi-Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ แล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้สอนเกิดความมั่นใจที่พร้อมจะสอน

Duke (1973) กล่าวถึงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages or LAPs) เป็นการคิดค้นวิธีการเรียนรู้ที่ปรับให้ตรงกับความต้องการและความสนใจต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปแบบชุดสิ่งพิมพ์ซึ่งครอบคลุมหัวข้อเฉพาะเรื่อง มีกิจกรรมที่สอดคล้องวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำ โดยผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองได้

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2543) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม เป็นสื่อแนวใหม่ที่มุ่งสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาไทย และการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สอนเป็นคู่มือ เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนไว้ว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่งซึ่งที่อาศัยระบบการบูรณาการสื่อหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยผู้เรียนมีลักษณะการใช้สื่อในการเรียนรู้จากการประกอบกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การนำระบบสื่อประสม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่

ชัดเจน มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Udu & Eze (2018) กล่าวว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาความหมายของชุดกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การบูรณาการสื่อต่าง ๆ และกิจกรรมอย่างหลากหลายมาประกอบกันเพื่อจัดการจัดการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ชุดกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

Meehan (1981) กล่าวว่าองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 6 ส่วน ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม
2. คำชี้แจงรายละเอียดชุดกิจกรรมในภาพรวม
3. วัตถุประสงค์
4. การสอน
5. การวัดประเมินผล
6. ข้อเสนอแนะ

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536) ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ที่คล้ายกัน

ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. แบบทดสอบก่อนเรียน
4. การวิเคราะห์แบบทดสอบก่อนเรียน
5. ความรู้พื้นฐาน
6. โปรแกรมการเรียนรู้
7. แบบทดสอบการประเมินผลตนเอง

8. การวิเคราะห์แบบทดสอบการประเมินผลตนเอง

9. อ้างอิง ข้อมูลเพิ่มเติม ฯลฯ

บุญชม ศรีสะอาด (2537) องค์ประกอบชุดการเรียนรู้การสอนเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้
2. บัตรงาน
3. แบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน
4. สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542) ได้จำแนกองค์ประกอบสำคัญภายในชุดกิจกรรมไว้ 4 ส่วนคือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือและแผนการสอนของผู้สอนหรือผู้เรียนตามชนิดของชุดกิจกรรม ซึ่งภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมไว้อย่างละเอียด ทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับ
2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนเรียน หรือประกอบกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรจะมีอยู่ในชุดกิจกรรมแบบกลุ่มและรายละเอียดจะประกอบด้วย
 - 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
 - 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการ
 - 2.3 การสรุปบทเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรที่กำหนดให้
4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรม อาจจะเป็นแบบฝึกหัด ให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกจับคู่ เป็นต้น

ทศนา แหมมณี (2543) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรม
2. คำชี้แจงเป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น
3. จุดมุ่งหมายในส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรม
4. ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนทัศน์ของกิจกรรม ส่วนนี้ควรได้รับการเน้นเป็นพิเศษ

5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง

6. เวลาที่ใช้ จะระบุเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด

7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ต้องจัดไว้เป็นขั้นตอน และต้องสอดคล้องกับหลักวิชา เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

7.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดประสบการณ์ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

7.3 ขั้นอภิปราย ผู้เรียนจะมีโอกาสนำประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างออกไปอีก

7.4 ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมไปฝึกเพิ่มเติม

7.5 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.6 ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน หลังจากการฝึกปฏิบัติครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยจะให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551) จำแนกองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และนักเรียนที่ต้องเรียนจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2. คำสั่งหรือการมอบหมาย เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของสื่อประสม และกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มและรายบุคคลตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้ ได้แก่ แบบฝึก รายงาน การค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปแบบทดสอบต่างๆ

ตาราง 1

การสังเคราะห์องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

องค์ประกอบ ของชุดกิจกรรม	Meehan (1981)	กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536)	บุญชม ศรีสะอาด (2537)	บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2542)	ทิศนา ชมมณี (2543)	ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551)	ผู้วิจัย
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม	✓		✓	✓		✓	✓
คำชี้แจงรายละเอียดชุด กิจกรรม/บัตรงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ว้ ต ถุ ป ระ ส ง ค์ / จุดประสงค์	✓	✓			✓		✓
การวิเคราะห์ แบบทดสอบ		✓					
ความรู้พื้นฐาน		✓					
การสอน/ขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรม	✓	✓		✓	✓	✓	✓
เวลาที่ใช้		✓	✓	✓	✓		✓
การวัดประเมินผล/ แบบทดสอบ	✓	✓	✓	✓		✓	✓
ข้อเสนอแนะ/อ้างอิง	✓						
สื่อ			✓	✓	✓		✓

จากตารางและข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของชุดกิจกรรมมีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดองค์ประกอบไว้ในลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายกัน ประกอบด้วยคู่มือและคำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินผล

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วยหลักการ แนวคิด และคำชี้แจงรายละเอียดชุด

กิจกรรม 2) จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4) สื่อการเรียนรู้ เช่น บทอ่าน ใบความรู้ 5) แบบประเมินผลจากการจัดการเรียนรู้

1.3 ประเภทของชุดกิจกรรม

นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกประเภทของชุดกิจกรรม โดยขึ้นกับจุดประสงค์ในการใช้งานในลักษณะต่าง ๆ โดยชุดกิจกรรมแต่ละประเภท ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมที่ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่ใช้

ประกอบการบรรยาย

โดยกำหนดหัวข้อ เนื้อหา และกิจกรรมไว้เป็นลำดับขั้นตอน สื่อที่ใช้อาจเป็นสไลด์ประกอบเสียง บรรยาย ภาพยนตร์ แผนภูมิและกิจกรรมกลุ่ม

2. ชุดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้

นักเรียนได้ทำ

กิจกรรมร่วมกัน อาจจัดในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ โดยการวางโครงเรื่อง จัดประเด็นเนื้อหาและหน่วยความรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้จบได้ในแต่ละหน่วย ทั้งนี้สามารถจัดกิจกรรมในรูปแบบเรียนเป็นรายบุคคลหรือเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม และมีสื่อการเรียนรู้ บทเรียน แบบฝึก ครบตามจำนวนนักเรียน

3. ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนรายบุคคล เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับ

นักเรียนเรียนรู้

ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อเรียนรู้จบสามารถประเมินตนเองเพื่อทดสอบความก้าวหน้าและสามารถศึกษาชุดกิจกรรมชุดต่อไป ชุดกิจกรรมประเภทนี้สามารถส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน

บุญเกื้อ ครอบหาเวช (2545) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมสำหรับผู้สอนที่ต้องการ

ปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนขึ้นชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลง และเป็นการใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุด

กิจกรรม ในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น

2. ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดกิจกรรมสำหรับให้ผู้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดกิจกรรมแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนและผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดกิจกรรมชนิดนี้มักจะใช้สอนในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

3. ชุดกิจกรรมแบบรายบุคคลหรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุดกิจกรรมสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเองอาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมผู้เรียนสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วยชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมชนิดนี้ อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนส่วนย่อยหรือโมดูลก็ได้

ในขณะที่ระพีพันธุ์ โพธิ์ศรี (2550) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-study package) คือ ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำไปศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่มีครูเป็นผู้สอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือชุดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เช่น ชุดฝึกอบรม หรือชุดการสอนต่าง ๆ

เมื่อศึกษาประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มี 3 ประเภท คือ 1) ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยาย โดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรม กำหนดเนื้อหาและกิจกรรม พร้อมทั้งมีสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีสื่อหรือบทเรียนประกอบ 3) ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนรายบุคคล เป็นชุดกิจกรรมที่นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีครูเป็นผู้สอน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยาย โดยครูเป็นผู้ใช้ชุดกิจกรรมดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม เนื่องจากมีลักษณะที่ครูเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน และให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวมถึงช่วยขยายเนื้อหาสาระที่เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 ขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการศึกษาขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2536) กล่าวว่าในการผลิตสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ จะยึดกระบวนการพื้นฐาน 3 กระบวนการ คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) การเตรียมเครื่องมือในการเรียนการสอน 3) การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการผลิตหน่วยการเรียนรู้สำหรับชุดการเรียนรู้ก็ยึดกระบวนการทั้ง 3 ประการข้างต้นด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ Meehan (1981) ได้กล่าวว่า ในการผลิตชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดหัวข้อของชุดกิจกรรม 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม 3) ตรวจสอบชุดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 4) ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรม 5) สร้างเนื้อหา 6) ตรวจสอบชุดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 7) ปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรม และ 8) การเตรียมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการสร้างชุดกิจกรรมในขั้นที่ 1 จะต้องมีการกำหนดหัวข้อ วัตถุประสงค์ และระบุกลุ่มเป้าหมายของชุดกิจกรรม ขั้นที่ 2 กำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ขั้นที่ 3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ขั้นที่ 4 กำหนดแบบประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม ขั้นที่ 5 ตรวจสอบชุดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 6 นำชุดกิจกรรมไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

1.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมประเภทใดก็ตาม มีคุณประโยชน์ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังที่วาสนา ขาวหา (2525) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้ 1) นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพังเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล โดยไม่ต้องอาศัยผู้สอนและเป็นตามความสามารถของผู้เรียนในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าตามเพื่อนไม่ทัน หรือต้องเสียเวลารอคอยเพื่อน 2) นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ไหนก็ได้ ตามความสะดวก 3) แก้ปัญหาการขาดครูได้ในบางโอกาส เนื่องจากครูไม่เพียงพอหรือมีความจำเป็นมาสอนไม่ได้ 4) ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสภาพการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์ทางการเรียนแก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง และเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา ในขณะที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้อ่านถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม 2) ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วน

ร่วมในการเรียนของตนเอง 3) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 4) ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดกิจกรรมผลิตไว้เป็นหมวดหมู่หยิบใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมตัวล่วงหน้า 5) ทำให้การเรียนของนักเรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ครู ชุดกิจกรรมสามารถทำให้นักเรียนเรียนได้ตลอดเวลาไม่ว่าครูผู้สอนจะมีสภาพหรือขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด 6) ทำให้การเรียนของนักเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกของครูผู้สอน เนื่องจากชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่งนักเรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากชุดการเรียนที่ผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้ว 7) ช่วยให้ครูวัดผลการเรียนรู้ได้ตรงตามความมุ่งหมาย ต่อมากศยาแสงเดช (2545) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนจะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะชุดการสอนผลิตโดยผู้ที่มีความชำนาญ ประโยชน์ในด้านช่วยลดภาระของครูผู้สอน เพราะผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในชุดการสอนตามลำดับขั้น แต่ละขั้นจะมีอุปกรณ์ กิจกรรม ตลอดจนข้อเสนอแนะไว้ให้พร้อมสามารถนำไปใช้ได้ทันที ชุดการสอนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมีข้อเสนอแนะการฝึกกิจกรรม การใช้สื่อการสอนและการทดสอบเพื่อประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน

ประโยชน์ของชุดกิจกรรมมีต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา มีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน ด้านครูผู้สอนจะช่วยลดภาระ และสร้างความมั่นใจให้แก่ครู ทำให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สำหรับชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการนำหลักการของการสร้างชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำสื่อการสอนการอ่านมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สมดุลภาษา

2.1 ความเป็นมาของสมดุลภาษา

อารี สันทรวี (2550) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสมดุลไว้ว่า เมื่อปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา วงการศึกษาในประเทศไทยได้มีเคลื่อนไหว กระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ได้จัดพิมพ์หนังสือแบบเรียนภาษาแบบใหม่ คือจัดพิมพ์เป็นเล่มเล็ก ๆ หนึ่งชุดมี 6 เล่ม ปีหนึ่งจะใช้สองชุดหรือ 12 เล่ม หนังสือแต่ละเล่มมี 16 หน้า เป็นเฉพาะรูป 8 หน้า ข้อความตัวหนังสือ 8 หน้า การจัดทำหนังสือชุดเริ่มเรียนมีหลักการ ดังนี้ มีการเรียงลำดับความยากง่ายของหนังสือแต่ละเล่ม มีเนื้อเรื่อง

สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ของชาวนิวซีแลนด์ ใช้สำนวนพูดและภาษาอยู่ในนิวซีแลนด์ หนังสือแต่ละเล่มสามารถอ่านได้จบเรื่องในการสอนแต่ละครั้ง และสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับสำนักพิมพ์เอกชนในนิวซีแลนด์ที่จะจัดพิมพ์หนังสืออ่านเล่มเล็กให้มากขึ้น การใช้ชุดหนังสือเล่มเล็กหลายเล่มเพื่อฝึกอ่านแทนหนังสือเรียนเล่มหนาหนึ่งเล่มนี้ จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ มารี เคลย์ นักการศึกษาชาวนิวซีแลนด์ได้ศึกษาติดตามการอ่านของเด็กตั้งแต่แรกเข้าประถม จนถึงประถม 5 เพื่อศึกษาว่าเด็กที่อ่านได้ อ่านไม่ได้ มีลักษณะการเรียนรู้อย่างไร สรุปได้ว่า เด็กที่มีปัญหาการอ่านจะต้องเริ่มแก้ไขตั้งแต่ต้น คือตั้งแต่กลางปีของชั้นประถม 1 มารี เคลย์จึงได้จัดทำโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านชื่อว่า Reading Recovery โดยกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยร่วมกัน มีวิธีการคือเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านจะต้องพบครูสอนซ่อมเสริมแล้วทดสอบปัญหาการอ่าน จากนั้นครูจะหาหนังสือเล่มเล็กอ่านง่าย ๆ มาอ่านกับเด็ก ให้เด็กได้เขียนเล็กน้อย ครูสอนเสริมจะมาสอนทุกวัน วันละ 30 นาที มารี เคลย์ใช้หนังสือเล่มเล็กจำนวนมาก โดยแบ่งระดับความยากง่าย คือ แรกเริ่มอ่าน เริ่มอ่านได้ อ่านคล่อง หนังสือเล่มเล็กได้รับการนิยมและแพร่หลายในหลายประเทศ มารี เคลย์ ได้ติดตามการใช้หนังสือเล่มเล็กในการสอนอ่านได้รายงานว่า เด็กชอบหนังสือเล่มเล็กเพราะมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถอ่านหนังสือได้จบเป็นเล่ม ๆ หลังจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ก็ได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือฝึกอ่านอีกหลายครั้ง ให้มีความสุขเพิ่มขึ้นและง่าย เป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี (fiction) มีเรื่องราว ตั้งต้น กลางเรื่อง และตอนจบ มีการใช้คำสัมผัส มีจังหวะ เนื้อเรื่องคาดเดาได้ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วม ใช้ประโยคคำพูดที่เป็นธรรมชาติตามสภาพความเป็นจริง มีหนังสือที่เป็นประเภทให้ความรู้ สารคดีอีกด้วย

นอกจากการผลิตชุดหนังสือเล่มเล็กสำหรับฝึกอ่านแล้ว ได้มีการจัดกลุ่มแบบต่าง ๆ ในการสอน เช่น สอนอ่านร่วมกันทั้งชั้น (shared reading) สอนอ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ฝึกอ่านเองตามลำพัง (independent reading) สอนเขียนร่วมกันทั้งชั้น (shared writing) เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นอกจากนี้ยังมีการอ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้ฟัง (read aloud and storytelling) และการอ่านเงียบ (sustained silent reading) วิธีการสอนข้างต้นนี้ เดิมใช้ชื่อว่าแบบ Whole language (การสอนภาษาแบบธรรมชาติ) เมื่อครูจากสหรัฐอเมริกาไปใช้ ยังพบปัญหาอยู่ นักการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์จึงนำการสอนการสะกดคำแจกลูกมาใช้สอนในช่วงการสอนอ่านร่วมกัน (shared reading) โดยเรียกว่า การสอนทักษะ (skills teaching) และเนื่องจากการสอนภาษาควรจะได้ฝึกภาษาทุกด้านคือ พูด ฟัง อ่าน เขียน ดู และนำเสนอ จึงได้มีการเริ่มใช้คำว่า Balanced Literacy หรือ สมดุลภาษา ซึ่งหมายถึงการสอนการใช้ภาษาหลาย ๆ ด้านให้ครบถ้วนและ

เหมาะสม คำว่า Balanced Literacy ได้เริ่มใช้แทน Whole language ในนิวซีแลนด์ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2534

2.2 ความหมายการสอนแบบสมดุลภาษา

Rasinski และ Padek (2001) กล่าวว่าการสอนแนวสมดุลภาษา เป็นกิจกรรมที่รวมข้อดีของการสอนภาษาธรรมชาติและการสอนสะกดคำ

Pressley (2005) กล่าวว่าการสอนแนวสมดุลภาษาเป็นการสอนทักษะที่เป็นระบบ สมบูรณ์โดยสอนอ่านและเขียนในสภาพจริง

อารี สันทรวี (2550) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาว่า หมายถึง การสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวมกับการสอนสะกดคำแจกลูกเข้าด้วยกัน การสอนภาษาได้ฝึกภาษาทุกด้าน คือ พูด ฟังอ่าน เขียน ดู และนำเสนอให้ครบถ้วนและเหมาะสม

เมื่อพิจารณาความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาสามารถสรุปได้ว่า การสอนแบบสมดุลภาษา หมายถึง การสอนที่ผสมผสานระหว่างการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนสะกดคำเข้าด้วยกัน ซึ่งจะสอนอ่านและเขียนจากประสบการณ์ สภาพจริง

2.3 องค์ประกอบของการสอนตามแนวคิดสมดุลภาษา

Reif และ Heimburge (2007) ได้ให้องค์ประกอบของสมดุลภาษาไว้ ดังนี้

1. การเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนของครูในการสอนโดยใช้กลวิธีทักษะและกระบวนการเมตาคอกนิชัน (Metacognition) ที่ผู้อ่านและผู้เรียนที่เก่งใช้ในการอ่านและเขียน
2. การให้โอกาสในการเป็นแบบอย่างของนักเรียน และแบ่งปันการอ่านและการเขียนที่มีคุณภาพ
3. การใช้ทั้งบันเทิงคดีและสารคดีที่มีคุณภาพมาอ่านให้นักเรียนฟัง อ่านด้วยกันกับนักเรียนและให้นักเรียนอ่านอย่างอิสระ
4. การพัฒนาภาษาพูดและประสบการณ์ในการฟัง
5. การสอนคำศัพท์การเรียนรู้เกี่ยวกับคำและฝึกฝน เพื่อพัฒนาคำศัพท์การจดจำ คำศัพท์การสะกดคำ และความคล่องแคล่วในการใช้ทักษะ
6. การอ่านและเขียนอย่างอิสระจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและความคล่องแคล่วและช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และทางเลื้อย
7. การจัดประสบการณ์ทางการอ่านและการเขียนตลอดทั้งวันและสลับสับเปลี่ยนไปตามเนื้อหาวิชา

8. การจัดโอกาสที่หลากหลายในการฝึกฝนการสืบสอบ และการแสดงออกผ่านการจัดกลุ่มการอ่านและการเขียนแบบแผนสื่อวัสดุและโครงการต่าง ๆ

9. การประเมินที่หลากหลายในการขับเคลื่อนการสอน

2.4 หลักการของแนวสมดุภาษา

Fitzgerald (1999) ได้ให้หลักการสอนตามแนวคิดสมดุภาษาไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. ครูจัดการเรียนการสอนและโอกาสในการอ่านเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้หรือสร้างความรู้เกี่ยวกับการอ่านด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

2. การใช้วิธีการสอนซึ่งตรงกันข้ามกันเพื่อให้ลักษณะของด้านบวกแต่ละวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่ไม่ได้ปรากฏในวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งจะสามารถช่วยให้เกิดช่องทางการเรียนรู้มากที่สุด

3. มีการใช้สิ่งพิมพ์และสื่อการอ่านอย่างกว้างขวางในชั้นเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ หลายด้าน ซึ่งรวมถึงหนังสือวรรณกรรมคลาสสิก เพื่อส่งเสริมความรักการอ่านและพัฒนาความเข้าใจให้สูงขึ้นไป จนกระทั่งหนังสือที่พิมพ์จำหน่ายและวางขายทั่วไป (Trade Book) หนังสือที่เขียนให้อ่านได้ง่ายสำหรับผู้เรียนที่เริ่มหัดอ่าน (Predictable Book) เพื่อจะพัฒนาความสามารถในการระบุคำ (Word Identification) และความคิดรวบยอดต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่าน (print)

Reif และ Heimburge (2007) ได้กล่าวหลักการสร้างความสมดุลในการจัดการเรียนการสอนแบบสมดุภาษาไว้ ดังนี้

1. การสร้างความสมดุลระหว่างวรรณกรรมและสื่อการอ่านอื่น ๆ โดยมีการจัดสื่อการอ่านอื่นนอกเหนือจากหนังสือ เพื่อให้มีทักษะการอ่านเพื่อการอยู่รอดซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจัดเตรียมหนังสือเรียนหนังสือที่พิมพ์จำหน่ายและวางขายทั่วไป (trade book) นิยายสาร บทกวี หนังสือพิมพ์ บทละคร และสื่อดิจิทัลที่สอดคล้องกับมาตรฐานของระดับชั้น ทั้งบนเทปคดีและสารคดีต้องจัดให้มีประสบการณ์ทั้งการอ่านเนื้อหาและการเลือกอ่านตามความชอบ

2. การสร้างความสมดุลของทักษะทางภาษา โดยสอนการฟังการพูด การอ่าน และการเขียนร่วมกัน

3. การสร้างความสมดุลของระยะเวลาที่ใช้ในการสอน โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาลงในมุมภาษา

4. การสร้างความสมดุลของการจัดการเรียนการสอนโดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การสร้างความสมดุลในด้านช่องทางการเรียนรู้ เด็กแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการที่แตกต่างกัน ครูต้องใช้กลยุทธ์ที่ตรงกับจุดแข็งในการเรียนรู้และพบปัญหาที่หลากหลายของเด็ก เด็กแต่ละคนมีประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องจัดโครงสร้างของชั่วโมงเรียนให้ผสมผสานกัน

4.2 ความสมดุลของการจัดกลุ่มในห้องเรียน ทั้งห้อง กลุ่มย่อยเดี่ยว

4.3 ความสมดุลระหว่างครูพูดกับเด็ก พูดเปิดโอกาสให้เด็กได้พูด และให้เพื่อนฟังความสมดุลระหว่างการพูดของครูและเด็ก และการมีส่วนร่วมแบบลงมือกระทำจะสร้างชุมชนทางการรู้หนังสือที่ปลอดภัยและสะดวกใจ

4.4 ความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครูเป็นศูนย์กลางและเด็กเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมบางส่วน ครูเป็นคนเลือกและควบคุม แต่ในส่วนที่เหลือเด็กจะมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจมากขึ้น

4.5 ความสมดุลระหว่างการประเมินที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ครูประเมิน เพื่อนประเมิน ประเมินตัวเอง ตัวอย่างการอ่านและเขียนการสนทนาตัวต่อตัว การประชุมกับเพื่อน การสรุปย่อ การสำรวจความสนใจและทัศนคติ แฟ้มสะสมผลงาน การทดสอบการสะกดและรายการสะกดคำการนำเสนอปากเปล่า การประเมินการพูด และแบบประเมินรายการ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าหลักการของแนวสมดุลภาษาคือจัดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านหลากหลายรูปแบบ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ต่าง ๆ หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสารคดีและบันเทิงคดี จัดการเรียนการสอนอย่างสมดุลทั้งในด้านการพัฒนาทักษะทางภาษา ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน การจัดกิจกรรมย่อย กลุ่ม ทั้งชั้นเรียน รวมถึงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดแสดงออก แสดงความคิดเห็น มีการประเมินอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.5 แนวทางการสอนอ่านและเขียนตามสมดุลภาษา

2.5.1 แนวทางการสอนอ่านตามสมดุลภาษา

การสอนตามแนวสมดุลภาษาเป็นการสอนที่บูรณาการการสอนภาษาแบบองค์รวมกับการสอนสะกดคำแจกลูก โดยจะพัฒนาทักษะทางภาษาได้ทุกด้าน ทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน

อารี สันทรวี (2550) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านตามแนวสมดุลภาษาไว้ ดังนี้

1. อ่านหนังสือให้ฟังทุกวัน (read aloud) และเล่านิทานให้ฟัง (storytelling) นักการศึกษาชาวนิวซีแลนด์ได้เริ่มใช้วิธีนี้ในโรงเรียน เนื่องจากสังเกตเห็นว่าเด็กที่ชนชั้นกลางที่มีพ่อแม่

อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน จะสามารถอ่านหนังสือได้เร็วไม่มีปัญหาในการเรียน แต่เด็กที่บ้านไม่มีหนังสือ ไม่มีการอ่านและเล่านิทานให้ฟัง เด็กเหล่านี้มีปัญหาเรียนได้ช้า นักการศึกษาจึงนำวิธีการอ่านนอนที่บ้านมาใช้ในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสและเด็กทั่วไป เรียกว่า อ่านหนังสือให้ฟัง (read aloud) การอ่านหนังสือดัง ๆ ให้ฟัง สามารถใช้ได้ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ จนถึงชั้นมัธยมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2527 ครูใหญ่โอนิลาได้เริ่มโครงการเกี่ยวกับการอ่าน คือ ครูประจำชั้นทุกชั้นต้องอ่านหนังสือให้นักเรียนฟังทุกเช้า วันละ 10-12 นาที และตอนเย็นเลิกเรียนก่อนกลับบ้าน ให้นักเรียนทุกคนต้องหาหนังสือมาอ่านเงียบ (sustained silent reading) วันละ 10 นาที ทุกวัน ผลปรากฏว่ามีนักเรียนเริ่มยืมหนังสือจากห้องสมุดมากขึ้น และผลการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เมื่อนำมาเป็นแนวทางในการสอนอ่านตามแนวสมดุภาษา ครูควรจัดเวลาประมาณ 8-10 นาที อ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน ครูสามารถใช้หนังสือแบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ คือ หนังสือภาษาพาทีและวรรณคดีลำนาคเป็นสื่อการเรียนการสอน หรือนำหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการแนะนำเป็นหนังสืออ่านนอกเวลามาอ่านให้เด็กฟังก็ได้ ซึ่งการอ่านหนังสือให้เด็กฟังทำให้ได้ประโยชน์ คือ

- 1.1 นักเรียนได้ฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง ครูควรเลือกเรื่องที่จะอ่านว่า น่าสนใจและซุ่มอ่านอย่างมีชีวิตชีวา แต่ไม่จำเป็นต้องทำเสียงแบบละคร
 - 1.2 จากเรื่องราวที่ได้ฟัง นักเรียนจะได้รู้โครงสร้างของเรื่อง เช่น ตอนต้น ตอนกลางตอนจบหรือได้รู้เรื่องแนวต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะปัญหาการแก้ปัญหาของบุคคลต่าง ๆ และได้เรียนรู้ใหม่ ๆ
 - 1.3 สร้างความสนใจในการอ่าน นักเรียนหลายคนจะตามไปขอยืมหนังสือในห้องสมุดสนใจติดตามอ่านวารสารนิตยสารที่ครูนำมาอ่านให้ฟัง
 - 1.4 สร้างนิสัยรักการอ่าน
 - 1.5 ถ้าเป็นบทความสารคดี นักเรียนก็จะได้รับความรู้ใหม่
2. อ่านในใจให้เป็นนิสัย (sustained silent reading) โดยจัดเวลา 5-10 นาทีทุกวัน ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกหนังสือที่มีอยู่ในห้องเรียน หรือที่ขอยืมจากห้องสมุดมาและให้นั่งเงียบ ๆ ในห้องเรียนทุกวัน การฝึกอ่านเงียบสามารถทำได้ทุกระดับอายุ และสมควรที่จัดทุกระดับชั้น
3. อ่านร่วมกันทั้งชั้น (shared reading) ได้แนวคิดมาจากการอ่านหนังสือให้เด็กฟังก่อนนอนที่บ้าน นักการศึกษาจึงได้นำแนวคิดนี้มาสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น โดยใช้หนังสือเล่มเล็กที่สามารถอ่านจบเรื่องได้ภายใน 5-10 นาที หรือในการสอนแต่ละครั้ง และเพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวหนังสือและรูปภาพชัดเจนทุกคน จึงมีการทำเป็นเล่มใหญ่ (Big Books) หนังสือหนึ่งเล่มจะสอน

ประมาณ 3-5 วัน โดยที่เมื่ออ่านจบในวันแรกจะให้เด็กเล่าเรื่องย้อนกลับ (retell) และมีการอภิปราย เพื่อฝึกคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา เรียงลำดับเรื่อง ในวันที่สองมีการอ่านซ้ำทบทวน และสอนการฝึก สะกดคำ หรือหลักภาษา และฝึกเขียนจากรูปแบบของหนังสือที่อ่าน ฝึกทำหนังสือ วันที่สามก็อ่าน ทบทวน และทำกิจกรรมภาษาต่อ วันที่สี่ทำกิจกรรมต่อ วันที่ห้าจะเป็นการนำเสนอผลงานนักเรียน ใน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 วิธีการสอนจะเน้นเรื่องการอ่านจับใจความ การเล่าเรื่อง และการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และจะมีเรื่องของหลักภาษามาสอนวันละ 10-15 นาที แต่ไม่มีการสอน สะกดคำ และแจกลูก เพราะนักเรียนในระดับนี้ควรจะอ่านออกมากขึ้นแล้ว หลังจากที่ครูอ่านหนังสือ ให้เด็กฟังแล้ว ครูควรสนทนาพูดคุยกับเด็กให้เด็กเล่าเรื่องตั้งคำถามให้เด็กเรียงลำดับเหตุการณ์ ครู ชักถามถึงตัวละครเหตุการณ์ในเรื่อง ปัญหาของเรื่องที่อ่าน การแก้ปัญหาของตัวละคร จากนั้นถ้าเด็ก ยังอ่านไม่คล่องครูก็ควรสอนแจกลูกสะกดคำ โดยนำคำจากเรื่องที่อ่านมาฝึกให้คล่องครูอาจมีศัพท์ฝา ผนัง (Word Wall) มาให้นักเรียนฝึกหรือใช้สอนทบทวน

4. ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (guided reading) เป็นกระบวนการอ่านที่สำคัญในการสอน ภาษา เพราะเป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตเห็นความสามารถ และปัญหาในการอ่านของเด็กแต่ละคน โดยครูจะจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 4-6 คนต่อกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีระดับความสามารถใน การอ่านใกล้เคียงกัน ครูให้นักเรียนในกลุ่มย่อยนี้เปิดอ่านหนังสือเงียบ ๆ จบแล้ว ครูจึงอธิบายเรื่อง และคำ โดยให้นักเรียนดูและชี้ตาม แล้วให้นักเรียนกลุ่มนี้อ่านให้ครูฟังทีละคน เพื่อครูจะได้รู้ว่าใคร อ่านได้เพียงไร ในการสอนอ่านกลุ่มย่อยนี้ นักเรียนจะได้รับการฝึกให้อ่านเงียบหรืออ่านในใจ เพื่อ เตรียมสำหรับการอ่านเองตามลำพัง (independent reading) และนักเรียนได้อ่านออกเสียงให้ครูฟัง ด้วย ระหว่างที่ครูตรวจตราการอ่านของเด็กแต่ละกลุ่มนี้ กลุ่มอื่น ๆ อาจจะได้รับมอบหมายให้ทำงาน (Tasks) ต่าง ๆ เช่น เขียนอ่านเป็นคู่ วาดภาพทำกิจกรรมทางภาษา ในหนึ่งวันครูอาจสอนการอ่าน สะกดคำได้ 1-2 กลุ่มย่อย ดังนั้นในหนึ่งสัปดาห์ครูก็น่าจะสอนเด็กได้ครบทุกคน การจัดกลุ่มย่อยใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ในกลุ่มย่อยจะเป็นการรายงานเล่าเรื่องที่อ่านซึ่งกันและกัน หรือ จัดเป็นวงวรรณกรรม (literature circle) วิพากษ์วิจารณ์หนังสือเล่มเดียวกันที่อ่านมา

5. การอ่านเองตามลำพัง หรือ independent reading คือ การฝึกให้นักเรียนเลือก หนังสือโดยอิสระและอ่านเอง การให้เลือกหนังสือเองและนำไปอ่านนี้เป็นวิธีการฝึกนิสัยรักการอ่าน เพราะฉะนั้นครูจึงต้องจัดทำมุมห้องสมุดในห้องเรียน ให้นักเรียนใช้เวลาที่เหลือในห้องเรียนมาเลือก หนังสือไปอ่านเอง

6. อ่านหนังสือที่บ้าน เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิต ครูชวนิวซีแลนด์ได้ให้นักเรียนทำการบ้าน อ่านหนังสือที่บ้านทุกวันอย่างน้อยวันละ 30 นาที โดยให้นักเรียนยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน ปกติโรงเรียนที่นิวซีแลนด์จะไม่มีการบ้านนัก นอกจากจะเป็นโครงงาน (project) ที่ใช้เวลาทำหลาย ๆ วัน แต่การบ้านที่ต้องทำเป็นประจำในทุกระดับชั้น คือต้องอ่านหนังสือที่บ้านทุกวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมต้นก็จะเป็นการอ่านให้พ่อแม่ฟังหรืออ่านเงียบตามลำพัง แต่จะมีสมุดบันทึกชื่อเรื่องที่อ่านและผู้ปกครองเซ็นชื่อกำกับ แต่ถ้าเป็นนักเรียนระดับสูงขึ้นก็จะมีบันทึกสรุปการอ่านและข้อคิดเห็นจากการอ่านส่งครู

2.5.1.1 การฝึกคิดวิเคราะห์จากการอ่าน

หนังสือที่อ่านในโรงเรียนอาจจะแบ่งประเภทของเนื้อหาเป็น 4 ประเภท คือ

1. เนื้อหาเล่าเรื่อง (narrative texts) ได้แก่ นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น
2. บทละคร (plays)
3. คำประพันธ์ บทร้อยกรอง (poetry)
4. เนื้อหา ชี้แจง อธิบาย แนะนำ สื่อสาร (transactional texts) ได้แก่

จดหมาย บันทึกประจำวัน โฆษณา คำอธิบาย การโต้แย้ง รายงาน เป็นต้น

หนังสือสำหรับอ่านที่บ้าน ครูจัดฤกษ์พิเศษมีชื่อเด็กและให้เด็กเลือกหนังสือกลับไปอ่านกับผู้ปกครองคืนละหนึ่งเล่ม วันรุ่งขึ้นจะนำหนังสือมาเปลี่ยนเล่มใหม่

การอ่านจะต้องพยายามทำความเข้าใจสาระของเรื่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน กระบวนการศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ ได้จัดพิมพ์เอกสารแนะนำครูในการฝึกวิเคราะห์จากการอ่านดังต่อไปนี้

1. หนังสือประเภทเล่าเรื่อง

หนังสือประเภทเล่าเรื่อง (narrative texts) ได้แก่ นิทานเรื่องสั้นนวนิยายประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการ คือ

- เหตุการณ์ของเรื่องหรือพล็อตเรื่อง (plot)
- ตัวละคร (characters) ในเรื่อง
- สถานที่ระยะเวลาของเรื่อง (setting)
- แก่นสาระของเรื่อง (theme)

คำถามที่ชวนให้คิด เช่น

- คิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (เดาก่อนอ่าน)
- คิดว่าเรื่องอย่างนี้จะไปได้ในชีวิตจริงหรือไม่ ?
- ผู้เขียนได้เค้าเรื่องจากอะไร? (ให้เดาตอบ ระดมสมอง)

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับตอนจบของเรื่อง
- ในเรื่องมีปมขัดแย้ง (conflicts) หรือปัญหา (problems) อะไรบ้าง
- ตัวละครเอกในเรื่องแก้ปัญหาอย่างไร

นอกจากนี้ ครูฝึกให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษาของผู้เขียน ครูถามนักเรียนว่า

- ชอบตอนไหนของเรื่อง ?
- ตอนไหนตื่นเต้น, สนุก ?

เกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง ครูถามว่า

- เคยพบคนที่มีลักษณะเหมือนตัวละครในเรื่องหรือไม่ ?
- ชอบตัวละครคนไหนไม่ชอบคนไหนเพราะอะไร ?
- ตัวละครในเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจากเหตุการณ์ในเรื่อง

อย่างไร?

เกี่ยวกับสถานที่ (setting) ให้นักเรียนเล่าถึงสถานที่ สภาพลมฟ้าอากาศ บรรยากาศที่ โศกเศร้า หรือสดชื่น แจ่มใส

เกี่ยวกับแก่นสาระ (theme) ของเรื่อง ครูสนทนากับนักเรียนให้สรุปแก่นสาระของเรื่องว่าเป็นประเภทเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง, พ่อแม่ลูก, สามิภรรยา, ความอิจฉาริษยา, ความสำเร็จความผิดหวังในชีวิต, อุดมการณ์, ความเสียสละ, ความกล้าหาญ, เรื่องอิงประวัติศาสตร์, การผจญภัย

2. บทละคร

บทละครจะมีเนื้อหาคล้ายกับประเภทเล่าเรื่อง (narrative texts) ตรงที่มีพล็อตเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และแก่นสาระของเรื่อง แต่ภาษาที่ใช้จะเป็นคำพูด เพื่อให้ตัวละครพูด และแสดงเนื้อเรื่อง เหตุการณ์จะเน้นปมขัดแย้ง (conflicts) ที่ตัวละครเอกต้องเผชิญและการแก้ปัญหาจะเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่อง (climax) การเรียนบทละครจะช่วยฝึกนักเรียนในการอ่านออกเสียงให้เป็นคำพูดที่มีชีวิตชีวา และได้ฝึกแสดงการใช้ภาษาท่าทาง

3. คำประพันธ์บทร้อยกรอง

การเรียนคำประพันธ์ บทร้อยกรอง (poetry) ช่วยให้นักเรียนได้รู้จัก และเข้าใจความงาม ความไพเราะ อัจฉริยภาพของภาษา นักเรียนจะได้เรียนรู้คำประพันธ์แบบต่าง ๆ สามารถท่องจำบทที่ไพเราะ และมีความหมายต่อตน ครูฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำประพันธ์ เพื่อจะได้เข้าใจและซาบซึ้งความไพเราะของเสียงในภาษา

4. หนังสือประเภทรายงาน อธิบาย สื่อสาร

หนังสือที่มีเนื้อหาประเภทรายงาน อธิบาย สื่อสาร เรียกว่า transactional หรือ expository texts จะมีลักษณะต่างจากหนังสือประเภทเล่าเรื่อง (narrative texts) สำหรับในระดับชั้นประถมต้น

จะแยกเป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี (fiction) และประเภทสารคดี (non-fiction) หนังสือประเภท fiction หรือ narrative texts เป็นหนังสือที่จะต้องอ่านทั้งเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ แต่หนังสือประเภท non-fiction หรือ expository texts ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเรื่องราวเฉพาะที่ต้องการรู้ หนังสือประเภทนี้จะมีสารบัญและดัชนี (index) เพื่อความสะดวกแก่การเลือกอ่าน

นอกจากนั้นหนังสือประเภทสารคดียังมีเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียนรู้ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เช่นจดหมาย บันทึกประจำวัน โฆษณา คำอธิบาย ครุหาตัวอย่างหนังสือบทความใช้เป็นตัวอย่างในการสอนอภิปรายและฝึกเขียน

การนำแนวทางการสอนอ่านตามแนวสมดุภาษามาประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทย เหตุผลที่นำแนวสมดุมาใช้นี้เนื่องจากวิธีการสอนแบบนี้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เช่น การส่งเสริมการเล่านิทาน การเล่าเรื่อง การใช้คำคล้องจอง ซึ่งนักการศึกษาวิชชีแลนด์ที่เริ่มนวัตกรรมการสอนแบบนี้ตั้งแต่เป็น natural approach, whole language มาจนถึง balanced, literacy นี้ ก็ได้แนวจากการสังเกตการณ์เรียนรู้ภาษาของเด็ก และจากการอ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน ตลอดจนแนวคิดที่ว่าถ้าจะให้เด็กอ่านหนังสือได้ต้องให้อ่านมาก ๆ การสอนจะยึดเด็กเป็นสำคัญ

2.5.2 แนวทางการสอนเขียนแบบสมดุภาษา

การสอนตามแนวสมดุภาษาเป็นการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาทักษะทางภาษาทุกด้าน เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษา พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนจึงมีความจำเป็นเกี่ยวกับสมดุภาษาอย่างมาก ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความเข้าใจของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษา

แนวการสอนเขียนแบบสมดุภาษาจะประกอบด้วยวิธีดังต่อไปนี้ (อารี สันหลวี, 2550)

1. สอนเขียนร่วมกัน (shared writing) หรือ teacher modelling ครูเขียนเป็นแบบอย่างการสอนเขียนร่วมกันนี้ จะมีสอนทุกวันวันละ 10-15 นาที สำหรับชั้นประถมต้นและในศูนย์เด็กครูจะเขียนที่กระดานขาหยั่งโดยเขียนบนกระดาษแผ่นใหญ่ การที่ใช้กระดาษก็เพื่อจะเก็บไว้ติดที่บอร์ดข้างฝา เมื่อครบสัปดาห์ก็จะเย็บเป็นเล่มไว้ที่มุมห้องหรือแขวนไว้ให้นักเรียนมาเปิดดู ครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันออกมาเขียนกิจกรรมการอ่านและเขียนร่วมกันนี้ ให้นักเรียนนั่งกับพื้นเป็นวงกลมเพื่อสะดวกในการฟังและเขียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 ถึงประถมปีที่ 6 ปกติเวลาที่สอนอ่านร่วมกัน (shared reading) หลังจากครูอ่านร่วมกับนักเรียนทั้งชั้นแล้ว ก็จะมีกิจกรรมการพูดต่อ เช่น ให้อ่านร่วมกันเล่าเรื่อง (retell) หรือแสดงบทบาท (role-play) และจะมีการให้เขียนเล่าเรื่อง โดยครูกับนักเรียนช่วยกันพูดและครูเขียนเรื่องที่ช่วยกันเขียน โดยมีพื้นฐานจากเรื่องในหนังสือที่อ่านร่วมกัน เช่น ประถมสองขึ้นไปนักเรียนอาจจะช่วยกันทั้งเขียนคำและวาดภาพกิจกรรม การเขียนนี้ถือเป็นกิจกรรมในการอ่านร่วมกันด้วย

2. สอนฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) ครูจัดเวลาทุกวันวันละ 30-40 นาที ให้นักเรียนจับกลุ่มกลุ่มละ 4-6 คน แล้วให้เขียน เรื่องที่เขียนจะเป็นเรื่องที่สอนในช่วงเวลาการอ่านร่วมกัน ครูหาหนังสือแบบต่าง ๆ มาอ่านกับนักเรียน แล้วช่วงเวลาเขียนก็จะให้นักเรียนเขียนจากเรื่องนั้น ๆ สำหรับชั้นประถมปีที่ 3 ขึ้นไป นักเรียนอาจจะเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่อง แต่ใช้โครงร่างจากที่อ่าน ระหว่างที่นักเรียนเขียนเป็นกลุ่มย่อยนี้ ครูจะไปช่วยดูที่ละกลุ่มเพื่อแนะนำ ถ้าเด็กมีปัญหาเรื่องใดมากหรือมีคำศัพท์ใดที่ไม่รู้จักแต่จำเป็น ครูก็อาจนำมาสอนทั้งชั้นตอนอ่านร่วมกัน

3. เขียนตามลำพัง (independent writing) ครูจัดเวลาทุกวันวันละ 30-40 นาที โดยจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการสอนฝึกเขียนกลุ่มย่อย ให้นักเรียนเขียนเองเป็นรายบุคคล ครูก็จะไปช่วยดูเป็นรายบุคคล เรียกว่า Conferencing กล่าวคือ ได้พูดคุยกับเด็กทีละคนว่าตั้งใจจะเขียนอย่างไร มีปัญหาอย่างไร เวลาที่นักเรียนเขียนเรื่องประเภทเรื่องเล่า (narrative texts) เพื่อช่วยให้นักเรียนเขียนได้ดีขึ้น สำหรับในชั้นต้นครูควรสอนให้นักเรียนเข้าใจถึงเหตุการณ์ (event) ที่เกิดขึ้นแล้วให้ทำเป็นผัง (web) สำหรับการเขียนเรื่องที่เป็นประเภทความรู้ติดต่อสื่อสาร ครูนำหนังสือประเภทความรู้ เช่น วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และอื่น ๆ มาสอนในช่วงเวลาอ่านร่วมกัน (shared reading) ครูชี้ให้เห็นหัวข้อสำคัญที่ควรรู้ การใช้สารบัญ ดัชนี แผนที่ ในชั้นสูงขึ้น ครูอาจให้หาความรู้จากสารานุกรมจากหนังสือในห้องสมุด ส่วนการเขียนสื่อสารแบบอื่น ๆ เช่นจดหมายโต้ตอบ โฆษณา ป้ายประกาศ บันทึกประจำวัน ครูหาแบบอย่างมาใช้สอนในช่วงเวลาสอนอ่านร่วมกัน (shared reading) แล้วให้เขียนโดยใช้แบบที่เรียนในระยะอ่านร่วมกันนี้

สังเคราะห์หลักการและแนวทางการสอนตามแนวสมมติฐานภาษา

อริ ลัมพลี (2550)			ผู้วิจัย
หลักการของแนวสมมติฐานภาษา	Reif และ Heimburge (2007)	การอ่าน	
สร้างโอกาสหรือกิจกรรมให้นักเรียนอย่างสมดุล	<p>ครูจัดการเรียนการสอนและโอกาสในการอ่านเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้หรือสร้างความรู้เกี่ยวกับกาอ่านด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้</p> <p>การสร้างความรู้ความสมดุลของระยะเวลาที่ใช้ในการสอน โดยบูรณาการเนื้อหาวิชาลงในทุกวิชา</p> <p>ความสมดุลของการจัดกลุ่มในห้องเรียน ทั้งทั้งกลุ่มย่อยเดี่ยว</p> <p>ความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครูเป็นศูนย์กลางและเด็กเป็นศูนย์กลาง</p> <p>ความสมดุลระหว่างการประเมินที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ</p> <p>การสร้างความรู้ความสมดุลของทักษะทางภาษา โดยสอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนร่วมกัน</p> <p>ความสมดุลระหว่างครูพูดกับเด็ก พูดเปิดโอกาสให้เด็กได้พูด และให้เพื่อนฟังความสมดุลระหว่างการพูดของครูและเด็ก</p>	<p>อ่านหนังสือให้ฟังทุกวัน (read aloud)</p> <p>อ่านในใจให้เป็นนิสัย (sustained silent reading)</p> <p>อ่านรวมกันทั้งชั้น (shared reading)</p> <p>ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (guided reading)</p> <p>อ่านเองตามลำพัง หรือ independent reading</p> <p>อ่านหนังสือที่บ้าน</p>	<p>จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้อ่านหลากหลายรูปแบบ</p> <p>สอนเขียนร่วมกัน (shared writing) หรือ teacher modelling</p> <p>สอนฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing)</p> <p>เขียนตามลำพัง (independent writing)</p>
สมดุลของทักษะทางภาษา โดยสอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน	<p>การใช้วิธีการสอนซึ่งตรงกันข้ามกันเพื่อให้ลักษณะของด้านบวกแต่ละวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประกอบที่ไม่ได้ปรากฏในวิธีการสอนอื่นวิธีหนึ่งจะสามารถช่วยให้เกิดช่องทางการเรียนรู้มากที่สุด</p> <p>การสร้างความรู้ความสมดุลในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการที่แตกต่างกัน</p>	<p>อ่านหนังสือประเภทเล่าเรื่อง</p> <p>บทละคร</p> <p>คำประพันธ์หรือการร้อง</p> <p>หนังสือประเภทรายงาน</p> <p>อธิบาย สื่อสาร</p>	<p>จัดการกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมรายบุคคล รายกลุ่ม และทั้งชั้นเรียน</p>
ใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี	<p>การใช้วิธีการสอนซึ่งตรงกันข้ามกันเพื่อให้ลักษณะของด้านบวกแต่ละวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประกอบที่ไม่ได้ปรากฏในวิธีการสอนอื่นวิธีหนึ่งจะสามารถช่วยให้เกิดช่องทางการเรียนรู้มากที่สุด</p> <p>การสร้างความรู้ความสมดุลในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการที่แตกต่างกัน</p>	<p>หนังสือประเภทเล่าเรื่อง</p> <p>บทละคร</p> <p>คำประพันธ์หรือการร้อง</p> <p>หนังสือประเภทรายงาน</p> <p>อธิบาย สื่อสาร</p>	<p>มีการจัดการกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมรายบุคคล รายกลุ่ม และทั้งชั้นเรียน</p>
ใช้สื่อเกี่ยวกับการอ่านประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเภทบันเทิงคดี หรือสารคดี รวมถึงบทหรือการร้อง	<p>มีการใช้สิ่งพิมพ์และสื่อการอ่านอย่างกว้างขวางในพื้นที่เรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับความรู้</p>	<p>หนังสือประเภทเล่าเรื่อง</p> <p>บทละคร</p> <p>คำประพันธ์หรือการร้อง</p> <p>หนังสือประเภทรายงาน</p> <p>อธิบาย สื่อสาร</p>	<p>ใช้สื่อบทอ่าน 3 ประเภท คือ สารคดี บันเทิงคดี และบทหรือการร้อง</p>

ต่าง ๆ หลายด้าน ซึ่งรวมถึงหนังสือ วรรณกรรมคลาสสิก เพื่อส่งเสริมความรัก การอ่านและพัฒนาความเข้าใจให้สูงขึ้น	สารคดี	- หนังสือประเภทสารคดี
--	--------	-----------------------

จากตาราง 2 จะเห็นว่ามีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักการของแนวคิดสมดุลภาษาไว้หลายท่าน เห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกัน หลักการตามแนวสมดุลภาษาจะให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสหรือใช้กิจกรรมให้นักเรียนอย่างสมดุล โดยมีความสมดุลกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการใช้สื่อการอ่านที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน เช่น บทละคร บทกวี บทร้อยกรอง หรือหนังสือประเภทบันเทิงคดี สารคดี เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำการสอนตามแนวสมดุลภาษามาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้อ่านอย่างหลากหลายรูปแบบ การเรียนการสอนมุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายวิธี และใช้สื่อบทอ่านที่หลากหลาย จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวถึงด้านองค์ประกอบของแนวคิดสมดุลภาษา รวมถึงแนวทางและหลักการสอนอ่านตามแนวคิดสมดุลภาษา ผู้วิจัยจึงนำเอาแนวทางในการอ่านตามแนวสมดุลภาษามาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมในการเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบท ดังนี้

องค์ประกอบของแนวคิดสมดุลภาษา ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบ 9 ข้อ ของ Reif และ Heimburge (2007) โดยมีการปรับในข้อที่ 7 การจัดประสบการณ์ทางการอ่านและการเขียนตลอดทั้งวันและสลับสับเปลี่ยนไปตามเนื้อหาวิชาออก เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยเท่านั้น

เมื่อศึกษาแนวทางการสอนอ่านและแนวทางการสอนเขียนดังข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการอ่านตามแนวคิดสมดุลภาษาจะสอดคล้องกับหลักการของ Fitzgerald (1999) และ Reif และ Heimburge (2007) ที่นำใช้คือ มีการจัดกิจกรรมหรือสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียน มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการใช้สื่อการอ่านที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน ผู้วิจัยใช้แนวทางการสอนอ่านและแนวทางการสอนเขียน ของ อารี สันหลวี (2550) ซึ่งมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้องกับหลักการของนักวิชาการท่านอื่น รวมถึงมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ประกอบด้วย

แนวทางการสอนอ่าน

1. อ่านหนังสือให้ฟังทุกวัน (read aloud) และเล่านิทานให้ฟัง (storytelling)
2. อ่านในใจให้เป็นนิสัย (sustained silent reading)

3. อ่านร่วมกันทั้งชั้น (shared reading)
4. ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (guided reading)
5. การอ่านเองตามลำพัง หรือ independent reading
6. การอ่านหนังสือที่บ้าน

โดยจะปรับแนวทางในข้อที่ 2 และข้อ 6 คือ การอ่านในใจให้เป็นนิสัยและการอ่านหนังสือที่บ้าน เนื่องจากผู้วิจัยจะจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนเพื่อสังเกตพฤติกรรมและการพัฒนาทางการอ่านของนักเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะเป็นการอ่านเงียบตามลำพังหรืออ่านในใจ

แนวทางการสอนเขียน

1. สอนเขียนร่วมกัน (shared writing)
2. สอนฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing)
3. เขียนตามลำพัง (independent writing)

3. บทอ่าน

3.1 ความหมายของสื่อการอ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายคำว่า “สื่อ” ไว้ว่า ผู้หรือสิ่งที่ติดต่อให้ถึงกันหรือชักนำให้รู้จักกัน, ติดต่อให้ถึงกัน และให้ความหมายคำว่า “การอ่าน” หมายถึง ตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ ดีความ ดังนั้น สื่อการอ่าน จึงให้ความหมายได้ว่า สื่อที่ทำหน้าที่ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ช่วยสนับสนุนด้านการอ่าน เพื่อให้ผู้อ่านพัฒนาความสามารถในการอ่านได้

3.2 แนวทางการเลือกสื่อการอ่าน

บทอ่านถือเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง โดยหลักในการเลือกสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเลือกบทอ่านได้ มีดังนี้

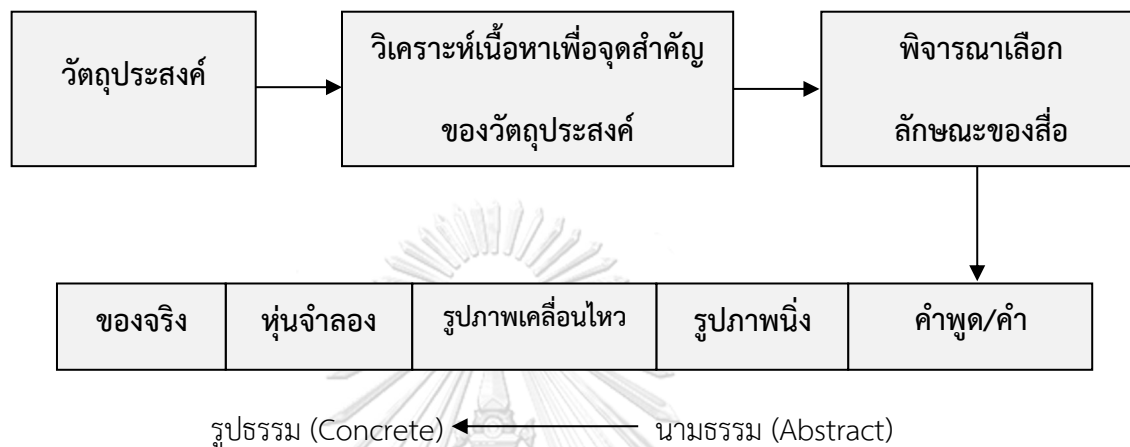
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่าน การเลือกสื่อการอ่าน หรือบทอ่านให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึง มีนักวิชาการได้ให้แนวทางในการเลือกสื่อการอ่านไว้ดังนี้

ขวลิต เข่งทอง (มปป.) กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมไว้ว่า การพิจารณาเลือกใช้หรือสร้างสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมในขั้นต้นจะต้องพิจารณาเป้าหมายของวัตถุประสงค์ของบทเรียนเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์เนื้อหาของวัตถุประสงค์นั้น ๆ ว่ามีจุดสำคัญอะไร ควรสื่อความหมายลักษณะใด จากนั้นจึงเลือกลักษณะของสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักของวัตถุประสงค์

นั้น โดยพิจารณาเลือกเรียงลำดับจากสิ่งที่เป็นนามธรรม (Abstract) ไปสู่สิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete) ดังนี้

ภาพ 1

แนวทางการเลือกใช้สื่อ

หมายเหตุ. จาก ขวลิขิต แข่งทอง. (2560) *สื่อการเรียนการสอน* [เอกสารประกอบการสอน]. ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สุนันท์ สังอ่อง (2526) กล่าวว่า ความสำเร็จของการเรียนการสอนมีมากเพียงใดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องทำการพิจารณา โดยยึดหลักในการเลือกใช้สื่อการสอน ดังนี้

1. ความเหมาะสมสื่อที่ใช้ นั้น เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่
2. ความถูกต้องสื่อที่ใช้ นั้น ช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่
3. ความเข้าใจสื่อที่ใช้ นั้น ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียนหรือไม่
4. ประสิทธิภาพที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นจะต้องช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนได้หรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในสื่อนั้น ๆ จะต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนหรือไม่
6. ความสมบูรณ์ครบถ้วนในเนื้อหาสื่อนั้น ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่ถูกต้อง

7. ใช้การได้ดี ถ้าจะนำสื่อ นั้น มาใช้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่

8. คຸ່ມกับราคาผลที่ได้จะคຸ່ມกับเวลาเงินและการจัดเตรียมสื่อ นั้นหรือไม่

9. ตรงกับความต้องการสื่อ นั้น ช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการหรือไม่

10. ช่วงเวลาความสนใจ สื่อ นั้นช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในช่วงเวลานานพอสมควรหรือไม่

Gebhard (1987) กล่าวถึงเกณฑ์ในการเลือกสื่อ การอ่านที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ 3 ประการ คือ ระดับความยากง่ายทางด้านภาษา บริบททางวัฒนธรรม และความสนใจของผู้เรียนต่อสื่อ นั้น

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2540) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้แต่ละชนิดมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะกับการเรียนรู้แต่ละครั้งให้มากที่สุด เพื่อที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนได้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ต่าง ๆ ต้องอ้างอิงมาตรฐานที่วางไว้ได้ ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานสาระหลักเรื่องใดบ้าง

2. สาระในสื่อเหล่านั้นสะท้อนให้เห็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลายให้คุณค่าทางการเรียนรู้ให้ข้อเท็จจริงถูกต้อง เที่ยงตรง เข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อนสื่อความหมายได้ดี

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหา ส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์

4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมต่อสังคม

5. ให้สาระความรู้ทั้งในแนวลึก และกว้างขวาง

6. เนื้อหาสาระถูกต้อง ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน

7. สาระความรู้เอื้อให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับวิชาอื่น ๆ

8. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและครู เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ

ความสามารถ และจำนวนของผู้เรียน

9. จัดเตรียมให้ครูเห็นแนวทางการนำไปใช้ สอนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อการทบทวนขยายประสบการณ์ การนำความรู้ไปใช้และการประเมินแนวคิดทักษะค่านิยม จริยธรรม

10. เอื้อต่อการให้ครูออกแบบการสอนที่สนองรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

11. ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด พัฒนาความคิดช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่ให้หมดไป และเกิดความคิดสร้างสรรค์

12. เป็นสื่อที่หาได้ง่าย ราคาถูก มีประสิทธิภาพใช้ได้ เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

13. เป็นสื่อที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับความทันสมัยของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

14. วิธีการใช้สื่อนั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป

15. เป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อนั้นอย่างเหมาะสม

16. เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาและการลงทุน

17. มีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนจะเห็นได้ทั่วถึง หรือถ้าเป็นเสียงก็ต้องเสียงดังพอได้ยินทั่วห้องอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

18. ตัวอักษรและข้อความที่เขียนอธิบายประกอบในสื่อควรกะทัดรัด และมองเห็นชัดเจน

กรมวิชาการ (2545) กล่าวถึงแนวทางการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ไว้ว่า สื่อแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันออกไป สื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง ๆ อาจจะเหมาะกับเนื้อหาสาระเฉพาะเรื่อง หรืออาจใช้ในการเรียนการสอนทั่วไป สื่อบางอย่างอาจจัดทำขึ้นใช้เฉพาะความต้องการของผู้สอนในห้องเรียน ดังนั้นผู้สอนจะรู้จักเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยมีแนวการดำเนินการเลือกใช้สื่อ ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค และสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. สำรวจ รวบรวมสื่อการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มีสื่อที่หลากหลาย และเพียงพอ

3. วิเคราะห์สื่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรพิจารณาสื่อการเรียนรู้ที่รวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ ว่าสามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ได้หรือไม่ โดยพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 3.1 การเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้
- 3.2 การพัฒนาเจตคติและค่านิยม
- 3.3 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 3.4 ความถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชา เวลาเรียน และวุฒิภาวะของผู้เรียน
- 3.5 ความเหมาะสมในการเสนอเนื้อหา มีการเรียงลำดับตามขั้นตอนการเรียนรู้ชัดเจน เช่น มีตัวอย่าง ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ
- 3.6 การใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา สื่อความหมายชัดเจน
- 3.7 กิจกรรมส่งเสริมการฝึกปฏิบัติ หรือการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น คำถามหรือสถานการณ์สมมติ ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ หรือบูรณาการความรู้ต่าง ๆ มาใช้แก้ปัญหา

Ivannia Jimenez Arias (2007) ได้กล่าวถึงแนวทางในการเลือกใช้สื่อการอ่านไว้ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ ดังนี้

1. ระดับนักเรียน ผู้สอนต้องทราบระดับของนักเรียน ต้องรู้ว่าสื่อใดเหมาะสมกับระดับนักเรียน การใช้สื่อการอ่านที่เหมาะสม มีเนื้อหาไม่ยากจนเกินไป จะทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึง เข้าใจได้ง่าย อาจเริ่มจากเนื้อหา หรือข้อความที่ไม่ซับซ้อนจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสามารถเพิ่มระดับความยากของเนื้อหาให้ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการอ่านอย่างคล่องแคล่ว ผู้สอนต้องเลือกแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมในการเลือกสื่อการอ่านในแต่ละหัวข้อ
2. ความสนใจของนักเรียน วัสดุหรือสื่อที่เลือกใช้สำหรับการอ่านควรตอบสนองความสนใจของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความสนใจของนักเรียน ผู้สอนควรทำการประเมินความสนใจและความต้องการของนักเรียน ผ่านการสำรวจ สัมภาษณ์ หรือการสนทนา ผู้สอนสามารถพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่เหมาะสม จะทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการอยากอ่าน
3. ความต้องการของนักเรียน ครูควรค้นหาความต้องการของนักเรียน ตระหนักถึงความต้องการของนักเรียน โดยการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน
4. ความรู้พื้นฐานของนักเรียน ในการเลือกสื่อหรือวัสดุที่เหมาะสมกับการอ่าน คือความรู้พื้นฐานของนักเรียน ผู้สอนจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้ว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานใน

ระดับใด ซึ่งความรู้พื้นฐานเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการทำความเข้าใจ ครูต้องให้นักเรียนได้ความรู้ไปพร้อมกับการใช้สื่อการอ่าน

5. ความเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ การเลือกใช้สื่อการอ่านที่ดี นักเรียนต้องได้รู้ว่าสื่อการอ่านนั้นมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงานในอนาคตอย่างไร เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างไร

6. เนื้อหา การเลือกใช้สื่อการอ่านต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระของสื่อนั้น ๆ ต้องมีความน่าสนใจ เนื้อหาเหมาะสม และเป็นข้อความรู้ที่สำคัญ จำเป็นในการศึกษาในด้านอื่น ๆ ด้วย

7. ความถูกต้อง ครูสามารถเลือกสื่อการอ่านในปัจจุบัน โลกแห่งเทคโนโลยีต่าง ๆ สามารถอ่านได้จากทุกที่ ครูต้องแนะนำหรือเลือกใช้สื่อที่มีความถูกต้องมาให้กับนักเรียน และเน้นย้ำให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการอ่านข้อความที่เป็นเท็จจากโลกอินเทอร์เน็ต

การเลือกใช้สื่อเพื่อนำมาใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละชนิด ผู้สอนควรมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อจัดเตรียมสื่อและรู้จักนำมาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการเรียนการสอน มีการตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน และคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยตระหนักว่าสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้อำนวยประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มากที่สุดและอยู่ในวิสัยที่ผู้สอนจะสามารถนำมาใช้ได้ดีที่สุด

3.3 ประเภทของสื่อการอ่าน

การสอนที่ดีจะต้องใช้สื่อที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ง่ายและรวดเร็ว โดยการใช้สื่อการอ่านเป็นตัวกลางให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย เนื้อหาสาระต่าง ๆ สามารถพบได้ทุกที่ นักเรียนสามารถเข้าถึงหนังสือซึ่งเป็นสื่อการอ่านหลักในห้องเรียน ทำให้นักเรียนเข้าถึงระดับการ เรื่องราวประเภทต่าง ๆ ได้ มีสื่อการอ่านหลากหลายชนิดที่นักเรียนสามารถใช้ฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านได้

Evangelidou (1990) กล่าวถึงสื่อการอ่านชนิดต่าง ๆ ว่า ชนิดของสื่อการอ่าน ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน บทความทางวิชาการ ความเรียง บันทึกประจำวัน เกร็ดความรู้ ชีวิตประวัติ บทละคร บทกวี เพลงกล่อมเด็ก ไปรษณียบัตร โทรเลข บันทึกข้อความ หัวข้อข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร จดหมายถึงบรรณาธิการ พยากรณ์อากาศ รายการวิทยุและโทรทัศน์ บทความพิเศษ บทความวิจารณ์ คู่มือ หนังสือเรียน และคู่มือแนะนำเที่ยง

Different Types of Reading Materials (2017) กล่าวถึงสื่อการอ่านประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. นิติสาร สำหรับเด็ก
2. หนังสือการ์ตูน การ์ตูนสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้
3. หนังสือพิมพ์ สามารถหาบทความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ชีวิตของมนุษย์ หรือบทความที่แสดงเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น
4. เล่นบทพูด หรือบทละคร ฝึกทักษะการอ่านและการพูด
5. บทกวี หรือบทร้อยกรอง เป็นทักษะสำคัญสำหรับการอ่าน

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประเภทสื่อการอ่านที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียน เช่น

1. นิยายลึกลับ/นิยายสืบสวน เป็นเรื่องราวที่มีสิ่งที่ไม่คาดไม่ถึง หรืออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ มีตัวละครดำเนินการไขปริศนา เรื่องราวในลักษณะนี้เหมาะกับการให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับเรื่อง ที่อ่านในการสรุปเรื่องราวนั้น ๆ
2. นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องราวมักเกี่ยวข้องกับแนวคิดจินตนาการและอนาคต เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง การสำรวจอวกาศ การเดินทางข้ามเวลา จักรวาลคู่ขนาน และชีวิตนอกโลก หรือมนุษย์ต่างดาว เรื่องราวในลักษณะนี้จึงเป็นที่สนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาอย่างมาก เนื่องจากเต็มไปด้วยจินตนาการ การผจญภัย การค้นพบต่าง ๆ
3. แฟนตาซี สื่อลักษณะนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากตำนาน ตั้งอยู่ในจักรวาลสมมติ และมีตัวละครเหนือธรรมชาติ มีสิ่งมีชีวิตในตำนาน เนื่องจากเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาซับซ้อนมาขึ้น ตัวละครและโครงเรื่องลึกลับ จึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านได้อย่างดี
4. เรื่องราวการผจญภัย เป็นเรื่องราวที่มักมีบางสิ่งน่าตื่นเต้น และไม่ธรรมดา มักจะเป็นภารกิจ หรือการติดตามฮีโร่ผู้กล้าหาญผ่านเหตุการณ์ที่ไม่คาดไม่ถึง การหลบหนีจากอันตราย การออกไปค้นหาบางสิ่งที่ลึกลับและมหัศจรรย์ การอ่านเรื่องราวการผจญภัยเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนฝึกความสามารถในการอ่านได้เป็นอย่างดี

Allison Mcdonald (2019) กล่าวว่า เมื่อเรานึกถึงการอ่าน พวกเราส่วนใหญ่ก็นึกถึงนิทานโดยเฉพาะหนังสือ แต่มีสื่อการอ่านประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย ที่เด็กสามารถใช้เพื่อฝึกพัฒนาทักษะการอ่าน

1. นิติสารสำหรับเด็ก
2. การ์ตูนเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี
3. คู่มือ สำหรับเด็กที่ต้องการรู้ว่าสิ่งต่าง ๆ ทำงานอย่างไร คู่มือสำหรับสิ่งต่าง ๆ เช่น รถยนต์ เครื่องตัดหญ้า และเครื่องใช้อาจเป็นตัวเลือกที่ดี สามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ด้วย

4. หนังสือพิมพ์ ให้เลือกบทความที่เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นหรืออ่านหัวข้อเฉพาะที่ได้ตรวจสอบแล้ว
5. กวีนิพนธ์ หรือบทร้อยกรอง บทกวีเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการอ่าน
6. แผ่นพับท่องเที่ยว ให้เด็กได้อ่านและเรียนรู้ภูมิศาสตร์
7. สารานุกรม
8. โปรแกรมกีฬา หรือเรื่องราวเกี่ยวกับกีฬา อ่านเกี่ยวกับนักกีฬาและทีมที่ชื่นชอบ
9. แคตตาล็อก จะมีคำอธิบายสั้น ๆ ให้เด็กสามารถทำรายการสินค้าที่ต้องการและเขียนได้
10. ตำรับอาหาร โดยการอ่านส่วนผสมและคำแนะนำ ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการอ่านในชีวิตจริงสำหรับเด็กทุกวัย
11. พจนานุกรม อาจเป็นกิจกรรมให้เล่น มีความท้าทาย เช่น "ค้นหาคำใหม่ทีขึ้นต้นด้วย 'r'" หรือ "ค้นหาคำที่มีตัวอักษร 13 ตัว"
12. เล่นบทพูด หรือบทละคร ฝึกทักษะการอ่านและการพูด
13. แผนที่ ซึ่งเต็มไปด้วยข้อมูลอ้างอิงมากมาย เด็ก ๆ สามารถวางแผนการเดินทางรวมถึงยังสามารถอ่านเกี่ยวกับการก่อตัวของดิน ประชากร และข้อมูลอื่น ๆ ได้
14. ป้ายถนน การเล่นเกมป้ายถนน

เห็นได้ว่าสื่อการอ่านมีหลากหลายรูปแบบ และมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความสะดวกคล่องกับหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจของผู้เรียน และระดับความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก

แนวทางในการเลือกหนังสือเพื่อการสอนอ่านและสอนเขียนนั้น สุรวัช ศรีวัช (2533) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนอ่านและเขียนนั้น ผู้สอนต้องเลือกหนังสือที่ใช้ให้มีครบทั้งด้านบันเทิงคดี สารคดี และเรื่องราวที่ผู้อ่านต้องติดตาม และทำตามคำแนะนำทั้งในลักษณะการประพันธ์ก็ควรมีทั้งชนิดร้อยแก้วและร้อยกรอง เนื้อหาประกอบไปด้วยหลากหลายสาระ เพื่อให้ผู้เรียนผู้มีประสบการณ์กว้างไกล นำไปใช้ประโยชน์ได้ เริ่มต้นด้วยเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในระยะแรกแล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มความยาวและความยากให้มากขึ้นทีละน้อย และควรจะอ่านร้อยแก้วก่อนร้อยกรองเพราะผู้เรียนเข้าถึงได้ง่ายกว่า

ในการจัดเรียนการสอนอ่านและเขียนนั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้บทอ่านประเภทสารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรอง บทอ่านนับว่าเป็นสื่อการอ่านที่สำคัญมาก เนื่องจากบทอ่านเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วย

ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่าน และได้รับความรู้จากเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้ หากบทอ่านที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านมีความน่าสนใจ ย่อมมีแรงจูงใจทำให้ผู้เรียนอยากอ่านบทอ่านนั้น

3.3.1 บทอ่านประเภทสารคดี

3.3.1.1 ความหมายของสารคดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ “สารคดี” ไว้ว่า เรื่องที่เรียบ

เรียงขึ้นจากความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ เช่น สารคดีท่องเที่ยว สารคดีชีวประวัติ สอดคล้องกับเช่นเดียวกับ

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517) กล่าวถึงสารคดีว่า งานเขียนที่ไม่มีตัวละครสมมุติ ถึงแม้ว่าจะเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนเจตนาจะให้ความรู้แก่ผู้อ่าน แต่ก็แฝงเล็งจะให้ความพึงพอใจ นอกจากนี้ถวัลย์ มาศจรัส (2538) กล่าวถึงสารคดี (non-fiction) ไว้ว่า คืองานเขียนที่ยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริง นำมาเขียนเพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความจริง ทรรศนะความคิดเป็นหลัก ด้วยการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอผสมผสานในการถ่ายทอดต่อการสนใจใฝ่รู้ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา กล่าวได้ว่า สารคดี หมายถึง งานเขียนที่มีเนื้อหาสาระความรู้ มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็ต้องสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีศิลปะ ทำให้ผู้อ่านก็ได้รับความเพลิดเพลิน

3.3.1.2 โครงสร้างสารคดี โดยทั่วไปโครงสร้างสารคดีมี 4 ส่วน ดังนี้ (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

1. ชื่อเรื่อง ชื่อเรื่อง (title) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เพราะเป็นส่วนแรงที่ผู้อ่านมองเห็น และอยากอ่านเรื่องที่เขียน การตั้งชื่อเรื่องสารคดีจึงถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ

2. คำนำ/ความนำ ส่วนที่เป็นความนำ หรือเนื้อความตอนต้นของเรื่อง (introduction) ความนำ

เป็นส่วนที่มีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยสร้างความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นจากผู้อ่าน ความนำหรือคำนำจึงเปรียบเสมือนหน้าตาของสารคดีหรือบทความนั้น ๆ การเขียนความนำมีวิธีการที่น่าสนใจหลายวิธี

3. เนื้อเรื่อง เนื้อหา (content) เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นส่วนที่รวมประเด็นสาระสำคัญ

ทั้งหมดของสารคดีหรือบทความเอาไว้ หากเปรียบร่างกายของมนุษย์เนื้อเรื่องก็เป็นส่วนลำตัว ซึ่งมีเนื้อที่มาก มีรายละเอียดซับซ้อน ส่วนของเนื้อเรื่องจะรวมเอาสาระความรู้ ข้อมูล ถ่ายทอดออกมา

ด้วยการบรรยาย พรรณนา อธิบาย หรือสอดแทรกคำพูดของบุคคลมาจากการวางโครงเรื่องเป็นประเด็นใหญ่ ประเด็นย่อย เช่น การนิยามหรืออธิบายความหมาย วิเคราะห์อธิบายเหตุการณ์ สอดแทรกกุศโลบาย ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ อ้างอิงคำกล่าวของบุคคลต่าง ๆ รวมไปถึงการแสดงภาพ หรือแผนภูมิสถิติเชิงตัวเลข เป็นต้น

4. บทสรุป ส่วนท้าย (ending) ของการเขียนสารคดีที่ทำให้ผู้อ่านได้ข้อสรุป แง่คิด หรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ภายหลัง บทสรุปหรือตอนจบของสารคดีอาจไม่ได้แสดงถึงคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตายตัวจากผู้เขียน แต่เป็นการทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้ขบคิด เป็นส่วนเสริมทำให้เกิดความประทับใจหลังจากอ่านเรื่องทั้งหมดแล้ว ซึ่งวิธีการเขียนบทสรุปมีหลากหลาย เช่น

4.1 ลงท้ายด้วยการสรุปเรื่องที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นการเน้นย้ำความคิด หรือประเด็นเรื่องที่น่าเสนอ

4.2 ลงท้ายด้วยการเน้นข้อคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง

4.3 ลงท้ายด้วยการตั้งคำถาม หรือปัญหาให้ผู้อ่านได้ขบคิดหาแนวทางแก้ไขต่อไป

3.3.1.3 การประเมินค่าสารคดี

การอ่านสารคดีผู้อ่านควรอ่านเพื่อประเมินค่า พิจารณาอย่างรอบด้าน เพื่อตัดสินใจว่าสารคดีเรื่องนั้นดี ถูกต้อง และมีคุณค่าอย่างไร

บุญศิริ ภิญาธินันท์ (2546) ได้เสนอแนะหลักในการอ่านเพื่อประเมินค่าสารคดี ดังนี้

1. เนื้อหา เนื้อหาในส่วนที่เป็นข้อมูล เรื่องราว ต้องถูกต้องและชัดเจน การวิเคราะห์ข้อมูล และการมองปัญหาเป็นไปอย่างรอบด้านไม่บิดเบือน เนื้อหา มีความสมบูรณ์ครอบคลุมทุกประเด็น เรื่องที่ผู้เขียนวางโครงเรื่องไว้ นอกจากนี้เนื้อหายังต้องทันสมัย ทันเหตุการณ์และน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และประโยชน์จากการอ่าน เนื้อหาในส่วนที่เป็นความคิดเห็นควรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ หรือเป็นความคิดที่แปลกใหม่ผ่านการกลั่นกรองตรวจสอบ ทบทวน ทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาความคิดสติปัญญาไปด้วย

2. วิธีการนำเสนอเนื้อหา การพิจารณาการนำเสนอควรพิจารณาว่าผู้เขียนได้เลือกวิธีการนำเสนอเนื้อหาได้น่าสนใจเพียงใด มีส่วนทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเขียนอย่างไร วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจ แนวความคิดของเรื่อง หรือเจตนาของผู้เขียนมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ยังควรพิจารณาถึงความเหมาะสมในการเลือกวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มผู้อ่านด้วย

3. การใช้ภาษา ด้านของภาษาในการเขียนสารคดีนั้น ผู้เขียนต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ สื่อความหมายได้ชัดเจน มีศิลปะในการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่สละสลวย ชวนอ่าน ทำให้ผู้อ่านคล้อยตาม เกิดความประทับใจ และเพลิดเพลินในการอ่าน

3.3.2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี

3.3.2.1 ความหมายของบันเทิงคดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ “บันเทิงคดี” ไว้ว่า เรื่องที่เขียนหรือแต่งขึ้นโดยมุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน สอดคล้องกับฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ให้ความหมายของบันเทิงคดีไว้ว่าเป็นเรื่องที่อ่านแล้วได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน คลายเครียด และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากความบันเทิงแล้ว ยังจะได้รับความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนปรัชญาในการดำเนินชีวิต และถ้อยคำสำนวนโวหารที่น่าจดจำอีกด้วย เช่นเดียวกับสุพรรณิ วราทร (2545) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นเรื่องที่เขียนขึ้นจากประสบการณ์ หรือเค้าโครงความจริงของชีวิต ประสานกับจินตนาการของผู้แต่ง เพื่อเสนอความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง มุ่งหมายให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินเป็นสำคัญ แต่ยังได้รับข้อมูล ความคิด ความรู้ที่สอดแทรกอยู่

3.3.2.2 องค์ประกอบของบันเทิงคดี

มีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง, 2560)

1. โครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องหมายถึงเรื่องที่มีการเปิดเรื่อง (ตอนต้น) การดำเนินเรื่องโดยมีข้อขัดแย้งระหว่างตัวละคร (ตอนกลาง) และการปิดเรื่อง (ตอนจบ) ฉะนั้นจึงนับว่าโครงเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของงานเขียนบันเทิงคดีทั่วไป โครงเรื่องนั้นต้องมีการผูกปม สร้างข้อขัดแย้งในเรื่องให้คนอ่านสนใจและจะติดตามเรื่องไปด้วยใจจดใจจ่อ อยากรู้ อยากเห็นจนถึงที่สุดของเรื่องนั้น

2. แก่นเรื่อง (Theme) แก่นเรื่องถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดของเรื่อง (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2537) กล่าวถึงการพิจารณาแก่นเรื่องไว้ว่าผ่านต้องอ่านอย่างพินิจพิจารณา ยิ่งเรื่องสั้นไม่ควรอ่านอย่างรวดเร็วหรือผ่านไปอ่านตอนจบ เพราะนักเขียนจะค่อย ๆ เผยความคิดออกมาอย่างช้า ๆ จากการผูกเรื่อง สร้างเหตุการณ์ ทิ้งคำพูดไว้เพื่อให้ผู้อ่านคิด กระทั่งจบเรื่อง หากยังมีความคลุมเครือก็ต้องอ่านซ้ำอีกหลาย ๆ รอบ

3.ตัวละคร (Characters) ตัวละครอาจจะนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดก็ได้เพราะการดำเนินเรื่อง ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของตัวละครเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นในเรื่องจะขาดตัวละครไม่ได้ ส่วนจะเป็นคน สัตว์หรือสิ่งของที่ไม่มีชีวิตก็ได้ทั้งสิ้น โดยทั่วไปอาจแยกออกเป็นตัวละครเอก (Central Characters) กับตัวละครประกอบ (minor Characters) แต่ในบางครั้งตัวละครตัวเดียวก็สามารถนำมาแต่งเป็นเรื่องได้

4. ฉาก (Setting) ฉากถือว่ามีส่วนสำคัญต่อเรื่องสั้น ในการที่จะบอกผู้อ่านว่าเรื่องนั้นเกิดที่ไหนเมื่อไร แต่ฉากมิได้หมายถึงเพียงแต่สถานที่เกิดเท่านั้น ยังหมายถึงรายละเอียดอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องนั้นดียิ่งขึ้น ได้แก่ การสร้างอารมณ์ และบรรยากาศ

5. บทสนทนา (Dialogue) บทสนทนา คือ คำพูดของตัวละครที่โต้ตอบกันในเรื่อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เรื่องน่าอ่านยิ่งกว่าการบรรยายแบบนิทานทั่วไป ฉะนั้นจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างที่ขาดไม่ได้ โดยทั่วไปลักษณะของบทสนทนาที่ดีควรเป็นดังนี้

5.1 จะต้องเขียนให้สมจริง เหมือนกับคนธรรมดาเขาพูดจากัน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับระดับของตัวละครเป็นสำคัญ

5.2 บทสนทนาที่ดีต้องช่วยให้เนื้อเรื่องดำเนินไปด้วย

5.3 บทสนทนาจะต้องช่วยบอกลักษณะนิสัยของตัวละคร

5.4 บทสนทนาจะต้องเหมาะสมกับฐานะของตัวละคร

5.5 บทสนทนาที่ดีต้องช่วยย่อเรื่องที่ไม่จำเป็นให้เหลือน้อยลง

5.6 บทสนทนาแต่ละตอนไม่ควรยาวเกินไปจนสุดวิสัยที่คนจริง ๆ จะพูดกัน

3.3.2.3 การวิเคราะห์บันทึงคดี

นอกจากนี้ บุญศิริ ภิญญานันท์ (2546) ได้เสนอแนวทางในการอ่านและพิจารณาเรื่องตามองค์ประกอบต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์โครงเรื่อง การเริ่มต้นวิเคราะห์โครงเรื่องผู้อ่านควรสรุปเหตุการณ์ในเรื่องที่สัมพันธ์กันและส่งผลกระทบให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ ต่อเนื่องกันไปอย่างเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน จากนั้นก็พิจารณาความขัดแย้งหลักของเรื่อง ลักษณะของความขัดแย้ง การกระทำและพฤติกรรมของตัวละครในการเผชิญหน้ากับปัญหา หรืออุปสรรค รวมถึงการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของตัวละคร โครงเรื่องที่ดีย่อมมีความสัมพันธ์และ สื่อความหมายต่อแก่นเรื่อง

2. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายในการแต่ง จุดมุ่งหมายของเรื่องจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของแก่นเรื่อง หรือ สารัตถะของเรื่อง (Theme) การวิเคราะห์หรือพิจารณาแก่นเรื่องนี้ผู้อ่านต้องค้นคว้าด้วยการอ่านอย่างละเอียด และระมัดระวัง การพิจารณาแก่นเรื่องจึงสัมพันธ์กับการพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ตั้งแต่ชื่อเรื่อง บทสนทนา การกระทำ พฤติกรรมของตัวละครในสถานที่ต่าง ๆ บทบาทของตัวละครที่กำหนดโดยโครงเรื่อง การแสดงทัศนะและน้ำเสียงของผู้แต่งและผู้เล่าเรื่อง การตีความแก่นเรื่องของนวนิยายและเรื่องสั้นแต่ละเรื่องควรมีข้อสรุปที่ใกล้เคียงกัน เพราะผู้อ่านอ่านสารจากเรื่องเดียวกัน การตีความแก่นเรื่องจึงไม่ควรนอกประเด็นไปคนละทิศละทาง

3. วิเคราะห์เนื้อเรื่อง การวิเคราะห์หรือพิจารณาเนื้อเรื่องนั้นผู้อ่านต้องวิเคราะห์ในส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ในเรื่อง ได้แก่ ตัวละคร บทสนทนา ฉาก บรรยากาศ กล่าวคือ การพิจารณาตัวละครจะลำดับความสำคัญของตัวละครว่าตัวละครใดเป็นตัวเอก ตัวละครใดเป็นตัวประกอบ จากนั้นวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครเหล่านั้น ว่าอุปนิสัยคงที่หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ส่วนบทสนทนา ในเรื่องสั้นบางเรื่องอาจไม่มีบทสนทนา โดยเน้นการดำเนินเรื่องโดยการบรรยายของผู้เขียนเพียงอย่างเดียว แต่หากเรื่องใดที่มีบทสนทนานั้น ผู้อ่านอาจวิเคราะห์ว่าบทสนทนาในเรื่องมีส่วนช่วยให้เรื่องดำเนินไปได้อย่างไร มีส่วนเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องมากขึ้นหรือไม่ มีความสมจริงหรือไม่ อีกทั้งเนื้อเรื่องในด้านฉาก ผู้อ่านต้องพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ และช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่องนั้น เพื่อเชื่อมโยงว่าฉากมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลกับตัวละครอย่างไร ผู้แต่งมีความสามารถในการบรรยาย พรรณนาฉากได้ถูกต้อง ชัดเจน และสมจริงหรือไม่

4. วิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่านั้น ผู้อ่านต้องพิจารณาว่าผู้เขียนได้ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินมากน้อยเพียงไร เรื่องนั้น ๆ มีข้อดีข้อด้อยในด้านใดบ้าง ให้พลังความคิดอย่างไรทั้งแก่ผู้อ่านและสังคม

3.3.3 บทอ่านประเภทร้อยกรอง

3.3.3.1 ความหมายของร้อยกรอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของ “ร้อยกรอง” ไว้ว่า คำประพันธ์, ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ สอดคล้องกับวิเชียร เกษประทุม (2550) ให้ความหมายร้อยกรองไว้ว่า ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ โดยมีกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความครึกครื้นและมีความไพเราะแตกต่างไปจากถ้อยคำธรรมดา

3.3.3.2 การพิจารณาประเมินค่าบทร้อยกรอง

การพิจารณาประเมินค่าบทร้อยกรองนั้น ผู้อ่านควรพิจารณาให้ครอบคลุมในทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นผู้แต่งมุ่งหมายในการแต่ง ประเภทของร้อยกรอง เนื้อหา หรือกลวิธีในการแต่ง ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านประเมินค่าของบทร้อยกรองนั้นได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

สายทิพย์ นุกูลกิจ (2537) ได้เสนอแนะแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

1. ผู้แต่ง ผู้อ่านควรศึกษาในประเด็นแรก คือ พิจารณาว่าชีวิตของผู้แต่งมีอิทธิพลต่อร้อยกรองนั้น ๆ มากน้อยเพียงไร รวมทั้งท่วงทำนองการเขียนเฉพาะตัว (Style) ของผู้แต่งด้วย ประเด็นที่สอง พิจารณาว่าบทร้อยกรองนั้น ๆ สะท้อนให้เห็นชีวิตของผู้แต่งมากน้อยเพียงไร การศึกษาชีวประวัติของผู้แต่งได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงบทร้อยกรองได้ดียิ่งขึ้น

2. ระยะเวลาที่แต่ง ผู้อ่านควรศึกษาถึงระยะเวลาที่แต่งบทร้อยกรองนั้นด้วยเพราะบทร้อยกรองต่างสมัยกัน ย่อมมีธรรมเนียมนิยมในการแต่งต่างกัน เช่น บทร้อยกรองในสมัยก่อน รัชกาลที่ 5 ส่วนใหญ่เขียนขึ้นเพื่อสื่ออารมณ์ แต่บทร้อยกรองในระยะต่อมาจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการเขียนขึ้นเพื่อสื่อความคิด ซึ่งส่งผลให้ธรรมเนียมนิยมในการแต่งแตกต่างกัน

3. จุดมุ่งหมายในการแต่ง ทุกครั้งเมื่อเขียนบทร้อยกรองผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้งานเขียนของตน สื่ออะไรกับผู้อ่าน เช่น ความรู้ ความคิด หรือความเพลิดเพลิน ฉะนั้นเมื่ออ่านบทร้อยกรองจบลง ผู้อ่านควรจุดมุ่งหมายของผู้แต่งให้ได้ เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของบทร้อยกรองได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

4. ประเภทของบทร้อยกรอง การที่ผู้อ่านสามารถแยกประเภทของบทร้อยกรองได้ จะช่วยในการพิจารณาความเหมาะสมระหว่างรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการแต่ง ว่ามีมากน้อยเพียงไร เพราะเหตุใด และถ้าไม่เหมาะสมควรเปลี่ยนไปใช้แบบใด เพราะเหตุใด เป็นต้น

5. รูปแบบของการประพันธ์ สำหรับการพิจารณารูปแบบของบทร้อยกรอง ถ้าเป็นบทร้อยกรองที่ใช้ฉันทลักษณ์แบบแผนเดิม จะต้องพิจารณาว่าผู้แต่งดำเนินการประพันธ์ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ในสมัยโบราณอย่างเคร่งครัด หรือได้ดัดแปลงไปจากเดิม หรืออาจเป็นฉันทลักษณ์ที่คิดขึ้นใหม่ แต่สิ่งที่สำคัญคือผู้ประพันธ์เลือกใช้ฉันทลักษณ์ได้เหมาะสมกับเนื้อหาเฉพาะเรื่อง และตอนหรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าไม่เหมาะสมควรเปลี่ยนมาใช้รูปแบบใด เพราะเหตุใด เป็นต้น

6. วิเคราะห์เนื้อเรื่อง ได้แก่ การวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

6.1 วิเคราะห์สาระของบทร้อยกรอง สาระที่ผู้แต่งบทร้อยกรองสื่อมายังผู้อ่านอาจเป็นข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิด หรือความรู้สึกก็ได้ ผู้อ่านควรจับสาระหรือแก่นของเรื่องให้ได้ และควรพิจารณาด้วยว่าสาระนั้นมีลักษณะสร้างสรรค์จรโลงใจหรือช่วยระดับจิตใจผู้อ่าน ให้สูงขึ้นได้หรือไม่

6.2 วิเคราะห์การวางโครงเรื่อง ถ้าเป็นบทร้อยกรองเรื่องยาวที่มีเนื้อเรื่อง ควรพิจารณาทำนองเดียวกับเรื่องร้อยแก้ว คือ วิเคราะห์การวางโครงเรื่อง โดยวิเคราะห์ว่าผู้แต่งวางโครงเรื่องได้ดีหรือไม่ ปมของเรื่องคืออะไร สถานการณ์ตอนเปิดเรื่องเป็นอย่างไร ปัญหาที่เริ่มปรากฏคืออะไร คลี่คลายปัญหาให้ออกไปในลักษณะใด จุดสุดยอดของเรื่องอยู่ตรงไหน จบเรื่องอย่างไร สมจริงหรือไม่ ส่วนบทร้อยกรองขนาดสั้นที่ไม่มีเนื้อเรื่อง ก็พิจารณาที่เนื้อหา แนวคิด สาระ วรรณศิลป์ และค่านิยมที่ปรากฏในบทร้อยกรองนั้น

7. วิเคราะห์กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การพิจารณาเรื่องกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการแต่งบทร้อยกรอง เพื่อช่วยทำให้งานของเขามีคุณค่า น่าสนใจ ชวนให้ติดตามอ่านหรือเกิดความประทับใจ กลวิธีต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ได้แก่

7.1 วิเคราะห์ความไพเราะของบทร้อยกรอง หมายถึง การพิจารณาว่าบทร้อยกรองนั้น ๆ มีความไพเราะอย่างไร เพราะเหตุใด สำหรับบทร้อยกรองกลุ่มที่ยึดฉันทลักษณ์ตามแบบแผนนั้น พิจารณาได้จากการเลือกคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อความหรือไม่ คำที่เลือกมาใช้เป็นคำที่มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษ ส่วนบทร้อยกรองในกลุ่มที่คิดสร้างฉันทลักษณ์ขึ้นใหม่นั้น อาจพิจารณาจากวิธีการเลือกใช้คำอ่านทำความเข้าใจได้ง่าย สื่อความหมายได้ตรงประเด็นและชัดเจน

7.2 วิเคราะห์กลวิธีนำเสนอ ได้แก่ การพิจารณาว่าผู้แต่งมีวิธีการนำเสนอที่ดีหรือไม่ ผู้แต่งใช้วิธีการใดวิธีนั้น ๆ ชวนให้น่าสนใจ น่าติดตามหรือน่าประทับใจอย่างไร เพราะเหตุใด

8. วิเคราะห์คุณค่าของบทร้อยกรอง ซึ่งแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

8.1 คุณค่าที่มีต่อผู้อ่านเฉพาะบุคคล เป็นการวิเคราะห์ว่าบทร้อยกรองนั้น ๆ มีคุณค่าต่อจิตใจ สติปัญญา และความประพฤติของผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

8.2 คุณค่าที่มีต่อสังคม เป็นการวิเคราะห์ว่าบทร้อยกรองนั้น ๆ ช่วยสะท้อนภาพของสังคมได้คมชัด มากน้อยเพียงไร เพราะเหตุใด และมีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม

เมื่อศึกษาเกี่ยวกับสื่อการอ่าน บทอ่านดังข้อมูลข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเรียบเรียง บทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านสารคดี บทอ่านบันเทิงคดี และบทอ่านร้อยกรองตามลำดับ ด้วยบทอ่านจะมีความยากง่ายเพิ่มขึ้นตามลักษณะของแต่ละประเภท เนื้อหาที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

3.4 การเลือกบทอ่านและเนื้อหา

ในการพิจารณาคัดเลือกบทอ่าน จะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์แต่ละข้อว่าควรประกอบด้วยเนื้อหาอะไร ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวควรจะให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถที่จะพัฒนาความสามารถที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาได้มีนักการศึกษาเสนอแนวทางไว้หลายท่านดังนี้

อรอนงค์ โชคสกุลและศรีอัมพร ประทุมพันธ์ (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. เนื้อหาของหนังสือต้องมีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและความสนใจของเด็ก เนื้อหาจะต้องมีความสนุกสนาน มีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ ไม่ใช้การบรรยายมากเกินไป ไม่ทำให้น่าเบื่อ เด็กเล็ก ๆ ควรมีเนื้อหาเพียงเล็กน้อยใน 1 หน้า ถ้าเป็นเด็กที่โตขึ้น เนื้อหาจะเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็กได้แต่ต้องดูความเหมาะสมเป็นเกณฑ์ในการจัดทำเนื้อหา
2. เนื้อหาต้องมีแก่นของเรื่องหรือวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เนื้อหาของหนังสือระดับเด็กเล็กควรมีความคิดรวบยอดเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายไม่สับสน ส่วนเนื้อหาของเด็กที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น จะมีความคิดรวบยอดมากกว่าหนึ่งก็ได้ แต่ต้องสอดคล้องกันอย่างมีระบบและมีความเหมาะสมกลมกลืนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย
3. เนื้อหาจะต้องมีรูปแบบที่ชัดเจน เช่น จะเขียนเนื้อหาเป็นบทร้อยแก้วหรือบทร้อยกรอง ก็ควรจะต้องกำหนดให้แน่นอนก่อนจะลงมือเขียน นอกจากจะกำหนดการเขียนเป็นบทร้อยแก้วหรือบทร้อยกรองแล้ว ยังจะต้องกำหนดให้ชัดเจนอีกว่าจะเขียนเนื้อหาในรูปแบบใด เช่น นิทาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องสั้น บทละคร บทกวีเรื่อง สารคดี เป็นต้น
4. สำนวนภาษา ลักษณะการเขียนประโยคในหนังสือเด็ก สำนวนภาษาและประโยคที่จะนำมาเขียนในหนังสือเด็กจะต้องเป็นภาษาง่าย ๆ อ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้โดยไม่ต้องนำมาแปลอีกครั้งและการเขียนทุกคำจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็ก ๆ จะได้นำไปใช้อย่างถูกต้องทั้งในด้านการเขียนและการนำไปใช้ต่อไป
5. ภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก การใช้ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก

เด็กมีหลายวิธี เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพตัดแปะ เป็นต้น ในการนำภาพมาประกอบหนังสือสำหรับเด็ก เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้จัดทำจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เพื่อจะทำภาพได้อย่างเหมาะสมตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เช่น เด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 2 -6 ขวบ) ควรเป็นหนังสือที่มีภาพมาก ๆ มีตัวหนังสือประกอบได้เล็กน้อย แต่สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ขวบ) ไม่จำเป็นต้องมีภาพประกอบทุกหน้า

6. ขนาดตัวอักษรและขนาดของรูปเล่ม ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ขนาดตัวอักษรที่ใช้ในเนื้อเรื่อง ควรจะให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เด็กวัยก่อนเรียน ใช้ตัวอักษรโต ขนาดประมาณ 20-30 พอยท์ (ประมาณ 1/2 ซม.) และตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรเป็นตัวอักษรลวดลาย ควรเป็นตัวอักษรที่มีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่าย การเขียนอักษรแต่ละตัวถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็กวัยที่สูงขึ้น ตัวอักษรจะมีขนาดลดลงได้ตามความเหมาะสม สำหรับขนาดของรูปเล่มหนังสือสำหรับเด็กควรมีขนาดไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป จำนวนหน้าก็เช่นเดียวกัน ต้องมีจำนวนเหมาะสมกับวัยของเด็ก

กุลวรา ชุงศ์ไพโรจน์ (2545) กล่าวว่าลักษณะหนังสือที่ดีและเหมาะสมสำหรับเด็ก จะต้องมีความสมบูรณ์ดังนี้

1. ทำให้เด็กและผู้ใหญ่เกิดความสนุกสนาน
2. กระตุ้นจินตนาการของเด็ก
3. ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองและรู้สึกว่าได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง
4. ทำให้เด็กได้พบเห็นสิ่งต่างๆที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับตัวเขา
5. เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นหาและใช้ภาษาในหลาย ๆ ทาง
6. เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจค้นหาความเป็นไปของสิ่งที่ยังไม่ได้
7. ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เด็ก
8. เป็นช่องทางให้เด็ก ๆ ได้หลีกหนีความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน
9. ถ้าเรื่องเน้นความจริงและเหตุการณ์จริงควรวาดภาพความจริงในประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
10. ดึงความสนใจของเด็กลงไปสู่รายละเอียด เช่น ภาพวาดคู่กับเนื้อหา มีคำร้องคู่กับดนตรี เป็นต้น
11. เป็นวรรณกรรมที่ดีทั้งโครงเรื่อง/ลักษณะที่เด่นชัดของตัวละคร การใช้ภาษาสร้างสรรค์และมีลักษณะเป็นเรื่องที่ไม่ตาย (Timelessness)

12. ดึงดูดใจด้วยความงดงาม

13. กล่าวถึงอารมณ์ของมนุษย์อย่างระมัดระวัง เสนอแนะวิธีการที่สร้างสรรค์แก่เด็ก ในการเผชิญความลำบากต่าง ๆ

14. ไม่ควรสร้างความขบขันบนความเจ็บปวดของคนอื่น

15. อย่าใช้ภาษาหรือปฏิบัติต่อเด็กในเชิงตำหนิตีเยียนดูหมิ่น

ในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาหรือบทอ่าน จะต้องเลือกเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้พิการ และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนได้ มีความน่าสนใจเชื่อถือได้ มีความถูกต้อง มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยได้เลือกบทอ่านประเภทบันเทิงคดี สารคดี และบทร้อยกรองที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน เนื่องจาก การที่ผู้เรียนได้เรียนในเรื่องเกี่ยวข้องกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การเชื่อมโยง และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงได้ฝึกความสามารถในการอ่านทุกรูปแบบ

3.5 พัฒนาการทางภาษาและความสนใจเกี่ยวกับบทอ่าน

พัฒนาการทางภาษาและความสนใจของเด็กในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน การเลือกบทอ่านตามความสนใจและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน และสามารถช่วยพัฒนาความสามารถทางการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพได้

3.5.1 พัฒนาการทางภาษา

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) กล่าวถึงขั้นพัฒนาความคิดของเด็กในวัยต่าง ๆ ตาม ทฤษฎีทางปัญญา ของเพียเจต์ (Piaget) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensory Motor Period) การพัฒนาระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่อายุ 0-2 ปี ซึ่งเด็กรับรู้จากความรู้สึกสนใจสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัวก่อนที่จะเรียนรู้ภาษาและความแตกต่างของตนกับสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperations Thought Period) การพัฒนาระยะนี้เป็นระยะของการเตรียมความคิดยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง คือช่วงอายุ 2-7 ปี จะรู้จักสร้างมโนทัศน์ โดยอาศัยการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นพวก แต่กระบวนการทางความคิดความเข้าใจของเด็กจะยังไม่สมบูรณ์ ระยะนี้เด็กจะรู้จักสร้างแนวคิดโดยอาศัยการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นพวก เป็นหมู่ สามารถเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งของ เข้าใจปริมาณ น้ำหนัก ขนาด ของวัตถุและเริ่มรู้จักการเรียนรู้จำนวนเลข

ขั้นที่ 3 ขั้นความคิดเชิงรูปธรรม (Period of Concrete Operation) การพัฒนาในระยะนี้จะอยู่ในช่วง 7-11 ปี เด็กจะสามารถสร้างมโนทัศน์ให้มีความสัมพันธ์กับรูปธรรม สามารถคิดแก้ปัญหาและใช้เหตุผลทางความคิดได้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้นเป็นลำดับ

ขั้นที่ 4 ขั้นความคิดเชิงนามธรรม (Period of Formal Operation) การพัฒนาในระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่ อายุ 11 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม สร้างมโนทัศน์ให้สัมพันธ์กับนามธรรม สามารถคิดเชิงตั้งสมมติฐาน รู้จักคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

ขั้นพัฒนาความคิดของเพียเจต์เป็นการแสดงให้เห็นลำดับขั้นในการคิดตั้งแต่เด็กจนถึงเข้าสู่วัยรุ่น ความสามารถในการคิดตามระดับของเด็กล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการในการเรียนภาษา

วรรณิ โสมประยูร (2553) กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยเรียนหรือเด็กวัยประถมศึกษา (อายุ 6-12 ปี) ไว้ ดังนี้

1. อายุ 6-7 ปี

- 1.1 พูดมากขึ้นและมักใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลางในการพูด บางครั้งอาจชอบบ่น
- 1.2 สามารถใช้คำศัพท์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เพิ่มมากขึ้น
- 1.3 ชอบฟังนิทานหรือนิยายที่ยาวขึ้น
- 1.4 รู้จักใช้ภาษาแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น รักใคร่ เกลียดชัง
- 1.5 สามารถแสดงความรู้สึกว่าเห็นด้วยหรือโต้แย้งโดยใช้ภาษา
- 1.6 สนใจหนังสือที่มีภาพเกี่ยวกับธรรมชาติ
- 1.7 ชอบหัดอ่านหนังสือด้วยตนเอง และชอบอ่านเสียงดัง
- 1.8 สามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้ออกับตาให้ประสานกันได้สามารถเขียนรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้

2. อายุ 8 ปี

- 2.1 ชอบฟังนิยายชอบเล่านิทาน
- 2.2 ชอบคุยโอ้อวด
- 2.3 ใช้คำที่เป็นนามธรรมได้
- 2.4 รู้จักเหตุผลและปัญหามากขึ้น
- 2.5 สามารถรับรู้และมีความเข้าใจอย่างกว้างขวางขึ้น

2.6 เริ่มมีการใช้ภาษาลับหรือภาษาเฉพาะกลุ่มทั้งการพูดและการเขียน

2.7 เริ่มอ่านหนังสือด้วยตนเองได้และชอบการอ่านเงียบ ๆ ในใจ

2.8 เขียนได้มากขึ้นและมีความเรียบร้อยในการเขียนเพิ่มขึ้น

3. อายุ 9 ปี

3.1 รู้จักใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายกับผู้ใหญ่ได้ดีขึ้น

3.2 ชอบความจริงมากขึ้น ไม่ค่อยชอบนิทานหรือนิยายเหมือนวัยที่ผ่านมา

3.3 ชอบอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจ เช่น เรื่องเกี่ยวกับความลึกลับ

เรื่องประวัติบุคคลสำคัญ เป็นต้น

3.4 รู้จักทำความเข้าใจกับคำแปลก ๆ และมีความสามารถเข้าใจ

ความหมายได้มากขึ้น

3.5 อ่านหนังสือได้เร็วขึ้น ทั้งการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง

3.6 สามารถแปลความจากสิ่งที่อ่านได้

3.7 สามารถเขียนจดหมายได้

3.8 ลายมือดีขึ้น

4. อายุ 10-12 ปี

4.1 มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งทักษะการฟัง การพูด

การอ่าน และการเขียน

4.2 คิดในลักษณะที่เป็นนามธรรมได้

4.3 รู้จักการใช้เหตุผล รู้จักวิจารณ์และอภิปรายร่วมกับผู้อื่นได้

4.4 รู้จักเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เช่น รู้จักการใช้พจนานุกรม การใช้

ห้องสมุด

4.5 สามารถอ่านได้ด้วยอัตราความเร็วใกล้เคียงกับวัยผู้ใหญ่

4.6 มีความสนใจในการอ่านแตกต่างกันระหว่างเพศ กล่าวคือ เด็กชาย

สนใจอ่านเรื่องประเภทผจญภัย สารคดี หรือวิทยาศาสตร์ ส่วนเด็กหญิงสนใจอ่านหนังสือประเภทงานบ้าน การแต่งตัว เทพนิยาย หรือนวนิยาย เป็นต้น

4.7 รู้จักวิจารณ์สิ่งที่ได้อ่านดูหรือฟัง

4.8 รู้จักวางโครงเรื่องง่าย ๆ ในการเขียนบรรยายความ

4.9 สามารถเขียนย่อเรื่องและเขียนรายงานได้

4.10 รู้จักการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ

4.11 ชอบการใช้ภาษาละดับมาก โดยเฉพาะในเด็กผู้หญิงจะชอบใช้มากกว่าเด็กชาย

3.5.2 ความสนใจเกี่ยวกับบทอ่าน

บันลือ พฤษะวัน (2533) ได้แบ่งช่วงความสนใจในการอ่านของเด็กออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. วัยอนุบาลหรือวัยก่อนเข้าเรียน (3-6 ปี) วัยนี้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีระยะความสนใจสั้น ชอบฟังคำพูดที่คล้องจอง และสนใจนิทานสั้น ๆ เริ่มพูดคำและจำคำใหม่ ๆ สนใจฝึกอ่านภาพจากสมุดภาพในเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

2. วัยประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-2) วัยนี้ถือการเล่นเป็นหลัก และมีช่วงความสนใจนานถึง 15 – 20 นาที สนใจเกี่ยวกับกิจกรรมประจำวันชีวิตจริงมากขึ้น และชอบนิทานที่สนุกสนานชวนเพื่อฝัน เรื่องราวที่อบอุ่นทำนองเทพนิยาย เรื่องชวนคิด และนิทานพื้นบ้าน

3. วัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 3-4) วัยนี้มีช่วงความสนใจนานถึง 30 – 40 นาที ความสนใจในการอ่านเริ่มขยายวงกว้างขึ้น สนใจนิทานสุภาษิต นิทานคำกลอนที่ให้คติสอนใจ นิทานหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราวที่ชวนคิด นิทานที่ตลกขบขันแสดงความกล้าหาญผจญภัย และนิทานแฝงคุณธรรม

4. วัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5-6) วัยนี้มีช่วงความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานถึง 50-60 นาที หรือนานขึ้นเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมใกล้ตัว สนใจเรื่องราวเฉพาะอย่างแยกกันระหว่างเพศหญิง สนใจเรื่องครอบครัวการเรือนชายสนใจเรื่องเครื่องยนต์กลไก เกษตรกรรม สนใจในการอ่านเรื่องหลายรสหลายประเภท เช่น หนังสือประเภทสารคดี การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ วรรณคดี เรื่องสั้น บทความ และหนังสือเรียงร้อยที่ให้แนวคิดต่าง ๆ การผจญภัยที่แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว

Bush and Huebner (1970) กล่าวว่า เด็กอายุ 6-8 ปี สนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย เรื่องราวที่สามารถตอบคำถามอย่างไรและทำไม โดยเริ่มอ่านเพียงลำพัง เด็กอายุ 9-11 ปี สนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยนต์ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และอัตชีวประวัติ และเด็กอายุ 12-13 ปี สนใจอ่านเรื่องกีฬา สิ่งที่เป็นนามธรรม และศาสนา

วิริยะ สิริสิงห์ (2537) กล่าวถึงจิตวิทยาเด็กเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ สรุปได้ว่า เด็กอายุ 8-10 ปี ชอบสารคดี นวนิยาย เรื่องที่อ่านมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

จินตนา ใบกาชุย (2542) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. วัย 6-7 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้บ้างแล้ว แต่ยังไม่คล่องแคล่ว เริ่มมีความคิดคำนึงมากขึ้น มีจินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องเทพดา นางฟ้า นิทาน นิยายต่าง ๆ ที่มีตัวละครดีและตัวละครร้าย อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รูปแบบแนวการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภทนิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ เรื่องแต่งใหม่ที่ตัวละครไม่มาก แต่มีบทเคลื่อนไหวมาก ดำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่าย ๆ นิทานเพลงสั้น ๆ เรื่องเกี่ยวกับการละเล่นต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับประเพณี เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งรอบตัวเด็กเรื่องชีวิตประจำวันที่เขียนสนุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับของเล่น เครื่องยนต์กลไก เรื่องอากาศ เรื่องดนตรี และเครื่องดนตรีง่าย ๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจากจินตนาการ เรื่องเกี่ยวกับความลึกลับของวิญญาณ หรือเรื่องผีและเรื่องตลกซ้ำกัน

2. วัย 8-9 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทานนิยาย เช่น นิทานพื้นเมืองนิทานตำนาน และนิทานที่แต่งใหม่ ซึ่งมีเนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนขึ้นบ้าง มีตัวพระเอก นางเอก ตัวผู้ร้าย และเทพดา นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กวัยเดียวกัน อยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น ระบายนี้เด็กหญิงและเด็กชายเริ่มอ่านในสิ่งที่ตนเองสนใจซึ่งไม่เหมือนกัน เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องสนุก เกี่ยวกับนิยาย เทพนิยาย ชอบเรื่องสวย ๆ งาม ๆ ชอบการแต่งตัวการจัดบ้าน เด็กผู้ชายชอบเรื่องผจญภัย เรื่องโลดโผน เรื่องตื่นเต้น เรื่องวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์กลไกอย่างแท้จริง

3. วัย 10-11 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง มีความสนใจในการอ่าน เด็กหญิงและเด็กชายแยกกันอ่านหนังสือตามความสนใจของตน คล้ายเด็กวัย 8-9 ขวบ แต่เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนมากกว่าและชอบเรื่องจริงที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2543) ได้กล่าวถึงหนังสือที่เด็กชอบว่า วัย 10-11 ขวบ เป็นวัยที่มีความสนใจการอ่านอย่างแท้จริง เด็กผู้หญิงชอบเรื่องกระจุ้มกระจิม ตลกขบขัน นิทาน นิยาย ชีวิตในครอบครัว เด็กชายชอบเรื่องผจญภัย กีฬา หุ่นยนต์ และเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ ชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริง ความรู้วิทยาศาสตร์ธรรมชาติศึกษา เป็นวัยที่เริ่มบูชาวีรบุรุษและวีรสตรี จึงชอบหนังสือภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ที่เขียนในรูปของการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วงอายุ 10 ปี มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง และสามารถเขียนบรรยายได้ คิดแก้ปัญหาและใช้เหตุผลทางความคิดได้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้นเป็นลำดับ สนใจในการอ่านเรื่องหลายรสนหลายประเภท เช่น หนังสือประเภทสารคดี หรือวิทยาศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ วรรณคดี เรื่องสั้น บทกวี และหนังสือเชิงมystery ที่ให้แนวคิดต่าง ๆ การผจญภัยที่แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกให้บทอ่านประเภทสารคดี บทกวี และบทร้อยกรอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยเลือกให้บทอ่านหรือสื่อการอ่านที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น จะต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาและความสนใจในบทอ่านตามช่วงวัยของนักเรียนด้วย

4. การอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถบอกสาระความรู้ หรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านเรื่องนั้น ๆ ความสามารถในการอ่านของผู้อ่านแตกต่างกัน บางคนอ่านช้า ต้องใช้เวลามากเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง บางคนอ่านและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

4.1 ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายคำว่า “อ่าน” ไว้ว่า ว่าตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ ดีความ และให้ความหมายคำว่า “เข้าใจ” ไว้ว่า รู้เรื่อง รู้ความหมาย ดังนั้นความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถบอกสาระความรู้ หรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านเรื่องนั้น ๆ ความสามารถในการอ่านของผู้อ่านแตกต่างกัน บางคนอ่านช้า ต้องใช้เวลามากเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง บางคนอ่านและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว มีผู้กล่าวถึงความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่าน คือการที่นักเรียนสามารถจับใจความในเรื่องที่อ่าน โดยไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายทุกคำ นักเรียนจะต้องใช้ประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ และนำความหมายจากบริบท (Context) มาช่วยเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง และรู้จักการทำนายความ (Prediction) ที่ปรากฏได้อย่างมีแนวทาง

Kennedy (1981) กล่าวว่าหมายถึง กระบวนการความคิดซึ่งผู้อ่านเลือกข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ ที่แสดงอยู่ในเนื้อหานั้นแล้วตัดสินใจว่าความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้เห็นว่าคืออะไรพร้อมกับเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้อ่านเข้ากับความรู้ใหม่

Dechant (1982) กล่าวถึงความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า การที่ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงความหมายให้เข้ากับคำที่อ่านได้ถูกต้อง สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องจากบริบทได้ ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐานทางความรู้ ความเข้าใจความคิด ทักษะทางสมองที่มีต่อประสบการณ์เดิมและทักษะทางภาษาของผู้อ่าน

Anderson (1985) กล่าวถึงการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า เป็นกระบวนการที่ค้นหาความหมายในหลายระดับ คือ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถทางภาษาหลายระดับพร้อมกัน ตั้งแต่ระดับตัวอักษร ระดับคำ ระดับโครงสร้างภาษาและความหมาย การอ่านเพื่อความเข้าใจยังเป็นกระบวนการที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและโครงสร้างของเรื่องกับความรู้เดิมของผู้อ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ กระบวนการทำความเข้าใจสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร โดยผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์และประโยค สามารถจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียนได้ และนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมเพื่อสรุปเป็นความหมายเกิดเป็นความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถตีความ วิเคราะห์ข้อความในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความของเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

4.2 องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านเพื่อความเข้าใจต้องอาศัยพื้นฐานหรือองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการอ่านให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเข้าใจความหมายของเนื้อหาสาระนั้น ๆ ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้

สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2539) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานของการอ่าน เช่น การใช้บริบท การใช้ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจอื่น ๆ เป็นต้น

2. แรงจูงใจและสมาธิในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องมีแรงจูงใจอยากจะอ่านเนื้อหา นั้น ๆ และขณะอ่านต้องมีสมาธิคิดตามไป มิฉะนั้นการอ่านจะไม่ได้ผลจะช้าและเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์และไม่เกิดความเข้าใจ

3. พื้นฐานและประสบการณ์ของผู้อ่าน หากผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะพื้นฐานด้านศัพท์ หรือคุ้นเคยกับเรื่องนั้น ๆ มาก่อนจะทำให้อ่านได้อย่างเข้าใจ

4. โครงสร้างประโยคและรูปแบบการเขียนโครงสร้างประโยคที่ง่ายและซับซ้อน รวมทั้งแบบการเขียนที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านได้

5. ขนาดและความยาวของเนื้อหา ตลอดจนเชิงอรรถที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านได้

6. สภาพความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจของผู้อ่าน
วาสนา บุญสม (2541) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ ดังนี้

1. ผู้อ่าน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการอ่าน
2. ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่สัมพันธ์กับเรื่อง
3. ตัวอักษรและความหมาย ผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจความหมายของตัวอักษร จึงจะเรียกได้ว่าเกิดความเข้าใจในการอ่าน
4. การเลือกความหมาย ผู้อ่านต้องสามารถเลือกความหมายที่ปรากฏอยู่ในหลาย ๆ บริบทได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการพิจารณา จึงจะถือว่ามีความเข้าใจในการอ่าน
5. การนำไปใช้ ผู้อ่านต้องสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

O'Donnell, Michael and Wood (2004) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ ดังนี้

1. ความรู้ เดิมความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่สัมพันธ์กับเรื่องมีผลอย่างมากต่อความเข้าใจในการอ่าน
2. การเชื่อมโยงความรู้ใหม่ การที่ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ได้ จะส่งผลให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. การจัดระบบความรู้ใหม่ การที่ผู้อ่านสามารถจัดระบบความรู้ที่มีอยู่เข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ซึ่งจะส่งผลผู้อ่านเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างแท้จริง และสามารถจดจำข้อมูลความรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็วแม่นยำ และยาวนาน

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่าน ความสามารถด้านหลักภาษา ความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และการเชื่อมโยงระบบความคิด จัดระบบความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับตนเองได้

4.3 ระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นการบ่งบอกว่าผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านที่ระดับพื้นฐาน หรือระดับสูงขึ้นไป มีนักวิชาการได้กล่าวถึงระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ ดังนี้

สมพร แพ่งพิพัฒน์ (2531) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. การแปลความ (translation) หมายถึง การแปลเรื่องราวเดิมให้ออกเป็นคำใหม่ หรือภาษาใหม่ ความมุ่งหมายของการแปลอยู่ที่การวัดความแม่นยำของภาษาใหม่ว่ายังคงรักษาเนื้อหาและความสำคัญของเรื่องราวเดิมได้ครบถ้วนหรือไม่

2. การตีความ (interpretation) เป็นการเอาความเดิมมาบันทึกใหม่ เรียบเรียงใหม่ มองในแง่ใหม่ ค้นหา เปรียบเทียบความสำคัญ และความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ภายในเรื่องราวนั้น ๆ ย่อเรื่องต่าง ๆ จนเป็นข้อสรุปได้

3. การขยายความ (extrapolation) เป็นการขยายความคิดให้กว้างขวางลึกซึ้ง ไกลกว่าข้อเท็จจริงที่มีอยู่ สามารถประเมินคาดคะเนหรือพยากรณ์ล่วงหน้าได้

Smith (1988) ได้แบ่งระดับของความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นการจับความหมายตรงตามตัวอักษร และข้อความที่ปรากฏโดยไม่ต้องอาศัยการตีความหรืออ่านระหว่างบรรทัด

2. ระดับความเข้าใจแบบตีความ (Interpretation) เป็นการเข้าใจความหมายที่ไม่ปรากฏตรงตามตัวอักษร แต่ผู้อ่านต้องพยายามอ่านให้ได้มาซึ่งความหมายที่แฝงอยู่ เป็นการอ่านระหว่างบรรทัด และอ่านไปเกินกว่าข้อความในบรรทัด อันประกอบด้วยทักษะย่อยต่างๆ เช่น การตีความจากภาพประกอบ การเปรียบเทียบความแตกต่าง และความเหมือน การเรียงลำดับเหตุการณ์

การหาเหตุและผล การจับใจความสำคัญ การพยากรณ์ การสรุปความ การเข้าใจลักษณะของตัวละคร และการเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน

3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading) ความเข้าใจระดับนี้จะเกี่ยวกับการแยกแยะข้อเท็จจริง วิเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งที่อ่าน ซึ่งในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนี้ผู้อ่าน จะต้องสามารถเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษร และเข้าใจความหมายที่เกิดจากการตีความจากนั้น จะต้องเปรียบเทียบความหมายกับประสบการณ์เดิม มีการใช้เกณฑ์เพื่อประเมินข้อความและการนำไปสู่การยอมรับหรือไม่ยอมรับ ตลอดจนการปรับเปลี่ยน โครงสร้าง ความรู้หรือเจตคติของตนเอง ต่อเรื่องที่อ่านได้ในที่สุด

4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ไม่ได้หยุดเพียงปรับโครงสร้างข้อมูล หรือเจตคติแต่ยังรวมไปถึงการนำความรู้มาใช้อย่างเหมาะสมในการเรียนการสอนอ่านนักเรียนอาจไม่นำแนวความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในทันทีทันใด เช่น ความซาบซึ้งในอรรถรสของวรรณคดี อาจไม่เกิดขึ้นทันทีจนทำให้นักเรียนไม่ชวนขวยหาอ่านต่อ แต่ความซาบซึ้งอาจเกิดขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปหลายปีแล้ว

Miller (1990) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร หรือข้อเท็จจริงประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

- 1.1 บอกใจความสำคัญในแต่ละอนุเขตได้
- 1.2 บอกรายละเอียดที่สำคัญและที่ไม่สำคัญในแต่ละอนุเขตได้
- 1.3 เรียงลำดับเหตุการณ์ได้
- 1.4 ปฏิบัติตามคำแนะนำได้

2. ระดับความเข้าใจแบบตีความ หรือสรุปลงความเห็นประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

- 2.1 ตอบคำถามโดยใช้การตีความ
- 2.2 อ้างอิงหรือสรุปความได้
- 2.3 สามารถทำนายความได้
- 2.4 เข้าใจอารมณ์และจุดประสงค์ของผู้เขียน
- 2.5 ย่อความจากสิ่งที่อ่านได้
- 2.6 เข้าใจความที่เป็นเหตุเป็นผล
- 2.7 สรุปใจความสำคัญได้

3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

- 3.1 สามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นได้
- 3.2 สามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้
- 3.3 สามารถเปรียบเทียบสิ่งที่อ่านได้
- 3.4 สามารถแปลความหมายของเรื่องได้
- 3.5 สามารถบอกถึงความโน้มเอียงของผู้เขียนได้
- 3.6 สามารถบอกเทคนิคที่ผู้เขียนใช้ในงานเขียนได้

4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ หรือการนำไปใช้เป็นการที่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การอ่านประยุกต์หรือการอ่านอย่างบูรณาการประกอบด้วยทักษะย่อย ดังต่อไปนี้

- 4.1 สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการแก้ปัญหาได้
- 4.2 สามารถนำกิจกรรมที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้
- 4.3 สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้

Bromley (1992) แบ่งความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็น 3 ระดับดังนี้

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร (literal comprehension) หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจความหมายของข้อความตามคำที่ปรากฏ จำได้ ระลึกได้ ซึ่งผู้อ่านเคยการอ่านในระดับนี้ ไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดมากนัก

2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretation comprehension) GUGH หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการสรุปความหมายจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยประสบการณ์ในการลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. ความเข้าใจระดับประเมินค่า (evaluative comprehension) หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการวิเคราะห์ข้อความที่ได้อ่าน ว่าสิ่งที่อ่านนั้นถูกต้องหรือไม่ควรเชื่อหรือไม่

บันลือ พฤษะวัน (2538) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. อ่านได้ หมายถึง การอ่านเอาเรื่องการอ่านในระดับนี้ คือ การอ่านหนังสือออกแล้วรู้เรื่องราวเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร เมื่ออ่านเรื่องได้ก็เข้าใจเรื่องทันที

2. อ่านเป็น หมายถึง อ่านแล้วต้องทำการแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือจากการอ่านเอาเรื่องคือ ต้องจำเรื่อง แปลความ ขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3. อ่านเก่ง หมายถึง การอ่านขั้นวิจารณ์การอ่านในระดับนี้ จะต้องใช้วิจารณ์ญาณความสามารถทางสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านได้และอ่านเป็นเป็นพื้นฐานและอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่าน ความสามารถในการวิเคราะห์ ในการสังเคราะห์ การประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่อ่าน ถือเป็นการอ่านที่ต้องใช้ความเข้าใจสูงสุด

จินดา ยัญทิพย์ (2547) ได้เสนอความรู้ความเข้าใจของบลูม สามารถใช้กับระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ดังนี้

1. ระดับความรู้ บอกชื่อ ให้คำจำกัดความ ทบทวนความจำ ชี้แจงกลคำตอบ จับคู่
2. ระดับความเข้าใจ ตอบโดยใช้คำพูดของตัวเอง พูดซ้ำ อธิบาย บรรยาย ทำตาม คำสั่ง
3. ระดับประยุกต์ นำความรู้มาใช้ในสถานการณ์จริง เชื่อมโยงประสบการณ์ของตัวเอง เข้ากับเรื่องที่อ่าน เดาเหตุการณ์
4. ระดับวิเคราะห์ บอกชื่อหรือแสดงส่วนต่าง ๆ ของสิ่งของหน้าที่ต่าง ๆ หรือ กระบวนการต่าง ๆ
5. ระดับสังเคราะห์ สรุป แนะนำ เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกัน ทำนาย เรื่องให้แตกต่างกันออกไป
6. ระดับประเมินผล ตัดสิน อธิบายว่าชอบหรือไม่ชอบ บรรยายว่าอะไรทำให้ ตัดสินใจอย่างนั้น สรุปอย่างนั้น

ตาราง 3

การสังเคราะห์ระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ระดับการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ	สมพร แพ่งพิพัฒน์ (2531)	Smith (1988)	Miller (1990)	Bromley (1992)	บันลือ พฤกษ์วัน (2538)	จินดา ยัญทิพย์ (2547)	ผู้วิจัย
ความเข้าใจระดับ ตัวอักษร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความเข้าใจแบบ ตีความ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความเข้าใจระดับ ประเมินค่า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความเข้าใจระดับ สร้างสรรค์		✓	✓			✓	✓

จากตาราง 3 สรุประดับการอ่านเพื่อความเข้าใจข้างต้น จะเห็นได้ว่านักวิชาการหลายท่านได้กำหนดระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจหลายระดับ ตามทักษะความสามารถในการอ่านที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และกำหนดระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไว้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจแบบตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ มีรายละเอียด ดังนี้

ความเข้าใจระดับตัวอักษร หมายถึง สามารถเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษร และอธิบายความหมายของคำ ประโยค หรือสำนวนจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงเรียงลำดับเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านได้

ความเข้าใจระดับตีความ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน คาคะเนเหตุการณ์ หาเหตุและผล รวมถึงสามารถสรุปเรื่องราวและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยประสบการณ์ในการลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ความเข้าใจระดับประเมินค่า หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมจากสิ่งที่อ่าน และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ

ความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ หมายถึง การนำไปใช้ เป็นการที่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน หรือสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้

ระดับความเข้าใจในการอ่านนั้นมีหลายระดับ เด็กที่มีพื้นฐานของความสามารถในการอ่านต่างกัน จะมีระดับความเข้าใจในการอ่านต่างกัน กิจกรรมการอ่านมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้นักเรียน ได้มีความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น และมีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น

4.4 การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การวัดและประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ครูทราบถึงระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงได้รับการพัฒนาความสามารถดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการวัดและประเมินที่ครอบคลุม เพื่อที่จะสามารถประเมินระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนจากแบบประเมินที่ถูกต้องและเหมาะสม

Hafner & Jolly (1972) กล่าวถึงเกณฑ์การวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า จะต้องพิจารณาจากความสามารถต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
2. เข้าใจคำชี้แจงและสามารถปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือคำแนะนำที่เขียนอธิบายได้
3. จดจำและบรรยายสิ่งที่ได้อ่านเป็นคำพูดของตัวเองได้
4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้
5. แยกรายละเอียดตอนที่สำคัญและตอนที่ไม่น่าสนใจได้
6. บอกได้ว่าตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับข้อความสำคัญตอนไหนอย่างไร
7. บอกได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคแสดงข้อความสำคัญ หรือใจความสำคัญของเรื่องราวที่อ่าน
8. บอกได้ว่าเนื้อหาของสิ่งที่อ่านมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาอื่น ๆ อย่างไร
9. แสดงข้อสรุปของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

10. บอกแนวการเรียบเรียงหรือลำดับเนื้อหาของผู้เขียนได้ เช่น ลำดับตามเวลา สถานที่ หรือเหตุและผล เป็นต้น

11. บอกความหมายโดยนัยที่ผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้ในเนื้อเรื่อง

12. บอกแนวการดำเนินเรื่อง หรืออารมณ์ของเรื่องได้

13. บอกวัตถุประสงค์ในการเขียนที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้

14. อธิบายกลวิธีการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบและบอกความหมายของถ้อยคำนั้นได้

Finocchiaro and Sako (2003) กล่าวว่า การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ นิยมใช้แบบทดสอบซึ่งมีอยู่ 3 แบบ สรุปได้ ดังนี้

1. แบบทดสอบอัตนัย ได้แก่ แบบทดสอบความเรียง โดยให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยเขียนคำตอบเป็นประโยค หรือข้อความ

2. แบบทดสอบปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบถูกผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ เป็นต้น

3. แบบทดสอบกึ่งปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบที่ต้องการคำตอบสั้น ๆ ให้เติมหรือต่อคำหรือข้อความให้สมบูรณ์

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538) กล่าวถึงเกณฑ์ประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจว่าพิจารณา 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์ที่กำหนดตามส่วนประกอบของภาษาแบบแยกย่อย และเกณฑ์ที่กำหนดความสามารถรวม ดังนี้

1. ความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์แบบย่อย

1.1 ความรู้ด้านคำศัพท์ของข้อความ โดยพิจารณาคำสรรพนามที่ใช้ในบทอ่าน

1.2 ความรู้ด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงข้อความ เช่น การใช้คำสรรพนาม คำบุพบท การกำหนดหน้าที่ของภาษาว่าเป็นการขอร้อง เชื้อเชิญหรือขออนุญาต เป็นต้น

2. ความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์แบบรวม

2.1 ความสามารถในการเรียบเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจบทอ่านและสามารถตอบคำถาม โดยเรียบเรียงถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความเดิมหรือสามารถตอบคำถามแบบเลือกตอบ และแบบเรียงลำดับข้อความได้

2.2 ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด หมายถึง ความสามารถในการโยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเข้ากับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าเป็นรายละเอียดสนับสนุนหรือ รายละเอียดที่ให้ข้อมูลขัดแย้งกัน และเข้าใจระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดต่าง ๆ

2.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุ แก่นเรื่อง หัวเรื่องและใจความสำคัญของเรื่องได้

2.4 ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ และ สุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมิน และ สรุปบทอ่านได้ว่า เป็นสารประเภทใด ใช้ลีลาภาษาระดับใด เข้าใจเจตคติและเจตนาของผู้เขียนที่แฝงอยู่วิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุผลที่เกิดขึ้นได้ ในการประเมินความสามารถในการอ่านนี้สามารถใช้เกณฑ์ความสามารถแบบแยกย่อยหรือแบบรวมได้ หรืออาจใช้ทั้งสองเกณฑ์ประยุกต์รวมกันได้

บันลือ พฤษะวัน (2538) ได้กล่าวว่าสามารถตรวจสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้ ดังนี้

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
2. เล่าเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างดี
3. เลือกแบบจากตัวละคร โดยให้เหตุผลประกอบการเลือกหรือไม่เลือก
4. แสดงประกอบนิทาน แสดงทำให้ประกอบ ประโยค วลี หรือคำศัพท์ได้
5. หาความสัมพันธ์ของคำ เช่น Sad-cry
6. หาคำตรงข้ามเชิงความหมาย เช่น Like-dislike
7. อธิบายคำคม คำพังเพย แล้วแต่งนิทานประกอบ
8. ต่อนิทานที่เล่าไม่จบอย่างมีความต่อเนื่องและสมเหตุผล
9. สรุป ตั้งชื่อเรื่องได้ครอบคลุมชื่อเรื่องพร้อมอธิบาย
10. ปฏิบัติตามขั้นตอนประกอบอาหาร ประดิษฐ์ หรือดำเนินการทดลองทาง

วิทยาศาสตร์

11. นำความเข้าใจจากสิ่งที่อ่านมาใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม เศรษฐกิจ

12. วิจัยรณ ให้ข้อคิดและเสนอแนะแก้ไขเชิงยอมรับไม่ยอมรับโต้แย้งด้วยเหตุผลของตนเอง เลือกรวิธที่เหมะสมกับจุดประสงคในการสอน เพื่อให้การประเมินผลมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถสรุปได้ว่า การประเมินระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจใช้การประเมินได้หลากหลายรูปแบบ โดยให้ความสำคัญกับความสามารถในการอ่านของผู้เรียน เช่น ด้านความรู้คำศัพท์ในเรื่อง การบรรยายจากเรื่องที่อ่าน การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญ ระบุด้านเรื่องได้ และรูปแบบของแบบทดสอบปรนัย อัตนัย และกึ่งปรนัย ทั้งนี้ครูต้องเลือกใช้ให้เหมะสมกับจุดประสงคในการสอนและระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบแบบอัตนัยเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงถึงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจนำมาเขียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้

เมริกา ตรรกวาทการ (2556) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย 1. ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ 2. แบบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ 3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และสถิติทดสอบค่า (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในรูปแบบของแผนการจัดการเรียนการสอน แต่ละแผนประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ แนวคิดหลัก ทักษะการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้และการให้ผลป้อนกลับ สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล มีขั้นตอนหลัก 3 ขั้น คือ ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม และขั้นสรุป ผลการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์มีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด

ปฏิมา คำแก้ว (2564) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันของกลุ่มทดลอง รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experiment Designs) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และแบบบันทึกพฤติกรรมการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (ระหว่างเรียน) วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ยส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t -test Dependent) และการทดสอบค่า F (F -test Independent) ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภิษา ใบโพธิ์ (2564) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับการใช้ละครสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับการใช้ละครสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย แบบประเมินทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพและการประเมินทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพโดยใช้ศูนย์การประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบวิลคอกชัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบวิลคอกชัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดกิจกรรมประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 8 กิจกรรมที่ใช้การเล่านิทานด้วยเทคนิคการเล่านิทานรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน เข้าใจเรื่องราวและสามารถเชื่อมโยงมุมมองของนักเรียนกับมุมมองของตัวละคร ประกอบกับการใช้กระบวนการของละครสร้างสรรค์เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มุ่งเน้นให้มีการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ทำท่างและการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านการแสดงละครจากเรื่องราวของนิทานที่ได้รับฟัง โดยชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นนี้มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) แนวคิดและลักษณะสำคัญของชุดกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม 3) กิจกรรมในชุดกิจกรรม จำนวน 8 กิจกรรม โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันกับเพื่อน โดยลำดับกิจกรรมจากระดับความยากง่ายและความซับซ้อนของเนื้อหานิทาน จากคุณลักษณะหรือทักษะที่ใกล้เคียง ไม่ซับซ้อน และมีความเป็นรูปธรรมไปสู่ทักษะที่ซับซ้อนและยากขึ้นตามลำดับ รวมถึงเริ่มจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กับบุคคลไปสู่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่ม 4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นการจูงใจก่อนเล่า (2) ขั้นการเล่าเรื่องเพื่อเชื่อมโยง (3) ขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนแสดงละคร (4) ขั้นการแสดงละครจากเรื่อง (5) ขั้นการสรุปและสะท้อนคิด 5) แนวทางการใช้ชุดกิจกรรม และ 6) แนวทางการประเมินผล 2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับการใช้ละครสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ปรากฏว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาจำแนกตามองค์ประกอบของทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นองค์ประกอบด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสมดุภาษา

กันตวรรณ มีสมสาร (2554) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมการ ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบฯ ฉบับร่าง ขั้นที่ 3 การทดลองและปรับปรุงรูปแบบฯ ขั้นที่ 4 การประเมินผลและนำเสนอรูปแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ โดยรูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ระยะเวลาในการดำเนินการ และการประเมินผล โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้การสอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นสาธิต ขั้นการให้ความรู้ ขั้นการนำการฝึก และขั้นการจัดกิจกรรมการใช้ โดยมีลักษณะเฉพาะคือ การจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามความสามารถทางภาษาของผู้เรียนทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การจัดกลุ่มทำกิจกรรมมีความหลากหลายทั้งรายบุคคล รายคู่ กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ การใช้สื่อทางภาษาที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงสู่การดำเนินชีวิต ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง

คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนภาษาด้วยรูปแบบฯ มีความสมดุลซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมทักษะทางภาษาครบทุกด้าน การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติและมีประสบการณ์กับสื่อทางภาษาที่อยู่รอบตัวทำให้เกิดความสนใจ เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการสื่อสาร นักเรียนรู้สึกสนุก และกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม และเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จ นักเรียนก็ยังมีแรงจูงใจในการทำงานเพิ่ม

วรินทร์ โพนน้อย (2555) ได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (รูปแบบ GRACE Model) ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นพัฒนาการอ่าน ประกอบด้วยการอ่านให้ฟัง การอ่านร่วมกันทั้งชั้น การสะท้อนความรู้ และการฝึกสะกดลูกแจกคำ 3) ขั้นพัฒนาทักษะการเขียนร่วมกับการอ่าน ประกอบด้วย การเขียนเรื่องร่วมกัน และการอ่านและการเขียนกลุ่มย่อย 4) ขั้นปฏิบัติการอ่านร่วมกับการเขียนเป็นรายบุคคล 5) ขั้นแบ่งปันและประเมินการอ่าน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยมีการจัดลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบที่มุ่งเสริมสร้างทักษะทางภาษาไทยตามแนวการสอนแบบสมดุลภาษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขนาดอิทธิพลสูงสุดมีค่าเท่ากับ .583 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบเกรซนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษามีความรู้และทักษะทางภาษาไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะการอ่านและการเขียน ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยภายหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงเจตคติที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในทุก ๆ ด้านของนักเรียนโดยมีการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกสูงขึ้นในทุกประเด็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 41.86

วิภาพร คูปิธเกษม (2558) ได้ศึกษาพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแนวสมดุลภาษา พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแนวสมดุลภาษาสูงกว่า

ก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการสอนแนวสมดุลงภาษาพัฒนาขึ้นเพื่อใช้สำหรับพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน โดยให้ผู้เรียนได้อ่านและเขียนจากเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างมีจุดหมาย เน้นกิจกรรมการอ่านและการเขียนที่หลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้น ทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนแนวสมดุลงภาษาพัฒนาสูงขึ้น เพราะนักเรียนได้ฝึกฝนทักษะในการอ่านและการเขียนอย่างสม่ำเสมอ

ผลการวิจัยของ Novi Wulandari et al. (2020) ได้ศึกษาและพัฒนาสื่อหนังสือป๊อปอัพตามแนวคิดสมดุลงภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ระดับ 1 นักเรียน Basic School วิธีที่ใช้ในการศึกษาคือ วิธีการพัฒนาการวิจัยและพัฒนา (R&D) ใช้รูปแบบการพัฒนาของ Borg and Gall 10 ขั้นตอน สื่อหนังสือ Pop-up ที่พัฒนาแล้ว จะใช้เป็นสื่อกลางสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน การสอนและกระบวนการเรียนรู้จะกลายเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีปฏิสัมพันธ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่าสื่อที่พัฒนาแล้วมีเกณฑ์ดีมาก ใช้งานได้จริง ประสิทธิภาพของสื่อที่พัฒนาแล้วสามารถเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นในผลการทดสอบทักษะการอ่าน โดยมีผลการทดสอบ t-test เท่ากับ -11.6 กระบวนการของกิจกรรมการเรียนรู้ในการศึกษานี้ ใช้แนวทางการรู้หนังสือที่สมดุลโดยพัฒนาตามแนวคิดสมดุลงภาษา คือ นักเรียนสามารถเรียนรู้การอ่านและเขียน กิจกรรมการอ่านและการเขียนอย่างสมดุลเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

การวิจัยของ Daniel Lombardi (2015) การศึกษานี้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการรู้หนังสือที่สมดุล “READ 180” เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านต่ำของโรงเรียนมัธยมปลาย การสำรวจปัญหาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านต่ำ และส่งผลเสียต่อความสำเร็จทางวิชาการ รวมถึงเศรษฐกิจ ซึ่งทฤษฎีการรู้หนังสือตามธรรมชาติจะเป็นการสอนการอ่านมีจุดมุ่งหมายและเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนโปรแกรม “READ 180” ให้เป็นแนวทางแก้ไขได้ โดยโปรแกรมนี้เป็นโปรแกรมที่แก้ไขและพัฒนาทักษะการอ่านและการอ่านจับใจความด้วยวิธีการต่อเนื่องหลายรูปแบบในรูปแบบของทั้งกลุ่มการสอน การสอนกลุ่มย่อย การอ่านอย่างอิสระ การอ่านแบบองค์รวมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดย READ 180 เป็นรูปแบบการรู้หนังสือที่สมดุลที่เน้นการได้มาซึ่งความหมายจากข้อความผ่านประสบการณ์ เน้นการเข้าใจข้อความ คำศัพท์ และการสะกดคำ ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการรับรู้สัทศาสตร์ การออกเสียง และความคล่องแคล่ว มีการสอนทั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาความรู้พื้นฐาน การอ่านอย่างคล่องแคล่ว และสอนคำศัพท์ การสอนแบบกลุ่มย่อย

เพื่อให้การประยุกต์ใช้ทักษะที่ครูเป็นผู้ชี้้นำคำศัพท์ตามความต้องการของนักเรียน การอ่านอย่างอิสระในระดับความสามารถของนักเรียน และการสอนแบบปรับตัวเพื่อให้ฝึกอ่านเป็นรายบุคคล การสะกดคำ คำศัพท์ และการเขียน โดยการอ่านจะเพิ่มความยากของเนื้อหาขึ้นเรื่อย ๆ ตามความสามารถของนักเรียน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมการรู้หนังสือที่สมดุล เช่น READ 180 สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษ ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านความสำเร็จทางวิชาการที่เพิ่มขึ้น และความคล่องตัวทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น

5.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทอ่าน

ผศสพรณ ถนอมพงษ์ชาติ (2555) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบลึกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบลึกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยสรุปว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบลึกที่สร้างขึ้นนั้น มีการสร้างบทอ่านจากความสนใจของผู้เรียน และมีการประเมินตอบคำถามท้ายบทอ่าน ที่มีความครอบคลุมการจับประเด็น การตีความเรื่องที่อ่าน การประยุกต์ใช้การประเมินค่าและให้ข้อมูลกลับ การประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบลึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 4 ประการ คือ 1) ผู้เรียนสำรวจความต้องการอ่านของตนเองผ่านการกระตุ้นของผู้สอนเพื่อกำหนดเป้าหมายการอ่านและเลือกบทอ่านตรงตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนวางแผนกลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประเภทของบทอ่าน 2) ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประสบการณ์การอ่านและองค์ประกอบของบทอ่านแต่ละประเภทช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ 3) ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลประกอบความรู้และประสบการณ์เดิม ทำให้ได้ข้อสรุปสามารถพัฒนาการอ่านวิเคราะห์ ประเมินค่าบทอ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ตามเป้าหมายการอ่าน และ 4) ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการอภิปรายโดยใช้ความรู้เดิมและเชื่อมโยงประสบการณ์จริงเพื่อตรวจสอบสะท้อนความคิดสร้างความเข้าใจเชิงลึกกว้างขวางเพื่อให้ได้ข้อมูล และข้อสรุปที่ได้จากการอ่านที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การจัดการเรียนการสอนปี 5 ขึ้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ 2) ขั้นเรียนรู้และฝึกอ่าน โดยใช้กลยุทธ์ 3) ขั้นตามติดสืบค้น 4) ขั้นลงข้อสรุป และ 5) ขั้นตรวจสอบแลกเปลี่ยน 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า 2.1) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.2) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2.3) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณปรากฏอย่างเด่นชัดทุกองค์ประกอบในบทอ่านประเภทสารคดี

งามพันธุ์ สัยศรี (2561) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพัน และการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดนิสัยรักการอ่าน สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีหลักการ 3 ประการ คือ 1) การให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการอ่าน ตั้งเป้าหมายและวางแผนการอ่านตามความสนใจ และคัดเลือกบทอ่านและกลยุทธ์ในการอ่านที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสนใจและ กระตือรือร้นที่จะอ่าน อ่านอย่างเข้าใจและผูกพันต่อการอ่าน 2) การให้ผู้เรียนควบคุมการอ่านด้วยตนเองและช่วยกันอ่านร่วมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการอ่านได้ 3) การ

ประเมินผลการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่สามารถจูงใจให้อ่านได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ตลอดจนอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตั้งเป้าหมายตามความสนใจ ขั้นวางแผนอ่านให้เหมาะสม ขั้นชื่นชมเมื่ออ่านได้ และขั้นชวนให้สะท้อนคิด 2. เมื่อใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างแล้วพบว่า 1) นิยัรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการของนิยัรักการอ่านใน 4 ระยะของการทดลอง โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี Scheffie พบว่า นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการจากการวัดนิยัรักการอ่านครั้งหลังสูงกว่าครั้งก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จุฑามาศ คำยอง (2559) พัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อยโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด และเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 10.11 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

สิวลี ลีศิริวัฒนกุล (2545) ศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสัรมที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสัรมที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ

สอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรสูงกว่าความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ. 05

จิรวรรณ อีสระพงศ์ไพศาล (2555) ศึกษาผลของการสอนวรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีมัลติ
พาร์ทที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจการเขียนเรียงความเชิงวิชาการและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนเรียงความเชิงวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยสรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านเพื่อ
ความเข้าใจ การเขียนเรียงความเชิงวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่
ได้รับการสอนด้วยกลวิธีมัลติพาร์ท หลังการทดลองกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 โดยระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะจำแนกเป็นระดับข้อเท็จจริง ระดับ
ตีความ ระดับการประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ ใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความ
เข้าใจ จำนวน 2 ฉบับ ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบวัดชนิดอัตนัย

ประภาสสินี ปิงใจ (2555) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โมเดลกราฟฟิตี
ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และทักษะการร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โมเดลกราฟฟิตีที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและทักษะการร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ
เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และทักษะการร่วมมือของนักเรียนที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลกราฟฟิตีกับนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
ผลการวิจัยสรุปว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลกราฟฟิตีมีความสามารถใน
การอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ แบบวัด
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะ
จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับข้อเท็จจริง ระดับตีความ และระดับการประเมินค่า

สุชนินธ์ บัณธนันท์กุล (2557) ได้พัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนว
ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนว
ประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนว
 ประสพการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูล
 โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยสรุปได้ว่า
 1. ผลการพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนวประสพการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่
 พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการจัดการเรียน
 การสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นการวินิจฉัยปัญหาการอ่าน ขั้นการสอน ขั้นการประเมินผล 2. ผลของ
 การใช้พัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนวประสพการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ คือ
 หลังการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะใช้
 แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการสอน เทคนิคมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยเห็นแนวทางในการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น
 ๆ มาพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 แนวคิดสมดุภาษา บทอ่าน และการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดัง
 ภาพ 2

ชุดกิจกรรม

ประกอบด้วย

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.2 ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 บทอ่าน

2.4 แบบประเมินผล

การสอนตามแนวสมดุลภาษา (Balanced Literacy Approach)

หมายถึง - การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อ่านและใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดมุ่งหมายสร้างโอกาสหรือกิจกรรมให้นักเรียนอย่างสมดุล

- มีกิจกรรมที่สมดุลของทักษะทางภาษาโดยสอนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน - ใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี

- ใช้สื่อเกี่ยวกับการอ่านประเภท

ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเภทบันเทิงคดี หรือสารคดี รวมถึงบทร้อยกรอง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา 3 ชุดกิจกรรม ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นเอกสารที่บอกหลักการ แนวคิดในการพัฒนาชุดกิจกรรม และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถตีความ วิเคราะห์ข้อความในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

2.2 ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่คนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้ นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) เป็นขั้นการอ่านขั้นแรก นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่เป็นบทพากย์วิถีทัศน์ในขั้นที่ 1 เพื่อเรียนรู้และฝึกออกเสียงคำศัพท์ยาก รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง ครูสังเกตการอ่านและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องเดิมแต่ยาวขึ้น และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากขั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ให้นักเรียนอ่านในใจ โดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

2.3 บทอ่าน ประกอบด้วยบทอ่านประเภทบันเทิงคดี สารคดี และบทร้อยกรอง มีความยาวและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี

2.4 แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ และแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่าและความเข้าใจระดับสร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา” เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Research 1: R₁) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ ทำให้ได้หลักการ แนวคิด และองค์ประกอบในการพัฒนาชุดกิจกรรม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) จุดประสงค์ 2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.3) สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บทอ่าน 3 ประเภท ประกอบด้วยสารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรอง 2.4) แบบประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 (Development 1: D₁) การพัฒนาร่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 (Research 2: R₂) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สื่อ (บทอ่าน) 3 ประเภท และแบบประเมินผลเพื่อใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ 4 (Development 2: D₂) พัฒนารุ่นต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยและการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

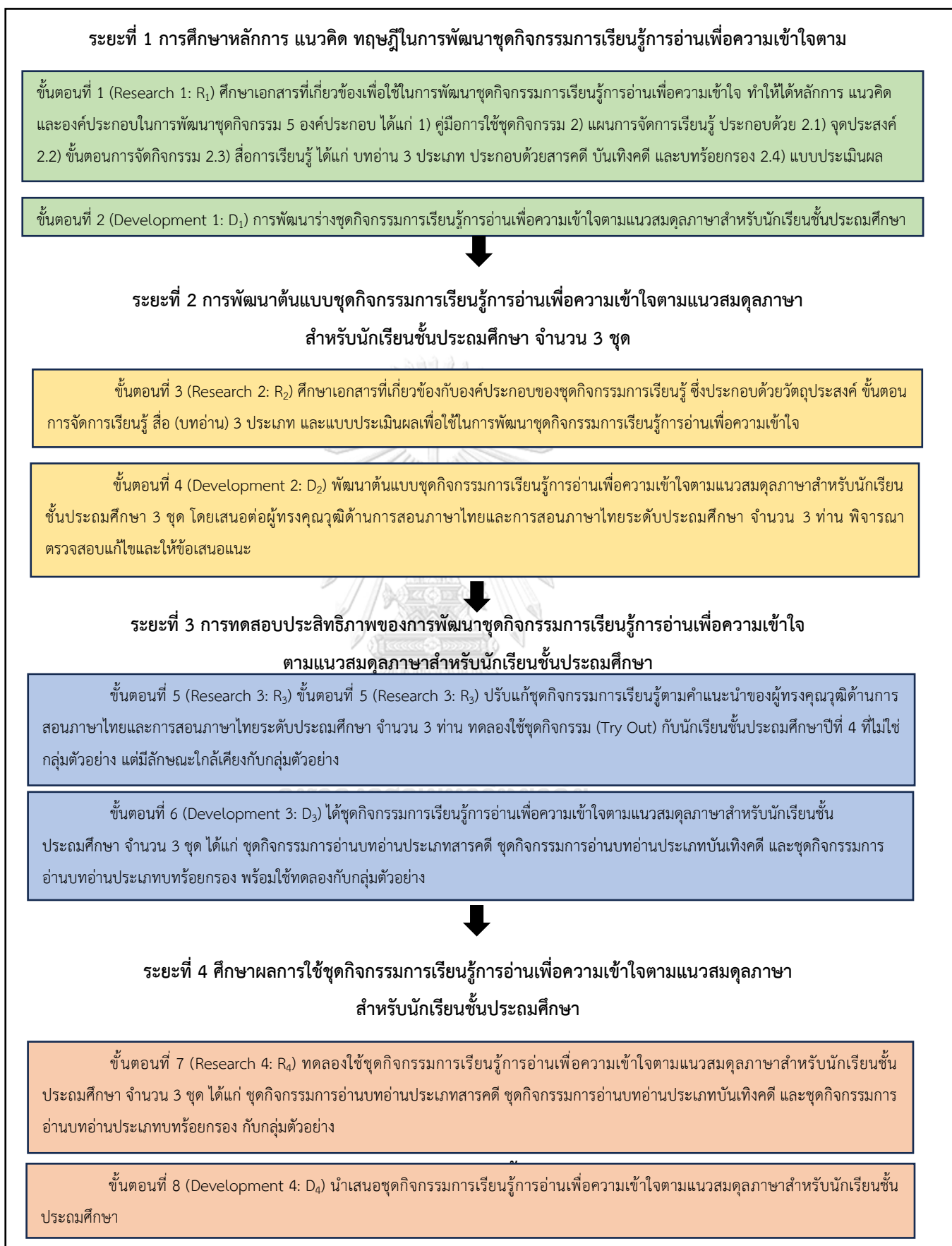
ขั้นตอนที่ 5 (Research 3: R₃) ปรับแก้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยและการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ทดลองใช้ชุดกิจกรรม (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 6 (Development 3: D₃) ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง พร้อมใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 7 (Research 4: R₄) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 8 (Development 4: D₄) นำเสนอชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ระยะที่ 1 การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน เพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Research 1: R₁) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาตามแนวสมดุลภาษา

1.1 ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจในโรงเรียน จากการประเมินการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเป็นการประเมินการอ่านคล่องในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสอนตามแนวสมดุลภาษา การใช้ชุดกิจกรรม รวมถึงบทอ่านที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 (Development 1: D₁) การพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วยหลักการ แนวคิด และคำชี้แจงรายละเอียดชุดกิจกรรม

2. จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามแนวสมดุลภาษา มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่มัลมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะ อ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่อง ที่ได้ดูและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอน ต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) เป็นขั้นการอ่านขั้นแรก นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธี การอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่เป็นบทพากย์วิดีโอในขั้นที่ 1 เพื่อเรียนรู้และฝึกออกเสียง คำศัพท์ยาก รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5

คน ในแต่ละ กลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่าน ให้ครูฟัง ครูสังเกตการอ่าน และบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียน ในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดย สรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ ตนเองสนใจเป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องเดิมแต่ยาวขึ้น และสรุปเรื่องที่อ่านด้วย การเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดง กลวิธีการเขียน ย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และ นำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้น นักเรียนทั้งห้องคิด สถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบน กระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่ม เดิมจากชั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ ได้อ่านจากชั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่อง หรือหัวข้อ ที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ชั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ ให้ นักเรียน อ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อ หน้า ด้วยตนเอง

4. สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ บทอ่าน 3 ประเภท ประกอบด้วยสารคดี บันเทิงคดี และ บทร้อยกรอง โดยเนื้อเรื่องที่น่ามาให้นักเรียนอ่าน มีความยากง่ายและความยาวของบทอ่าน สอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของ เด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี สารของบทอ่านที่ใช้ในการ จัดกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเรื่องที่ ใกล้ตัวนักเรียน มีข้อคิดสาระความรู้ และเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ความ

ยาวของบทอ่านในประเภตสารคดีและบันเทิงคดี (ร้อยแก้ว) จะกำหนด 1-2 หน้า และบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) กำหนดไว้ 8-10 บท

5. แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา โดยใช้เป็น แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบ อัตนัย จำนวน 15 ข้อ และแบบสังเกต พฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้สังเกตและ บันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ระยะที่ 2 การพัฒนาต้นแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนว สมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 (Research 2: R₂) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ การ พัฒนาแผนการจัดกิจกรรม การเลือกสื่อการเรียนรู้ (บทอ่าน) และการประเมินผล โดยมีการ ดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อ ความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา จำนวน 3 ชุด มีรายละเอียด ดังนี้
 - 1.1 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมที่จะสร้างขึ้น รวมถึง สภาพแวดล้อม ความรู้พื้นฐาน และทักษะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมี
 - 1.2 คัดเลือกเนื้อหาหรือบทอ่านจากเกณฑ์การพัฒนาทางภาษาและ ความสนใจในการอ่านของนักเรียนอายุ 10 ปี โดยใช้ในชุดกิจกรรมทั้ง 3 ชุด ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 2-4 สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมถึงมีการทดสอบก่อน-หลังการทดลอง สัปดาห์ที่ 1 และ 5 ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นจำนวน 2 ชั่วโมง มีบทอ่านประเภตสารคดี บันเทิงคดี และบท ร้อยกรอง ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างเรื่องที่อ่านได้
 - 1.3 กำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน เพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาร่วมกับการใช้บทอ่าน โดยจะพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับ ประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ จากนั้นจึงดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้

2. การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และแบบแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

2.1.1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบ

2.1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบอัตรานัยจากหนังสือ เอกสาร หรือตำราที่เกี่ยวข้อง ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.3 นำบทอ่านที่คัดเลือกมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

2.1.4 กำหนดโครงสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งแบ่งความสามารถระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไว้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในสาระที่ 1 การอ่าน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ระดับความสามารถ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ	ทักษะย่อย	จำนวนข้อ	ร้อยละ
ความเข้าใจระดับตัวอักษร	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษรอธิบายความหมายของคำ ประโยค หรือสำนวนจากเรื่องที่อ่าน - การเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง 	3	20
ความเข้าใจระดับตีความ	<ul style="list-style-type: none"> - การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน - คาดคะเนเหตุการณ์ - การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน - การสรุปเรื่องราวและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้โดยอาศัยประสบการณ์ในการลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 	8	54
ความเข้าใจระดับประเมินค่า	<ul style="list-style-type: none"> - แยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน - พิจารณาความเหมาะสมจากสิ่งที่อ่านและประเมินค่าจากเรื่องที่อ่าน 	2	13
ความเข้าใจระดับสร้างสรรค์	<ul style="list-style-type: none"> - การนำไปใช้ นำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน หรือสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้ 	2	13
รวม		15	100

จากตาราง 4 การกำหนดจำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ พิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในสาระที่ 1 การอ่าน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เน้นการอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตีความ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถาม

ที่วัดความสามารถในระดับดีความมากที่สุด ร้อยละ 54 (8 ข้อ) รองลงมาเป็นความสามารถในระดับตัวอักษร ร้อยละ 20 (3 ข้อ) ความสามารถในการระดับประเมินค่าและความสามารถในการระดับสร้างสรรค์ ร้อยละ 13 (อย่างละ 2 ข้อ)

ตาราง 5

การกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจแสดงจำนวนข้อแบ่งตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการเขียนตอบ

ระดับการอ่าน เพื่อความเข้าใจ	ประเภท บทอ่าน	ลักษณะการเขียนตอบ			รวม
		ตอบสั้น	ตอบยาว	ตอบอิสระ	
ระดับตัวอักษร	สารคดี	1	-	-	1
	บันเทิงคดี	-	1	-	1
	บทร้อยกรอง	1	-	-	1
รวม		2	1	-	3
ระดับดีความ	สารคดี	-	1	1	2
	บันเทิงคดี	1	1	1	3
	บทร้อยกรอง	1	1	1	3
รวม		2	3	3	8
ระดับประเมินค่า	สารคดี	-	1	-	1
	บันเทิงคดี	-	-	1	1
	บทร้อยกรอง	-	-	-	-
รวม		-	1	1	2
ระดับสร้างสรรค์	สารคดี	-	-	-	-
	บันเทิงคดี	-	-	1	1
	บทร้อยกรอง	-	1	-	1
รวม		-	1	1	2
รวมทั้งหมด		4	6	5	15

จากตาราง 5 มีการกำหนดการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจแสดงจำนวนข้อ แบ่งตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการเขียนตอบ โดยมีคะแนนตามลักษณะการเขียนตอบ ตอบสั้น ตอบยาว และตอบอิสระ มีเกณฑ์การให้คะแนน เขียนตอบแบบสั้น 4 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน เขียนตอบแบบยาว 6 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน และเขียนตอบอิสระ 5 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2.1.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลาสอบ 1 ชั่วโมง จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยทั้ง 2 ฉบับ ใช้วัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้งก่อนและหลังการทดลอง

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

2.2.2 ศึกษาจุดประสงค์ของการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

2.2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยมีประเด็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับนิยามความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

1. **ความเข้าใจระดับตัวอักษร** เมื่ออ่านพบคำศัพท์ใหม่สามารถเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้

2. **ความเข้าใจระดับตีความ** สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน คาดคะเนเหตุการณ์ สามารถสรุปเรื่องราวและข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

3. **ความเข้าใจระดับประเมินค่า** สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมจากสิ่งที่อ่าน และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้

4. **ความเข้าใจระดับสร้างสรรค์** สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้

2.2.4 ตรวจสอบแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 (Development 2: D₂) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 ชุด โดยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยและการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยและการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา พิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ โดยดำเนินการดังนี้

4.1.1 ตรวจสอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนว
สมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

4.1.1.1 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาความ
เหมาะสม

ของกิจกรรม ความสอดคล้องของกิจกรรมและความสามารถที่มุ่งวัดการใช้ภาษาและเรียบเรียง
ขั้นตอน โดยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยและการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา
จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

4.1.1.2 ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิวิเคราะห์ค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (item objective congruence: IOC) มีค่าดัชนี ความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (ค่าIOC= 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ
ให้ข้อเสนอแนะว่าควร ปรับภาษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนขึ้น แสดงให้เห็น
พฤติกรรมของนักเรียนและครูให้มาก ปรับความยาวของบทอ่านให้เหมาะสมกับวัยนักเรียน จากนั้น
นำแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

4.1.2 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ทั้ง 2 ฉบับ

4.1.2.1 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดย
พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective
congruence: IOC) รวมถึงลักษณะการใช้คำถาม และความถูกต้องของภาษา โดยเกณฑ์ในการ
คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .05 ขึ้นไป จากนั้น
ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบวัด
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า ค่าความตรง (validity) มีความสอดคล้องระหว่างข้อ
ทดสอบกับวัตถุประสงค์ในการทดสอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยทุกรายการเท่ากับช่วง 0.5-
1.00 ทั้งด้านรูปแบบของแบบวัดมีความเหมาะสมกับการวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
แบบวัดมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ คำชี้แจง
มีความชัดเจน บทอ่านที่ใช้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ การ
ปรับคำให้สอดคล้องกับข้อคำถามมากขึ้น ตรวจสอบความถูกต้องของตัวบทอ่าน ปรับบทอ่านให้

เหมาะสมกับวัยของนักเรียน จากนั้นปรับแก้ข้อคำถามในแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.3 ตรวจสอบแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านนักเรียน

4.1.3.1 ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective congruence: IOC) รวมถึงความถูกต้องของภาษา จากนั้นปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.3.2 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective congruence: IOC) พบว่า ค่าความตรงของเนื้อหา เท่ากับ 1.00

4.1.3.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่สร้างขึ้น
ดำเนินการไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 (Research 3: R₃) ปรับแก้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำ

5.1 นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้จากการทดลองสอนไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากิจกรรม โดยปรับภาษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และปรับความยาวของบทอ่านให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนแล้วนำไปใช้ในการทดลองต่อไป ได้เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ชุด

5.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างแต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้งาน

5.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 2 ฉบับ ที่ผ่าน

การทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน ใช้เกณฑ์การให้คะแนนรายข้อ แบ่งตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการเขียนตอบ ตอบสั้น ตอบยาว และตอบอิสระ มีเกณฑ์การให้คะแนน เขียนตอบแบบสั้น ข้อละ 1 คะแนน เขียนตอบแบบยาว ข้อละ 2 คะแนน และเขียนตอบอิสระ ข้อละ 3 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน จากนั้นนำผลการตรวจมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการทดสอบวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบัค (Cronbach) เพื่อบ่งชี้ถึงลักษณะของแบบทดสอบว่ามีความผันแปรมากหรือไม่

5.4 ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการทดสอบวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบัค (Cronbach) แบบทดสอบก่อนเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .736 และแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ .748

5.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและตรวจสอบคุณภาพว่าเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์แล้ว มาพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์พร้อมใช้งาน

ขั้นตอนที่ 6 (Development 3: D₃) ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง พร้อมใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 6

โครงสร้างชุดกิจกรรม

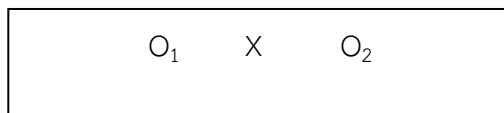
หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ระยะเวลา
1	ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี	4 ชั่วโมง
2	ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี	4 ชั่วโมง
3	ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง	4 ชั่วโมง

ระยะที่ 4 ศึกษาผลของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 7 (Research 4: R₄) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง กับกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียด ดังนี้

7.1 การออกแบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน (The One Group: Pretest-Posttest Design)

O_1 = การวัดผลความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน
 X = ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุล
 ภาษา
 O_2 = การวัดผลความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียน

7.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

7.2.1 ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

7.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดอีสานเหนือ อีสานกลาง และอีสานใต้ แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากได้เป็นกลุ่มอีสานใต้ จากนั้นทำการสุ่มโดยการจับฉลากจังหวัดได้เป็นจังหวัดนครราชสีมา และสุ่มโรงเรียนได้เป็นโรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาคาร จากนั้นทำการสุ่มระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้เป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 28 คน

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย

7.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา

7.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

7.4 วิธีดำเนินการวิจัย

7.4.1 ปฐมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบและจุดประสงค์ของการเรียนตามแนวสมดุภาษา พร้อมทั้งให้ความรู้เรื่องบทอ่านและการดำเนินการเรียนตามแนวสมดุภาษา

7.4.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

7.4.3 ดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ในเดือนกรกฎาคม-เดือนสิงหาคม โดยดำเนินการสอนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง ช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้รวม 12 ชั่วโมง ในชั่วโมงที่เป็นการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ในส่วนของการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนจะดำเนินการหลังขั้นตอนการทำกิจกรรม ในขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ โดยจะเก็บข้อมูลส่วนนี้ในกิจกรรมขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ ดังตาราง 7

ตาราง 7

การดำเนินการทดลอง

สัปดาห์ ที่	ชุดกิจกรรม	ประเภทบทอ่าน	ระยะเวลา	กิจกรรม	การเก็บข้อมูล
1	-	-	1 ชั่วโมง แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง)	ทดสอบก่อนเรียน ขั้นที่ 1-4	แบบทดสอบก่อนเรียน -
2	ชุดกิจกรรมที่ 1	บทอ่านสารคดี	แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)	ขั้นที่ 5	แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน
3	ชุดกิจกรรมที่ 2	บทอ่านบันเทิงคดี	แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง) แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)	ขั้นที่ 1-4 ขั้นที่ 5	- แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน
4	ชุดกิจกรรมที่ 3	บทอ่านบทร้อยกรอง	แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง) แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)	ขั้นที่ 1-4 ขั้นที่ 5	- แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน
5	-	-	1 ชั่วโมง	ทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน

จากข้อมูลในตาราง 6 การดำเนินการทดลอง ใช้เวลา 5 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นการทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม 3 ชุด ชุดละ 4 ชั่วโมง

รวมเวลาการใช้ชุดกิจกรรม 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ 1 ใช้บทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 ใช้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี ชุดกิจกรรมที่ 3 ใช้บทอ่านประเภทร้อยกรอง ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรมจะมีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ โดยในกิจกรรมขั้นตอนนี้จะเก็บข้อมูล ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน และบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม

7.4.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

7.4.5 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบโดยผู้วิจัย แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

7.4.6 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ แปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7.4.7 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 8 (Development 4: D₄) การนำเสนอชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน เพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุลภาษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนประถมศึกษา เป็นชุดกิจกรรมสำหรับการสอนอ่านภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมทั้งหมด 3 ชุดกิจกรรม ในแต่ละชุดกิจกรรมจะประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน (4 ชั่วโมง) แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ ซึ่งชุดกิจกรรมทั้ง 3 ชุดกิจกรรมจะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกัน แต่แตกต่างกันที่ประเภทบทอ่านที่ให้นักเรียนอ่าน ได้แก่ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี บทอ่านประเภทร้อยกรอง และใน

ชุดกิจกรรมจะมีแบบประเมินการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

3.2 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ

3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน การสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยใช้หลักการการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นการบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านในชั้นที่ 5 ชั้นการอ่านตามความสนใจ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกปลายเปิด โดยกำหนดประเด็นในการบันทึกเกี่ยวกับกลวิธีที่นักเรียนใช้ในระหว่างกาอ่านบทอ่านทั้ง 3 ประเภท

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for window โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังการทดลอง ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวทางการอ่านสมดุภาษา ด้วยการทดสอบ t (t-test dependent)

3. วิเคราะห์พฤติกรรมการอ่าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการ
เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วย หลักการ แนวคิด และคำชี้แจงรายละเอียดชุดกิจกรรม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1) จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.3) สื่อการเรียนรู้ เช่น บทอ่าน ใบความรู้ 2.4) แบบประเมินผล

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมโดยนำหลักการแนวคิดสมดุภาษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ของ Fitzgerald (1999), Reif และ Heimburge (2007), อารี สัมหลวี (2550) มาใช้ร่วมกับบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ซึ่งบทอ่านแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน จนได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2. แผนการจัดการเรียนรู้

2.1 วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษานี้ มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์

2.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม

กิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษามีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะมีครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดควบคู่กัน การเรียงลำดับขั้นตอนเป็นไปตามแนวคิดสมดุภาษา โดยให้เริ่มจากการฟัง การดู ให้นักเรียนอ่านบทอ่านเอง และการเขียน เรียงลำดับระดับความยากง่ายและลักษณะของบทอ่าน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดูและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) เป็นขั้นการอ่านขั้นแรก นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่เป็นบทพากย์วิดีโอในขั้นที่ 1 เพื่อเรียนรู้และฝึกออกเสียงคำศัพท์ยาก รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง ครูสังเกตการอ่านและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องเดิมแต่ยาวขึ้น และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากขั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ขั้นตอนในชุดกิจกรรมนี้ จะดำเนินการโดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยแบ่งชุดกิจกรรมเป็น 3 ชุด ในชุดกิจกรรมที่ 1 เป็นบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 เป็นบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมที่ 3 เป็นบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง แต่ละบทอ่านจะมีความยากง่ายและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี

2.3 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ บทอ่าน 3 ประเภท ประกอบด้วย บทอ่านสารคดี บทอ่านบันเทิงคดี บทอ่านบทร้อยกรองตามลำดับ โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุดที่พัฒนาขึ้นมีการลำดับเนื้อหาตามความความยากง่ายของบทอ่านตามลำดับ สารของบทอ่านที่ใช้ในการจัด กิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน มีข้อคิดสาระความรู้ และเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ความยาวของบทอ่านในประเภท สารคดีและบันเทิงคดี (ร้อยแก้ว) จะกำหนด 1-2 หน้า และบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) กำหนดไว้ 8-10 บท

2.4 แนวทางการประเมินผล

การประเมินผลในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ใช้เวลา 5 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นการทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม 3 ชุด ชุดละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาการใช้ชุดกิจกรรม 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ 1 ใช้บทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 ใช้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี ชุดกิจกรรมที่ 3 ใช้บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรมจะมีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ โดยใน

กิจกรรมขั้นตอนนี้จะเก็บข้อมูล ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน และบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

4 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ประกอบด้วย

1) แบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เป็นแบบทดสอบ
อัตรัย ใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 5 โดยมีจำนวนข้อสอบ 15 ข้อ 30 คะแนน มี
รายละเอียด ดังนี้

- 1.1) เขียนตอบสั้น : จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 4 คะแนน
- 1.2) เขียนตอบยาว : จำนวน 7 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวม 14 คะแนน
- 1.3) เขียนตอบอิสระ : จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 12 คะแนน

ลักษณะการเขียนตอบ	ระดับคะแนน	เกณฑ์การประเมิน
ตอบสั้น	1	1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ 0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับ ข้อความ หรือลอกข้อความมาตอบ
ตอบยาว	2	2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ 1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ บางส่วน 0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับ ข้อความ
ตอบอิสระ	3	3 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ 1.5 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนว คำตอบบางส่วน 0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับ ข้อความ หรือลอกข้อความมาตอบ

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้สังเกตและบันทึกการอ่าน

ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้บันทึกข้อมูลในขั้นตอนที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจของแต่ละ
ประเภทบทอ่าน โดยมีรายการการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน ดังนี้

- 2.1) อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้
- 2.2) ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

2.3) เสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้

2.4) นำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้

3) แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน แบ่งคะแนนได้ 3 ระดับ คือ

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

พฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้ถูกต้องทุกคำ	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านผิดไม่เกิน 3 ใน 5 คำ หรือ 2 ใน 4 คำ	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านผิดมากกว่า 3 คำ
ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้	- ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) ได้ทุกข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ ประเด็นสมบูรณ์	- ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) ผิด 1-2 ข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 1 ข้อ	- ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านผิด (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) เกิน 2 ข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไม่ได้
เสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้	เสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน	เสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุหรือผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้	เสนอความคิดเห็นแต่ไม่แสดงเหตุและผลสนับสนุน
นำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรม/มีการยกตัวอย่างชัดเจน	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองแต่ขาดความชัดเจน/ไม่มีการยกตัวอย่าง	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ชัดเจน แต่อาจไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง ขาดความเป็นรูปธรรม/ขาดตัวอย่างที่ชัดเจน

โดยมีเกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 12 คะแนน

คะแนน 10 - 12 หมายถึง ดี

คะแนน 7 - 9 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 4 - 6 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60 (7 คะแนน)

ภาพ 4

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1. แนวคิดของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ ออกแบบกิจกรรมโดยใช้แนวสมดุภาษาร่วมกับบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภททร้อยกรอง ซึ่งบทอ่านแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน

2. จุดประสงค์ของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน

นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวแบบในการเขียน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) นักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่

เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ เขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมนี้ จะดำเนินการโดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยแบ่งชุดกิจกรรมเป็น 3 ชุด ในชุดกิจกรรมที่ 1 เป็นบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 เป็นบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมที่ 3 เป็นบทอ่านประเภททร้อยกรอง แต่ละบทอ่านจะมีความยากง่ายและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี

3. บทอ่าน

ประกอบด้
วยบทอ่าน
ประเภท
บันเทิงคดี
สารคดี
และบท
ร้อยกรอง
มีความยาก
ง่ายและ
ความยาว
ของบท
อ่าน
สอดคล้อง
กับระดับ
พัฒนาการ
ทางภาษา
ของเด็ก
ประถมศึกษา
อายุ 10
ปี

4. แบบ

ประเมินผล เป็น
แบบประเมินผล
การเรียนรู้ของ
ผู้เรียนก่อนและ
หลังเรียนโดยใช้
ชุดกิจกรรม
การเรียนรู้การ
อ่านเพื่อความ
เข้าใจตามแนว
สม ดุ ภาษา
สำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา โดย
ใช้ “ เป็น
แบบทดสอบ
อัตนัย จำนวน 15
ข้อ และแบบ
สังเกตพฤติกรรม
การอ่านของ
นักเรียน โดยครู
จะเป็นผู้สังเกต
และบันทึกการ
อ่านของนักเรียน
เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาคาร เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของตัวอย่างประชากร ทั้งคะแนนภาพรวมและจำแนกตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจนำมาทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 8

การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯตามแนวสมดุภาษา ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ความสามารถในการ อ่าน เพื่อความเข้าใจ	คะแนน เต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
		(n=28)		(n=28)			
		\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)			
ภาพรวม	30	21.60	2.93	24.44	3.34	9.37	.001*
1. ความเข้าใจระดับ ตัวอักษร	4	3.14	.75	3.61	.56	3.85	.001*
2. ความเข้าใจระดับ ตีความ	13	8.85	1.42	10.05	1.70	4.74	.001*
3. ความเข้าใจระดับ ประเมินค่า	8	5.87	1.15	6.48	1.16	2.94	.003*
4. ความเข้าใจระดับ สร้างสรรค์	5	3.76	1.11	4.30	.92	3.14	.002*

*P < .05

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาพรวมของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนน

เฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ 21.60 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 24.44 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนในภาพรวม โดยจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่

1) ระดับตัวอักษร นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.61$) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .56 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.14$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ระดับตีความ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 10.05$) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.70 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 8.85$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ระดับประเมินค่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 6.48$) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.16 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 5.57$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.15 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ระดับสร้างสรรค์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$) มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ .92 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.76$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษามาทดลองจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาการ เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ จากใบงานที่ได้ทำในแผนที่ 2 ของบทอ่านแต่ละประเภท โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 4 ระดับ โดยนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 ประเภท แบ่งตามประเภทบทอ่านที่ใช้ใน

การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ประเภทที่ 1 คือ บทอ่านประเภทสารคดี ประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง โดยมีข้อพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่

- 1) อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้
 - 2) ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
 - 3) เสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
 - 4) นำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ประเภทที่ 1 คือ บทอ่านประเภทสารคดี ยังมีข้อบกพร่องคือ นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์แต่ไม่สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ยากบางคำได้ สามารถตอบคำถามได้บางส่วน และบอกข้อคิดที่ได้ ไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ รวมถึงไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการยกตัวอย่าง

ประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน บอกความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลได้บางส่วน สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเองได้

และประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้ สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดจากบทอ่านได้ รวมถึงการบอกข้อคิดหรือยกตัวอย่างการนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้

3.2) ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจำแนกตามรายการสังเกต พฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำ
ใบงานการเขียนของนักเรียนในแต่ละประเภทบท พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความ
เข้าใจในบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทร้อยกรองได้ดีกว่าบทอ่านประเภทสารคดี สรุปได้ดังตาราง

รายละเอียดของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจากตารางข้างต้น มีดังนี้

3.2.1 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจระดับตัวอักษร หมายถึงสามารถเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษร และอธิบายความหมายของคำ ประโยค หรือสำนวนจากเรื่องที่อ่าน รวมถึงเรียงลำดับเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับตัวอักษร พบว่า บทอ่านประเภทที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์แต่ไม่สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่โดยอาศัยบริบทจากบทอ่านได้ นักเรียนบางคนเข้าใจความหมายของคำศัพท์แต่ไม่สามารถอธิบายตามความเข้าใจของตนเองได้

ตัวอย่างที่ 1 อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้
(ระดับตัวอักษร)

บทอ่านประเภทสารคดี เรื่อง การเก็บกักน้ำ:

- 1) คำศัพท์: ผันแปร หมายถึง ไปตาม
- 2) คำศัพท์: ชลประทาน หมายถึง แหล่งน้ำ
- 3) คำศัพท์: เขื่อน หมายถึง แหล่งน้ำ
- 4) คำศัพท์: เพาะปลูก หมายถึง ปลูกต้นไม้

(นักเรียนคนที่ 8 ประเภทบทอ่านที่ 1 บทอ่านสารคดี)

ตัวอย่างที่ 1 พบว่า นักเรียนคนที่ 8 อธิบายความหมายที่ได้เรียนรู้จากบทอ่านประเภทสารคดี เรื่อง การเก็บกักน้ำ จำนวน 4 คำ ซึ่งอธิบายความหมายผิด 3 ข้อ คือ ข้อ 1) ผันแปร หมายถึง เปลี่ยนแปลงไป ข้อ 2) ชลประทาน หมายถึง การท่อน้ำและระบายน้ำเพื่อการเพาะปลูก ข้อ 3) เขื่อน หมายถึง สิ่งที่สูงขึ้นเพื่อเก็บกักน้ำ และคำศัพท์ที่ระบุความหมายถูกต้องนั้นเป็นคำศัพท์ที่อยู่ในเกณฑ์ง่ายหรือนักเรียนเคยพบมาก่อน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังไม่สามารถอธิบายความหมายของคำได้

บทอ่านประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ไม่สาย นักเรียนสามารถ

อธิบายความหมายของคำศัพท์ จำนวน 4 คำ ซึ่งอธิบายความหมายคำศัพท์ตามความเข้าใจของตนเอง
ได้ บางคนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้โดยใช้ภาษาที่เกิดจากความเข้าใจของตนเอง

ตัวอย่างที่ 2 อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้
(ระดับตัวอักษร)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ไม่สาย:

1) คำศัพท์: น้ำใจ	หมายถึง ช่วยเหลือ
2) คำศัพท์: ความสุข	หมายถึง ยิ้ม
3) คำศัพท์: พัง	หมายถึง เสีย
4) คำศัพท์: ซ่อมแซม	หมายถึง ทำให้ดี

(นักเรียนคนที่ 8 ประเภทบทอ่านที่ 2 บทอ่านบันเทิงคดี)

ตัวอย่างที่ 2 พบว่า นักเรียนคนที่ 8 อธิบายความหมายที่ได้เรียนรู้จากบทอ่าน
ประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ไม่สาย จำนวน 4 คำได้ถูกต้องทั้งหมด แต่การอธิบายความหมายนั้นเป็นการ
อธิบายโดยใช้ภาษาของตนเองตามความเข้าใจ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนพัฒนาความสามารถในการ
อธิบายความหมายของคำโดยอาศัยความรู้เดิมและบริบทได้

บทอ่านประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง สายสัมพันธ์ นักเรียน
สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ จำนวน 4 คำ ซึ่งอธิบายความหมายคำศัพท์ตามความเข้าใจ
ของตนเองได้ บางคนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้โดยใช้ภาษาที่เกิดจากความเข้าใจของ
ตนเองเช่นเดียวกับการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทอ่านประเภทที่ 2 และสามารถอธิบายให้
เพื่อนฟังได้

ตัวอย่างที่ 3 อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้
(ระดับตัวอักษร)

บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง สายสัมพันธ์:

1) คำศัพท์: ผลิต	หมายถึง ทำให้มี
2) คำศัพท์: สูญ	หมายถึง สิ้น

3) คำศัพท์: ประจักษ์ หมายถึง ชัดเจน

4) คำศัพท์: ศรัทธา หมายถึง เชื่อ

(นักเรียนคนที่ 8 ประเภทบทอ่านที่ 3 บทอ่านบทร้อยกรอง)

ตัวอย่างที่ 3 พบว่า นักเรียนคนที่ 8 อธิบายความหมายที่ได้เรียนรู้จากบทอ่าน ประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง สายสัมพันธ์ จำนวน 4 คำได้ถูกต้องทั้งหมด แต่การอธิบายความหมายนั้น เป็นการอธิบายโดยใช้ภาษาของตนเองตามความเข้าใจ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนพัฒนาความสามารถ ในการอธิบายความหมายของคำได้

3.2.2 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจระดับดี ความ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมจาก สิ่งที่อ่าน และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ ผล การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับ ดีความ พบว่า บทอ่านประเภทที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่ อ่านได้บ้าง แต่ไม่สามารถบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4 การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านและบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน (ระดับ ดีความ)

บทอ่านประเภทสารคดี เรื่อง ป่าชายเลน:

ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร: เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน

บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน: ป่าชายเลน

(นักเรียนคนที่ 15 ประเภทบทอ่านที่ 1 บทอ่านสารคดี)

ตัวอย่างที่ 4 พบว่า นักเรียนคนที่ 15 สามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ แต่ไม่ สามารถบอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน โดยนักเรียนระบุเป็นชื่อเรื่องแทน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังไม่สามารถตีความเพื่อบอกข้อคิดและความรู้จากเรื่องที่อ่านได้

บทอ่านประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ปันน้ำใจ นักเรียนสามารถ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5 การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้
(ระดับดีเยี่ยม)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ปันน้ำใจ:

ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร: เพื่อบอกให้คนในชุมชนและโรงเรียนมีน้ำใจ
ต่อกัน

บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน: มีน้ำใจและมีจิตอาสาช่วยให้มี
วินัยในสังคม

(นักเรียนคนที่ 15 ประเภทบทอ่านที่ 2 บทอ่านบันเทิงคดี)

ตัวอย่างที่ 5 พบว่า นักเรียนคนที่ 15 สามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ถูกต้อง
และสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถตีความเนื้อหาของเรื่อง
เพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ของการเขียนบทอ่านนี้ได้

บทอ่านประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบรรยาย เรื่อง สายสัมพันธ์ นักเรียน
สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้สมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6 การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน
(ระดับดีเยี่ยม)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง สายสัมพันธ์:

ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร: เพื่อบอกให้เราช่วยกันดูแลรักษาป่า
บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน: คนอยู่โดยไม่มีป่าไม่ได้ เราจึง
ต้องช่วยกันดูแลรักษาป่าเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

(นักเรียนคนที่ 15 ประเภทบทอ่านที่ 3 บทอ่านบรรยาย)

ตัวอย่างที่ 6 พบว่า นักเรียนคนที่ 15 สามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ถูกต้อง
และสามารถบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถตีความ
เนื้อหาของเรื่องเพื่อให้เข้าใจจุดประสงค์ของการเขียนบทอ่านนี้ได้

3.2.3 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจระดับประเมินค่า
หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น พิจารณาความเหมาะสมจาก
สิ่งที่อ่าน และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับ
ดีเยี่ยม พบว่า บทอ่านประเภทที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่
เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 การเสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้ (ระดับประเมินค่า)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ปะการัง:

นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดเราจึงควรอนุรักษ์ปะการัง: เพื่อประโยชน์

(นักเรียนคนที่ 24 ประเภทบทอ่านที่ 1 บทอ่านสารคดี)

ตัวอย่างที่ 7 พบว่า นักเรียนคนที่ 24 ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผล
เกี่ยวกับเรื่องปะการังได้

บทอ่านประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ชาวไทยใจเอื้ออาทร นักเรียน
สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้บางส่วน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8 การเสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้ (ระดับประเมินค่า)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ชาวไทยใจเอื้ออาทร:

นักเรียนคิดว่า หากเราไม่มีการเอื้ออาทรต่อกันจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสีย
ในอนาคตอย่างไร: หากไม่มีการเอื้ออาทรต่อกันก็จะทำให้สังคมไม่มีความสุข

(นักเรียนคนที่ 24 ประเภทบทอ่านที่ 2 บทอ่าน
บันเทิงคดี)

ตัวอย่างที่ 8 พบว่า นักเรียนคนที่ 24 สามารถเสนอความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน
พร้อมทั้งระบุเหตุผลประกอบ โดยเรียบเรียงเป็นภาษาตามความเข้าใจของตนเองได้

บทอ่านประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง โลกสวยด้วยมือเรา
นักเรียนสามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9 การเสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้ (ระดับประเมินค่า)

บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง โลกสวยด้วยมือเรา:

นักเรียนคิดว่า หากโลกของเราขาดสมดุลของธาตุทั้งสี่ ดิน น้ำ ลม ไฟ
ธรรมชาติจะเป็นอย่างไร: หากโลกของเราขาดสมดุลของธาตุทั้งสี่ จะทำให้ธรรมชาติไม่สมบูรณ์
คนเราไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

(นักเรียนคนที่ 24 ประเภทบทอ่านที่ 3 บทอ่านบทร้อยกรอง)

ตัวอย่างที่ 9 พบว่า นักเรียนคนที่ 24 สามารถเสนอความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งระบุเหตุผลประกอบได้อย่างชัดเจน โดยเรียบเรียงเป็นภาษาตามความเข้าใจของตนเองได้

3.2.4 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจระดับสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านในการนำไปใช้ สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน หรือสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับสร้างสรรค์ พบว่า บทอ่านประเภทที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม และไม่มีการยกตัวอย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 การนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้ (ระดับสร้างสรรค์)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง ป่าชายเลน:

ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง: **ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อชีวิตประชาชน**

(นักเรียนคนที่ 26 ประเภทบทอ่านที่ 1 บทอ่านสารคดี)

ตัวอย่างที่ 10 พบว่า นักเรียนคนที่ 26 ไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการยกตัวอย่าง แต่เขียนตอบโดยการยกข้อความที่มีอยู่ในบทอ่านมาเขียนตอบ

บทอ่านประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง แรงบันดาลใจ **นักเรียนสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง ดังตัวอย่าง**

ตัวอย่างที่ 11 การนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้ (ระดับสร้างสรรค์)

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี เรื่อง แรงบันดาลใจ:

ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง: **เราจะต้องตั้งใจทำงานให้สำเร็จ**

(นักเรียนคนที่ 26 ประเภทบทอ่านที่ 2 บทอ่านบันเทิงคดี)

ตัวอย่างที่ 11 พบว่า นักเรียนคนที่ 26 สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม แต่ไม่มีการยกตัวอย่างประกอบ

บทอ่านประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง โลกสวยด้วยมือเรา
นักเรียนสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็น
รูปธรรม มีการยกตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 12 การนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้ (ระดับ
สร้างสรรค์)

บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เรื่อง โลกสวยด้วยมือเรา:

ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องทีอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของ
ตนเอง:เราทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติให้สมบูรณ์ เช่น การดูแลรักษาป่า การปลูกต้นไม้
ทดแทน

ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายการพฤติกรรมที่สอดคล้องกับระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนในแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ นั้นมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ จากระยะที่ 1 ประเภทบทอ่านที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนยังไม่สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ ไม่สามารถบอกข้อคิดหรือความรู้จากเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน รวมถึงไม่สามารถบอกแนวทางในการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรม และไม่มีการยกตัวอย่าง ในระยะที่ 2 ประเภทบทอ่านที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้ถูกต้อง ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้ เสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้บางส่วน และสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม แต่ไม่มีการยกตัวอย่าง และระยะที่ 3 บทอ่านประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้ถูกต้อง ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้สมบูรณ์ สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน และสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงมีการยกตัวอย่างประกอบอย่างชัดเจน เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นตามลำดับของบทอ่านแต่ละประเภท

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับ
นักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา
สำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุ ภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วย
หลักการ แนวคิด และคำชี้แจงรายละเอียดชุดกิจกรรม 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1)
จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.3) สื่อการเรียนรู้ เช่น บทอ่าน
ใบความรู้ 2.4) แบบประเมินผล

ภาพ 5

องค์ประกอบและรูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษา

องค์ประกอบและแนวทาง/หลักการ	รูปแบบชุดกิจกรรม
คู่มือ หลักการสำคัญ	คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิดของชุดกิจกรรม 2) คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรม
วัตถุประสงค์	แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	1) วัตถุประสงค์ (การพัฒนาความสามารถในการอ่าน
เนื้อหาสาระ	4 ระดับ ได้แก่ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจ
การวัดประเมินผล	ระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความ เข้าใจระดับสร้างสรรค์) 2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 2.1) กิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ 3) สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วยบทอ่านประเภท บันเทิงคดี สารคดี และบทร้อยกรอง มีความยากง่าย และความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับ พัฒนาการทางภาษาของ เด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี 4) แบบประเมินผลจากการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ และแบบ สังเกต พฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้ สังเกตและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมโดยนำหลักการแนวคิดสมดุภาษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ของ Fitzgerald (1999), Reif และ Heimburge (2007), อารี สันทรวี (2550) มาใช้ร่วมกับบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ซึ่งบทอ่านแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน จนได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2. จุดประสงค์ของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษานี้ มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม

กิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะมีครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดควบคู่กัน การเรียงลำดับขั้นตอนเป็นไปตามแนวคิดสมดุภาษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่ รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ได้มาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากชั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่าน

อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ขั้นตอนในชุดกิจกรรมนี้ จะดำเนินการโดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยแบ่งชุดกิจกรรมเป็น 3 ชุด ในชุดกิจกรรมที่ 1 เป็นบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 เป็นบทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมที่ 3 เป็นบทอ่านประเภททห้อยกรอง แต่ละบทอ่านจะมีความยากง่ายและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี

5. แนวทางการประเมินผล

การประเมินผลในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ใช้เวลา 5 สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นการทดสอบก่อน-หลังเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม 3 ชุด ชุดละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาการใช้ชุดกิจกรรม 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ 1 ใช้บทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมที่ 2 ใช้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี ชุดกิจกรรมที่ 3 ใช้บทอ่านประเภททห้อยกรอง ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรมจะมีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ โดยในกิจกรรมขั้นตอนนี้จะเก็บข้อมูล ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน และบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ประกอบด้วย

1) แบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้เป็นแบบทดสอบอัตนัย ใช้เวลา 2 สัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 5 โดยมีจำนวนข้อสอบ 15 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

- 1.1) เขียนตอบสั้น
- 1.2) เขียนตอบยาว
- 1.3) เขียนตอบอิสระ

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้สังเกตและบันทึกการอ่าน

ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้บันทึกข้อมูลในขั้นตอนที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจของแต่ละประเภทบทอ่าน โดยมีรายการการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

3) แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน แบ่งคะแนนได้ 3 ระดับ คือ

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

ตอนที่ 2 ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวม
ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความ
เข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังได้รับการจัดการ
เรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย

(\bar{X} =24.44, SD=3.34) สูงวก่อก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} =21.60, SD=2.93) อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยจำแนกตาม
ระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุด
กิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ระดับความสามารถในการ
อ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับ
สร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงวก่อก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ทุกระดับ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการ เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน ประถมศึกษา

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของ
นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุ
ภาษา จำแนกตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
คุณภาพจากบันทึกสรุปการอ่านและใบกิจกรรม แบ่งเป็น 3 ระยะ จากประเภทบทอ่าน 3 ประเภท
คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ผู้วิจัย
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ 4 ระดับ ได้แก่
ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ สรุปได้ดังนี้

1) ระยะที่ 1 บทอ่านสารคดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับตัวอักษร นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์แต่ไม่สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ยากบางคำได้ นักเรียนบางคน เข้าใจความหมายของคำศัพท์แต่ไม่สามารถอธิบายตามความเข้าใจของตนเองได้ ระดับตีความ นักเรียนสามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ แต่ไม่สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้ จากเรื่องที่อ่าน ระดับประเมินค่า นักเรียนไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านได้ และระดับสร้างสรรค์ นักเรียนไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการยกตัวอย่าง

2) ระยะที่ 2 บทอ่านบันเทิงคดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับตัวอักษร นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้น และสามารถอธิบายความหมายคำศัพท์ตาม ความเข้าใจของตนเองได้ ระดับตีความ นักเรียนสามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ตอบ คำถาม บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ ระดับประเมินค่า นักเรียนสามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุ และผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้บางส่วนและระดับสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถบอกแนวทางการนำ ความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการ ยกตัวอย่าง

3) ระยะที่ 2 บทอ่านบทร้อยกรอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับตัวอักษร นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้องทั้งหมดโดยใช้ภาษาตามความเข้าใจของ ตนเอง และสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ระดับตีความ นักเรียนสามารถตอบคำถาม และบอกข้อคิด ความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน มีการอธิบายได้อย่างสมบูรณ์ ระดับประเมินค่า นักเรียนสามารถเสนอ ความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน และระดับสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถ บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม มีการ ยกตัวอย่าง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มาจากการวิเคราะห์หลักการสำคัญของแนวคิดสมดุลภาษา ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ เป็นการสอนพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมถึงเป็นการสอนภาษาที่บูรณาการการสอนภาษาแบบให้มีความหมาย (Whole Language) กับการสอนสะกดคำ แจกถูก (Phonics) เข้าด้วยกัน สอนโดยยึดหลักเด็กเป็นศูนย์กลาง (อารี สันทรวี, 2550) ดังนั้น นักเรียนจึงต้องได้รับการพัฒนาให้ครบถ้วน โดยขั้นตอนการสอนตามแนวสมดุลภาษา เริ่มจากการอ่านหนังสือให้ฟัง เพื่อให้นักเรียนได้ฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และการอ่านในใจให้เป็นนิสัย การอ่านร่วมกันทั้งชั้น การอ่านกลุ่มย่อย ฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และการอ่านตามลำพัง เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจสาระของเรื่อง สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ในด้านการสอนเขียนตามแนวคิดสมดุลภาษานั้น มีการสอนเขียนร่วมกันโดยครู จะเขียนให้ดูเป็นตัวอย่าง การสอนเขียนกลุ่มย่อย นักเรียนจับกลุ่มฝึกเขียนร่วมกัน การเขียนเองตามลำพัง ให้นักเรียนเขียนเรื่องเองเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผลในชุดกิจกรรม ฯ การสอนอ่านและเขียนตามแนวคิดสมดุลภาษานั้นสามารถพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้จากการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอน

ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาของ Allen และ Piersma (1995) การเรียนรู้ภาษาเป็น กระบวนการเรียนแบบองค์รวม เด็กจึงควรได้รับการฝึกและขยายความรู้ในสถานการณ์ที่รวมทักษะใน ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เช่นเดียวกับ Goodman (1986) ที่กล่าวถึงการสอนภาษา ว่าการสอนภาษาต้องเน้นความสัมพันธ์ของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมไปถึงการใช้บทอ่านมาเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือ นอกจากนี้บทอ่านในแต่ละชุดกิจกรรมซึ่งแบ่งออกเป็นบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง เช่นเดียวกับที่ Reif และ Heimburge (2007) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบสมดุล ภาษาว่าควรใช้ทั้งบันเทิงคดีและสารคดีที่มีคุณภาพมาอ่านให้นักเรียนฟัง อ่านด้วยกันกับนักเรียน และ

ให้นักเรียนอ่านอย่างอิสระ ในชุดกิจกรรมฯ ที่สร้างขึ้นจะเพิ่มบทอ่านประเภทบรรยายหรือเกร็ด เพื่อช่วยเพิ่มการฝึกทักษะทั้ง 4 ในบทอ่านที่แตกต่างออกไป และเพิ่มความยากง่ายของบทอ่าน เพื่อช่วยฝึกกระบวนการคิด บทอ่านแต่ละเรื่องที่ครูกำหนดให้ นั้น เป็นเรื่องที่มาจากการวิเคราะห์ ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 10 ขวบ และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของนักเรียน รวมถึงมีการลดความช่วยเหลือ หรือบทบาทของครูผู้สอนตามขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากบทบาทของผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ เป็นการเริ่มต้นจากการที่ครูเป็นตัวแบบให้นักเรียนดูเป็นแบบอย่าง จากนั้นลดความช่วยเหลือลงจนกระทั่งนักเรียนสามารถมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองได้

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวม ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M=24.44$, $SD=3.34$) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($M=21.60$, $SD=2.93$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมไทยด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ทุกระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการศึกษาปัญหาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเบื้องต้น พบว่านักเรียนไม่สามารถอ่านเรื่องราวได้อย่างเข้าใจ เนื่องจากไม่สามารถแปลความหมายของคำศัพท์ในบทอ่านได้ ไม่สามารถอธิบายความเข้าใจด้วยภาษาของตนเองได้ จึงทำให้ไม่สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้สอนจัดการเรียนรู้ได้ไม่น่าสนใจ ไม่มีบทอ่านหรือเรื่องให้นักเรียนได้อ่านอย่าง

หลากหลาย หรือเป็นเรื่องราวที่ไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียน การนำแนวคิดสมดุลภาษาเป็นแนวคิดที่มีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ ประกอบกับการนำบทอ่านที่มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดสมดุลภาษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน ส่งผลให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาในการทำงานจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมไปถึงกิจกรรมที่ทำรายบุคคล ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้มีความท้าทายความสามารถมากยิ่งขึ้นในแต่ละขั้นตอน

เมื่อวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดสมดุลภาษาที่มีความสมดุลซึ่งครอบคลุมการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งมี 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นจะมีครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกให้นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดควบคู่กัน โดยให้เริ่มจากการฟัง การดู ทำให้นักเรียนอ่านบทอ่านเอง และการเขียน เรียงลำดับระดับความยากง่ายและลักษณะของบทอ่าน ในขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูสร้างความสนใจด้วยการให้นักเรียนได้ดูวิดีโอเกี่ยวกับเรื่องที่จะได้อ่าน นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงมีการตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดูและฟัง การใช้สื่อที่เป็นวิดีโอจะช่วยให้เห็นภาพเป็นรูปธรรม สร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไปได้ สอดคล้องกับ Fitzgerald (1999) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนควรจัดโอกาสให้ได้เรียนรู้หรือสร้างความรู้จากการอ่านผ่านจัดเตรียมสื่อทางภาษาหลากหลายประเภทให้กับเด็ก ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วย 1) ครูอ่านดัง เพื่อให้นักเรียนได้ฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกวิธี นักเรียนได้เรียนรู้จากการฟังครูอ่านออกเสียงคำและประโยคที่ถูกต้องจากครูผู้สอน และมีการตอบคำถามจากบทอ่าน 2) อ่านร่วมกัน ทำให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงร่วมกันทั้งชั้น 3) อ่านกลุ่มย่อย จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน อ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว และ 4) อ่านเองตามลำพัง นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว การอ่านพร้อม ๆ กัน การได้ฝึกตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน การฝึกสะกดคำแจกลูก และร่วมกันแต่งเรื่อง

เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาตามแนวคิดสมดุภาษา ด้วยการฝึกประสบการณ์ผ่านการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในขั้นที่ 2 สอดคล้องกับ Boulware และ Crow (2008) สรุปไว้ว่า นักเรียนจะเข้าใจในการอ่านมากขึ้น เมื่อได้อ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอ่านรายบุคคล การจับคู่อ่าน การอ่านแบบกลุ่ม เป็นต้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้คำตอบจากการอ่านกับเพื่อน และสรุปความเข้าใจหลังการอ่าน **ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล** ประกอบด้วย 1) ครูเขียนนำครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู 2) การเขียนร่วมกัน ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ได้มาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน 3) ฝึกเขียนกลุ่มย่อย นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า 4) เขียนเองตามลำพัง นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง ในขั้นที่ 3 สอดคล้องกับ McCarrier et al. (2000) กล่าวว่า การผลักดันเขียนระหว่างเด็กกับครู เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิด ความสนใจกิจกรรมการเขียน เมื่อครูดึงความสนใจไปที่คำหรือข้อความจึงทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะของคำหรือข้อความที่นำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ **ในขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้** ให้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Rief และ Heimburge (2007) ที่กล่าวว่า การสร้างความสมดุลของบทบาทการเป็นผู้พูดและผู้ฟังระหว่างครูกับเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดเพื่อให้เด็กเรียนรู้บทบาทการเป็นผู้พูด และ บทบาทการเป็นผู้ฟังที่ดีจากครู ความสมดุลของการพูดระหว่างครูกับเด็กเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม เชิงรุก และบรรยากาศทางภาษาที่ดีในห้องเรียน **ในขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ** นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนใช้ความรู้และประสบการณ์มาเป็นข้อมูล ในผลงานเขียนใบกิจกรรม เช่น การใช้คำที่ได้เรียนไป การเขียนประโยคที่มีโครงสร้างประโยคคล้ายกับประโยคที่ฝึกเขียน

3. ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุ

ภาษา จำแนกตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากบันทึกสรุปการอ่านและใบกิจกรรม แบ่งเป็น 3 ระยะ จากประเภทบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระยะที่ 3 (บทอ่านประเภทร้อยกรอง) ดีขึ้นกว่าระยะที่ 2 (บทอ่านประเภทบันเทิงคดี) และระยะที่ 1 (บทอ่านประเภทสารคดี) ตามลำดับ

ผู้วิจัยอภิปรายผลของการวิจัย โดยแบ่งตามระยะการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะที่ 1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้บทอ่านประเภทสารคดี ระยะที่ 2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และระยะที่ 3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง จำแนกตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์

ระยะที่ 1 บทอ่านสารคดี นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านที่ดีขึ้น โดยในระยะแรกที่นักเรียนอ่านบทอ่านประเภทสารคดี นักเรียนไม่สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ยาก บางคำได้ ไม่สามารถตีความได้ ตอบคำถาม บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้รับไม่ได้ โดยยังระบุวัตถุประสงค์ได้ของผู้เขียนได้ รวมถึงความสามารถในการอ่านระดับประเมินค่าและสร้างสรรค์ นักเรียนยังไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง และไม่มีการยกตัวอย่าง

เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมในระยะที่ 2 ซึ่งใช้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้น ตอบคำถาม และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้บางส่วน และสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง

ระยะที่ 3 เมื่อได้ทำกิจกรรมโดยใช้บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้องโดยใช้ภาษาตามความเข้าใจของตนเอง และสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ สามารถบอกข้อคิด ความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน มีการอธิบายได้อย่างสมบูรณ์ สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรมมีการยกตัวอย่าง

เห็นได้ว่าในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ จากบทอ่านสารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรองมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจดีขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ในระดับตัวอักษร มีขั้นตอนขั้นการฟัง ดู และสรุปความ เป็นขั้นตอนที่สร้างความสนใจ และให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนจะได้อ่านในขั้นต่อไป รวมถึงมีขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน โดยครูอ่านดัง ครูจะอ่านออกเสียงบทอ่านให้นักเรียนได้ฟัง จากนั้นครูจะอ่านคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ใหม่ที่นักเรียนไม่คุ้นเคยให้นักเรียนฟัง พร้อมกับอธิบายความหมายของคำศัพท์ และให้นักเรียนอ่านคำศัพท์จากบทอ่านอย่างละเอียดและบอกความหมาย รวมถึงการอ่านออกเสียงร่วมกัน และฝึกอ่านคำศัพท์ยากร่วมกันอีกครั้ง จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอธิบายความหมายของคำศัพท์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ โพนน้อย (2555) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนได้เรียนรู้ตัวอย่างภาษาที่ถูกต้องจากการฟังครูอ่าน การฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน การฝึกตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้ดีขึ้น

ระดับตีความ มีขั้นการอ่านมีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านเนื้อเรื่องร่วมกัน อ่านเป็นกลุ่มย่อย มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน รวมถึงครูมีประเด็นคำถามที่ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตอบ รวมถึงการสรุปเรื่องที่อ่าน เพื่อเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ขั้นการเขียนสะท้อนผล ทั้งการเขียนร่วมกันในชั้นเรียน การฝึกเขียนกลุ่มย่อย ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะจะทำให้นักเรียนสามารถตอบคำถามและเขียนสรุปได้ต้องเกิดความเข้าใจในบทอ่านเป็นอย่างดี ครูจะคอยให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ คอยแนะนำเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับ บุซง ดันตวิงศ์ (2536) กล่าวว่า การอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนจะช่วยให้เด็กนักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านมากขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสาร (2554) กล่าวว่า การสอนอ่านและเขียนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือพึ่งพากันในทางบวก อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลและประสบการณ์ทางภาษา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันทั้งรายกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้ทักษะทางภาษาในการสื่อสารและเกิดการเรียนรู้ทางภาษาที่ดี

อีกประการหนึ่ง บทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยากตามประเภทของบทอ่าน สำหรับบทอ่านประเภทสารคดี การระบุดูประสงคของผู้เขียนนั้นสามารถเข้าใจได้ง่าย เพราะบทอ่านประเภทบันเทิงคดีนั้นมุ่งนำเสนอความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ และเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหา

ใกล้ตัวนักเรียน บทอ่านประเภทบันเทิงคดี บทอ่าน เรื่อง รักษ์ เป็นบทอ่านที่มีการคิดวิเคราะห์มากขึ้น มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ครูผู้สอนจึงต้องให้คำแนะนำ และมีประเด็นคำถามนำเพื่อให้นักเรียน วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถามได้

ระดับประเมินค่า มีขั้นตอนที่เปิดโอกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การตอบคำถามจากเรื่อง ตอบคำถามที่ต้องระบุเหตุและผลจากเรื่อง การสรุปเรื่องที่อ่านเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว เพื่อเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของประโยค และร่วมกันสรุปลักษณะของประโยคที่ถูกต้องเหมาะสมว่า ควรเป็นประโยคที่เป็นแก่นสำคัญของเรื่อง เกี่ยวเนื่องสอดคล้อง และมีความสัมพันธ์กันกับชื่อเรื่อง อีกทั้งมีขั้นตอนในการอ่านและเขียนเองตามลำพัง ซึ่งเป็นการใช้บทอ่านใหม่ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับบทอ่านที่นักเรียนได้ทำในกิจกรรมกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองรายบุคคลลงในใบบันทึกกิจกรรมการอ่าน จะมีประเด็นคำถามที่สะท้อนถึงการพิจารณา ประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่ใช้ในการอ่านและเขียนจากขั้นก่อน ทำให้นักเรียนเห็นแนวทางในการตอบคำถามในกิจกรรมรายบุคคลมากขึ้น อีกประการสำคัญคือ มีขั้นตอนการอ่านตามความสนใจ ครูจะมีบทอ่านให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจของนักเรียน เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับบทอ่านที่เคยทำในกิจกรรมกลุ่ม และรายบุคคล ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถอ่านและตอบคำถาม วิเคราะห์ ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ เมื่อถึงขั้นนี้ครูจะลดบทบาทในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือลง เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการปฏิบัติการอ่านขั้นนี้ สอดคล้องกับ เฉลิมาศรี เรืองประเสริฐ (2537) กล่าวว่า การให้นักเรียนจดสรุป ใจความสำคัญ บันทึกย่อความ และนำเสนอเรื่องที่อ่านและเขียน จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสาร (2554) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษา ที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้รับประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะในขณะที่ลงมือทำงาน ส่งผลให้นักเรียนสามารถสื่อประสบการณ์ที่ตนเองได้รับออกมาได้ดี

ระดับสร้างสรรค์ นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นการสรุปจากเรื่องที่อ่าน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันทั้งชั้นเรียน กิจกรรมกลุ่มย่อย หรือรายบุคคล ซึ่งช่วยฝึกให้นักเรียนได้ทักษะทางภาษา ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน

สามารถนำความรู้ และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถอธิบาย ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับวรินทร โพนน้อย (2555) กล่าวว่า การสรุปเนื้อหาและกิจกรรมจะช่วยทบทวนและสรุปเนื้อหาสำคัญให้กับ นักเรียน เช่นเดียวกับ ฉันทนา ภาคบกข (2531) กล่าวว่า การตั้งคำถามสรุปท้ายกิจกรรมนั้นจะทำให้ เด็กเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ช่วยให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันทำให้เกิดการเรียนรู้ และ ทักษะทางภาษาของเด็กก็จะเจริญงอกงาม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านนั้นมีขั้นตอนการ สอนที่มุ่งส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการ เขียน มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทำเป็นรายชั้น กลุ่ม รายบุคคล กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์และพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น รวมถึงไปการใช้บทอ่านทั้ง 3 ประเภทเข้ามาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน มีการลำดับความยากง่ายของบทอ่าน และลดการ ช่วยเหลือของครูลงในแต่ละขั้นตอนการสอน จนให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตอบคำถามได้เอง อย่างถูกต้องและเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา

การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตาม แนวสมดุภาษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่าน วิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตาม ความสนใจ จากการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ใช้ เป็นบทอ่านที่อยู่นอกหนังสือเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่าน

ประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง มีความยากง่ายและความยาวของบทอ่านที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี บทอ่านที่กำหนดให้แต่ละประเภทมีจำนวน 5 บทอ่าน ซึ่งอาจไม่อยู่ในความสนใจของนักเรียนโดยรวม ดังนั้น ผู้สนใจสามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกบทอ่านที่สนใจ โดยสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนก่อนจัดการเรียนรู้ได้

1.2 ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนและรายละเอียดค่อนข้างมาก ผู้ที่สนใจนำชุดกิจกรรมไปใช้ควรทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น รวมถึงการกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน อาจปรับเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนได้

1.3 ในการจัดกิจกรรม บทบาทของผู้สอนมีผลต่อการเกิดของพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะในระหว่างที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรืองานรายบุคคล หากผู้สอนควบคุมดูแล การทำงานของนักเรียนมากเกินไป อาจทำให้นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงมีหน้าที่หลักเป็นผู้สังเกต คอยอำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนพบปัญหา ผู้สอนควรให้คำแนะนำที่ทำให้นักเรียนต้องช่วยกันคิดและแก้ปัญหา ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้เฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากบทอ่านที่ได้กำหนดไว้เลือกตามพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 10 ปี ดังนั้นผู้ที่สนใจสามารถกำหนดบทอ่านเองได้เพื่อไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ผู้สนใจสามารถนำการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษาไปศึกษากับตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะ 4 ด้าน ได้ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เช่น การอ่านออกเขียนได้ การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปใจความสำคัญ เนื่องจากนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยขั้นตอนตามแนวสมดุภาษา นักเรียนได้ปฏิบัติโดยใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน จึงน่าจะนำไปใช้กับการศึกษาตัวแปรดังกล่าวได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- Allen, D., & Piersma, M. (1995). *Developing Thematic Units: Process and Product*. Delmar.
- Allison, M. (2019). *15 Reading Materials That Aren't Books*.
<https://www.scholastic.com/parents/books-and-reading/raise-a-reader-blog/15-reading-materials-arent-books.html>
- Anderson, R. C. (1985). *Role of the Reader's Schema in Comprehension, Learning and Memory : Theroretical models and process of reading*. International Reading Association.
- Boulware, B. J., & Crow, M. L. (2008). *Using the concept attainment strategy to enhance reading comprehension*. International Literacy Association.
- Bromley, K. D. A. (1992). *Language atrs: Exploring*. Allyn and Bacon.
- Bush, C. L., & Huebner, M. H. (1970). *Strategies for reading in the elementary school*. The Macmillan Company.
- Daniel, L. (2015). *READ 180 Evaluation: Balanced Literacy in a Low-Income, Underperforming Urban High School* [Doctoral dissertation, Walden University].
<https://www.proquest.com/openview/6246c4d48ece97827c1e23ace92b466e/>
- Dechant, E. V. (1982). *Improving the teaching of reading*. Prentice-Hall.
- Duke, C. R. (1973). Learning Activity Package : Discovering Dialects. *The English Journal*(62), 432-440.
- Evangelidou, & al, e. (1990). Reading Skill. *English Teaching Forum* 28(4).
- Finocchiaro, M., & Sako, S. (2003). *Forein Language testing: A practical approach*. Regents.
- Fitzgerald, J. (1999). What is this thing called "balance". *The Reading Teacher*, 53(2), 100-107. <https://www.jstor.org/stable/20204755>
- Gebhard, J. G. (1987). Successful Comprehension : What Teachers Can Do Before Student Read. *English Teaching Forum*, 25(2), 21-23.
- Goodman, K. (1986). *What's Whole in Whole Language*. Heinemann.

- Hafner, L. E., & Jolly, H. B. (1972). *Pattern for teaching reading in the elementary School*. Macmillan.
- Jiménez Arias, I. (2007). Selecting Reading Materials Wisely. *LETRAS*, 41, 131-151.
<https://doi.org/10.15359/rl.1-41.7>
- Kennedy, E. C. (1981). *Methods in teaching developmental reading*. F. E. Peacock.
- L. Shores. (1960). *Instructional Materials: An instruction for Teacher*. The Ronald Press Company.
- McCarrier, A., Pinnell, G. S., & Fountas, I. C. (2000). *Interactive Writing: How Language & Literacy Come Together*. Heinemann.
- Meehan, M. L. (1981). *Learning Activity Packages: A Guidebook of Definitions, Components, Organization, Criteria, and Aids for Their Development and Evaluation*. Appalachia Educational Lab., Charleston, West Virginia.
- Miller, W. H. (1990). *Reading comprehension activities kit*. The Center for Applied Research in Education.
- Novi Wulandari et al. (2020). *Development of Pop-Up Book Media Based on Balanced Literacy Approach to Improve Skills of Reading Class 1 Students Basic School* [Doctoral dissertation, Surabaya State University].
<http://dx.doi.org/10.18415/ijmmu.v7i5.1726>
- O'Donnell, Michael, P., & M, W. (2004). *Becoming a reader: a development approach to reading instruction*. Allyn and Bacon.
- Pressley, M. (2005). *Reading Instruction That Works: The Case for Balanced Teaching*. Guilford Press.
- Rasinski, T., & Padek, N. (2001). *From Phonics to Fluency: Effective Teaching of Decoding and Reading Fluency in the Elementary School*. Longman.
- Rief, S., & Heimborge, J. (2007). *How to Reach and Teach all Children Through Balanced Literacy*. Jossey-Bass.
- Smith, F. (1988). *Understanding Reading: A Psycholinguistic Analysis of Reading and Learning to Read*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publisher.
- Twinkl. (2017). *Different Types of Reading Materials* <https://www.twinkl.co.th/teaching-wiki/different-types-of-reading-materials>

Udu, D. A., & Eze, C. U. (2018). Utilization of Learning Activity Package in the Classroom :Impact on Senior Secondary School Students ' Academic Achievement in Organic Chemistry. *African Journal of Chemical Education*, 8(2), 49-92.

กรมวิชาการ. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรมวิชาการ.

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). ชุดการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551a). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551b). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กันตวรรณ มีสมสาร. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/22080>

กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. อรุณการพิมพ์.

กิตติวดี บุญเชื้อ, & อัญมณี บุญเชื้อ. (2549). สอนอย่างไรให้ลูกเก่ง. สาราเด็ก.

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2543). สร้างสรรค์หนังสือเด็ก. มูลนิธิไทยรัฐ.

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2545). หนังสือทำมือ ทำได้...ง่ายจัง. คัดคม.

กุกยา แสงเดช. (2545). ชุดการสอนคู่มือครูพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา. แม่เ็ด.

เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม. (2559). การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). ภาษากับการสื่อสาร. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งามพันธุ์ สัยศรี. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนรู้และการสอนบนฐานความยึดมั่นผูกพันและการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/73202>

จรรยวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. In คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Ed.). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

จินดา ยัญทิพย์. (2547). การพัฒนากระบวนการบูรณาการทักษะการคิดในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้และเมตาคognition [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/3303>

จินตนา ไบกาซุอี. (2542). การเขียนสื่อการเรียนการสอน. วีรียาสาน.

จิรวรรณ อิศระพงศ์ไพศาล. (2555). ผลของการสอนวรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีมัลติพาร์ทที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจการเขียนเรียงความเชิงวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45037>

จิรวรรณ เพชรรัตน์, & อัมพร ทองใบ. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. โอเดียนสโตร์.

จุฑามาศ ค่ายอง. (2559). การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อยโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่]. ChiangMai Rajabhat University Intellectual Repository.

<http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/1637>

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและส่งเสริมการอ่าน. บุรพาสาน.

ฉันทนา ภาคบงกช. (2531, 8-9, พฤษภาคม). พัฒนาการทางภาษาแบบ *Whole Language* สำหรับปฐมวัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องพัฒนาการทางภาษาแบบ *Whole Language* สำหรับปฐมวัย, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เฉลิมศรี เรียนประเสริฐ. (2537). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบ *OKSR* กับการสอนอ่านแบบเดิม [ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร].

ชวลิต แข่งทอง. (2560). สื่อการเรียนการสอน. ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). สัมมนาการวิจัยและทฤษฎีทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2539). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. ไทยวัฒนาพานิช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). นวัตกรรมการศึกษา. ธรรมการพิมพ์.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการ, 5(3), 7-20.

ณัฐกาญจน์ จันทน์เนื้อไม้. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าศิลปะล้านนา [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63367>

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2552). การอ่านให้เก่ง. กระดาษขาว.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2538). สารคดีและการเขียนสารคดี. มิติใหม่.

- ทิพย์สุดา ทวีสิทธิ์. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานและทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63360>
- ทศนา แคมมณี. (2543). ชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พฤษะวัน. (2533). วรรณกรรมกับเด็ก. ไทยวัฒนาพานิช.
- บันลือ พฤษะวัน. (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). นวัตกรรมการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2545). นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. เอสอาร์ ปรีณัติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. ชมรมเด็ก.
- บุญศิริ ภิญญาอินทร์. (2546). การอ่าน. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ. (2517). วิเคราะห์วรรณคดีไทย. ไทยวัฒนาพานิช.
- บุษบง ต้นดวงศ์. (2536). นวัตกรรมการสอนภาษาธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย เทคนิคและวิธีการสอนระดับปฐมวัย. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฐมา คำแก้ว. (2564). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวความคิดเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/79652>
- ประภาสินี ปิงใจ. (2555). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้โมเดลกราฟฟิตีที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และทักษะการร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44572>
- ปริญญาพร สิ้นหนู. (2550). การพัฒนาสื่อการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นสาระที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของสังคมของวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Sure.
<http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/8110>
- ผัสสรพร ธนอมพงษ์ชาติ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบลึกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/36296>

เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/73185>

ภิกขา ใบโพธิ์. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่างานร่วมกับการใช้ละครสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/80955>

เมธิกา ตรรกวาทกร. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/42860>

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2550). การสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2537). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รุ่งรนา สุตจิตต์. (2545). การพัฒนาสื่อการอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษจากนิทานพื้นบ้านไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Sure.

<http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/8053>

วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). เทคนิคการสอนภาษาไทย. ดอกหญ้าวิชาการ.

วรินทร์ โพนน้อย. (2555). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา [ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. thesis.swu.

http://thesis.swu.ac.th/swudis/Cur_Re_Dev/Warintorn_P

วาสนา ชาวหา. (2525). เทคโนโลยีทางการศึกษา. อักษรสยามการพิมพ์.

วาสนา บุญสม. (2541). การใช้ภาษา. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วิเชียร เกษประทุม. (2550). ลักษณะคำประพันธ์ไทย (ฉันทลักษณ์). พัฒนาศึกษา.

วิภาพร คุปติเกษม. (2558). การศึกษาพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำ และทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแนวสมดุภาษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Dspace. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789>

วิริยะ สิริสิงห. (2537). การสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. สุวีริยาสาสน์.

- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2553). คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์. นวสาส์นการพิมพ์.
- สมพร แพ่งพิพัฒน์. (2531). การอ่านตีความ. โอเดียนสโตร์.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2537). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). รายงานประจำปี 2562. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ.2561. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สิวลี ลีศิริวัฒนกุล. (2545). ศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามครที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/9930>
- สุนทร สีนพานนท์. (2553). นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.
- สุนันท์ บัณฐันนทกุล. (2557). การพัฒนากระบวนการสอนซ่อมเสริมตามแนวประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/46390>
- สุนันท์ สังอ่อง. (2526). สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา. โอเดียนสโตร์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2543). การพัฒนาการคิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพรรณิ วราทร. (2545). การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะภาษาทางภาษาและวัฒนธรรม. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรวัช ศรีธวัช. (2533). การสอนอ่านและเขียนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา. อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. (2539). การอ่านยุทธวิธีสร้างคนให้มีคุณค่า. สมาจารย์.
- อติอร ตัญญาญจน์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการกระจำค่านิยมเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/69985>
- อรอนงค์ โชคสกุล, & ศรีอัมพร ประทุมรัตน์. (2544). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). แนวการสร้างข้อสอบ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี สันทรวี. (2550). สอนภาษาไทยแนวสมดุภาษา (ชั้นอนุบาล 1- ประถมปีที่ 6). สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

1. อาจารย์ ดร.สินทรัพย์ ยืนยาว

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บุรีรัมย์

2. อาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์ไธ

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

3. นายสเกนต์ จันทร์เพ็ญ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน

1. อาจารย์ ดร.สินทรัพย์ ยืนยาว

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

บุรีรัมย์

2. นายสเกนต์ จันทร์เพ็ญ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
2. คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
3. ตัวอย่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา

ตัวอย่างแบบทดสอบก่อนเรียนด้านความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน
มีรายละเอียด ดังนี้
 - 1.1 เขียนตอบสั้น : จำนวน 3 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 3 คะแนน
 - 1.2 เขียนตอบยาว : จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวม 12 คะแนน
 - 1.3 เขียนตอบอิสระ : จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 15 คะแนน
2. บทความที่กำหนดมีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่
 - 2.1 บทความประเภทสารคดี
 - 2.2 บทความประเภทบันเทิงคดี
 - 2.3 บทความประเภทบทร้อยกรอง
3. เขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
4. กำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

บทอ่านประเภทสารคดี

ดวงอาทิตย์

ดวงอาทิตย์เป็นวัตถุทรงกลมใหญ่ ซึ่งร้อนจัดจนเป็นไอและก๊าซ มีความร้อน และแสงสว่างเกิดขึ้นภายในใจกลาง แล้วถ่ายเทออกมาสู่พื้นผิว และแผ่กระจายออกสู่ที่ว่างโดยรอบ ถ้าเราเดินทางโดยยานอวกาศ ห่างออกไปจากดวงอาทิตย์ จะเห็นดวงอาทิตย์ลดขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ จนในที่สุดจะปรากฏเพียงจุดสว่าง เช่นเดียวกับดาวฤกษ์ที่ปรากฏอยู่เต็มท้องฟ้า นับว่าดวงอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์สามัญดวงหนึ่ง

ดวงอาทิตย์ให้ความสว่างไปรอบด้านเทียบเท่ากับหลอดไฟฟ้าสามพันล้านล้านล้านล้านแรงเทียน ถ้าคิดถึงพลังงานที่ดวงอาทิตย์คายออก ในลักษณะความร้อน แสงสว่าง และการแผ่รังสีอื่น ๆ ก็นับได้ว่า ดวงอาทิตย์เป็นเครื่องยนต์ที่มีกำลังถึงสี่แสนล้านล้านล้านกิโลวัตต์ นับว่าดวงอาทิตย์เป็นแหล่งกำเนิดพลังงานมหาศาลทีเดียว

อย่างไรก็ตามพลังงานที่ดวงอาทิตย์แผ่กระจายออกไปรอบตัวในรูปแสงสว่าง และความร้อน เป็นต้นนั้น นับว่าสูญเสียไปโดยไร้ประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ มีเพียงส่วนน้อยที่ตกลงบนพื้นผิวโลก แต่แม้เพียงส่วนน้อยนี้ก็ไ้เป็นสาเหตุให้มีชีวิตเกิดขึ้น และเติบโตต่อมาเป็นระยะเวลายาวนานจนถึงปัจจุบันนี้

ดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้นจากขอบฟ้าตะวันออก เคลื่อนที่สูงขึ้นสู่กลางท้องฟ้า และตกลงลับขอบฟ้า

ตะวันตกเป็นประจำวันนั้น เป็นเพราะโลกหมุนรอบตัวเองวันละรอบ ไม่ใช่การเคลื่อนที่แท้จริงของดวงอาทิตย์ อนึ่ง ถ้าเราสามารถหนีแสงอาทิตย์ลงมากพอ ก็จะเห็นดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ปรากฏอยู่บนท้องฟ้าแม้ในเวลากลางวัน ที่เราไม่สามารถมองเห็นดาวในเวลากลางวันนั้น เป็นเพราะอากาศ และฝุ่นผงในอากาศถูกแสงอาทิตย์ส่องสว่างกลบแสงดาวเสียหมด ถ้าเห็นดาวในเวลากลางวัน เราจะสังเกตได้ว่าดวงอาทิตย์ ค่อยเคลื่อนที่ไปในท่ามกลางหมู่ดาววันละน้อย และจะเคลื่อนที่บนท้องฟ้าครบรอบปีละรอบ การเคลื่อนที่นี้ไม่ใช่การเคลื่อนที่แท้จริงของดวงอาทิตย์ หากเป็นเพราะโลกโคจรไปรอบดวงอาทิตย์ครบรอบในเวลาหนึ่งปี

ที่มา ปรับและตัดตอนมาจาก สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 1 เรื่องที่ 1 ดวงอาทิตย์

1. อุณหภูมิบนดวงอาทิตย์เป็นอย่างไร

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ร้อนจัด

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อความถาม

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร เหตุใดจึงคิดว่าผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเองดวงอาทิตย์
เช่นนั้น

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

เพื่ออธิบายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับดวงอาทิตย์ เนื่องจากเนื้อหาในเรื่องเกี่ยวกับ
ลักษณะของดวงอาทิตย์ การโคจร และการเคลื่อนที่

1.5 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

ตอบเฉพาะวัตถุประสงค์ แต่ไม่ระบุเหตุผลประกอบ

ตอบเฉพาะเหตุผล แต่ไม่ระบุวัตถุประสงค์ประกอบ

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อความถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

3. เขียนสรุปเกี่ยวกับดวงอาทิตย์ไม่เกิน 3 บรรทัด

ตอบ.....
.....
.....

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน เมื่อเขียนสรุปได้ครอบคลุมทุกประเด็น ไม่สับสนวุ่นวาย เข้าใจชัดเจน

ประเด็นสำคัญ

1. ลักษณะของดวงอาทิตย์
2. ประโยชน์ของดวงอาทิตย์
3. การปรากฏของดวงอาทิตย์
4. การโคจรของดวงอาทิตย์

2 คะแนน เมื่อเขียนสรุปประเด็น 2-3 ข้อ ไม่สับสนวุ่นวาย เข้าใจ

1 คะแนน เมื่อเขียนสรุปประเด็น 1 ข้อ สับสนวุ่นวาย แต่เข้าใจ

0 คะแนน เมื่อเขียนสรุปไม่ตรงประเด็น ไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ หรือไม่เขียนตอบ

4. “ดวงอาทิตย์เป็นแหล่งกำเนิดพลังงานมหาศาล” นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ.....

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

เห็นด้วย เพราะพลังงานที่ดวงอาทิตย์คายออกมีลักษณะเป็นความร้อน แสงสว่าง และการแผ่รังสีอื่น ๆ ดวงอาทิตย์ให้แสงสว่างไปรอบด้านเทียบเท่ากับหลอดไฟฟ้าสามพันล้านล้านล้านล้านแรงเทียน

1.5 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อความถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

5. บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่านเรื่องดวงอาทิตย์มาอย่างละ 1 ข้อ

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ข้อเท็จจริง

- ดวงอาทิตย์เป็นวัตถุทรงกลมใหญ่ ซึ่งร้อนจัดจนเป็นไอและก๊าซ มีความร้อน
- ดวงอาทิตย์ปรากฏขึ้นจากขอบฟ้าตะวันออก
- ดวงอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์สามัญดวงหนึ่ง

ข้อคิดเห็น

- ดวงอาทิตย์ให้ความสว่างไปรอบด้านเทียบเท่ากับหลอดไฟฟ้าสามพันล้านล้านล้านล้านแรงเทียน
- ถ้าคิดถึงพลังงานที่ดวงอาทิตย์คายออก ในลักษณะความร้อน แสงสว่าง และการแผ่รังสีอื่น ๆ ก็นับได้ว่า ดวงอาทิตย์เป็นเครื่องยนต์ที่มีกำลังถึงสี่แสนล้านล้านล้านกิโลวัตต์
- ถ้าเราสามารถหรีแสงอาทิตย์ลงมาพอ ก็จะเห็นดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม

บทอ่านประเภทบันเทิงคดี

เงินทองของลุงจ๋อ

เช้าวันเสาร์ ปุ๊กปิ๊กฟังพ่อเล่าเกี่ยวกับเรื่องความซื่อสัตย์ ที่พ่อและเพื่อน ๆ ของพ่อ รวมถึงสัตว์
ทุกตัวในหมู่บ้านต่างก็ยึดถือปฏิบัติ เพราะมันเป็นคุณสมบัติของความดี

“ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ดี คือการจริงใจไม่คดโกงไม่หลอกลวง ลูกต้องยึดถือปฏิบัติตามนะ”
พ่อสอนปุ๊กปิ๊ก

“ครับพ่อ” ปุ๊กปิ๊กรับปากพ่อ

ตอนสาย แม่ให้ปุ๊กปิ๊กไปซื้อของที่ตลาด ในตลาดมีของขายมากมายให้เลือกซื้อ ร้านป่าหมี
ขายเครื่องดื่ม ร้านลุงช้างขายผลไม้ ปุ๊กปิ๊กกำลังเดินมุ่งหน้าไปร้านลุงจ๋อซึ่งขายของชำ

“เอาอะไรดีจะปุ๊กปิ๊ก” ลุงจ๋อถามปุ๊กปิ๊ก

“เอานม 2 กล่อง น้ำตาล 1 กิโล ขนมปัง 2 ห่อครับ” ปุ๊กปิ๊กตอบลุงจ๋อ

ปุ๊กปิ๊กจ่ายเงินให้ลุงจ๋อ ลุงจ๋อรับทอนเงินโดยที่ไม่ได้ดูให้ตีก่อนเพราะที่ร้านมีลูกค้ามาก

“เงินเกินมา ฉันจะทำอะไรดี” ปุ๊กปิ๊กพูดกับตัวเอง ระหว่างเดินก็ผ่านหน้าร้านขายของเล่น
ร้านขายไอศกรีม ‘ฉันจะเอาเงินไปซื้อของเล่นหรือซื้อไอศกรีมดีนะ ถ้าซื้อไอศกรีมคงอึดท้องอ่อย
ปาก’ ปุ๊กปิ๊กคิดในใจ

‘เฮ้! เมื่อเช้านี้พ่อเพิ่งสอนเราถึงคุณสมบัติของความดีในเรื่องความซื่อสัตย์ เงินของลุงจ๋อก็
เช่นกัน

ไม่ใช่เงินของเรา ต่อให้อึดท้องยังงี้ก็ไม่สบายใจอยู่ดี’ ปุ๊กปิ๊กนึกขึ้นได้ถึงคำสอนของพ่อเกี่ยวกับความ
ซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของความดี

ปุ๊กปิ๊กนึกขึ้นได้ดังนั้นจึงรีบนำเงินไปคืนลุงจ๋อ

“ลุงจ๋อครับ เมื่อกี้ผมมาซื้อของแล้วลุงจ๋อทอนเงินผมเกิน ผมนำเงินมาคืนครับ” ปุ๊กปิ๊กอธิบาย

“ขอบใจมากจ้าปุ๊กปิ๊ก เธอช่างเป็นเด็กดีจริง ๆ มีความซื่อสัตย์ เพื่อเป็นการตอบแทนที่เธอมี
ความซื่อสัตย์ ลุงให้ขนมเธอนะ” ลุงจ๋อชมปุ๊กปิ๊กและให้รางวัล

“ขอบคุณครับลุงจ๋อ” ปุ๊กปิ๊กพูด ปุ๊กปิ๊กรู้สึกดีใจมาก

ปุ๊กปิ๊กกลับถึงบ้านก็เล่าให้พ่อแม่และน้องฟัง

“ดีมากจ้ะลูก ลูกเป็นตัวอย่างที่ดีแก่น้อง” แม่ชมปุ๊กปิ๊ก

“พ่อกับแม่ภูมิใจในตัวลูกนะ” พ่อเสริม

ในครอบครัวภูมิใจในตัวปุ๊กปิ๊ก ปุ๊กปิ๊กมีความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของความดี พ่อ แม่
ปุ๊กปิ๊กและน้องอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ที่มา เงินทองของลุงจ้อ จากชุดส่งเสริมการอ่านและเขียน :

หนังสือเล่มเล็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ปีการศึกษา 2560 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ให้นักเรียนบอกความหมายของความซื่อสัตย์ และข้อความใดที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ของตัวเอง

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ ครบทั้ง 2 ข้อ

แนวคำตอบ

1. ความหมายของความซื่อสัตย์ หมายถึง ความจริงใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง
2. ข้อความที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์
“ลุงจ้อครับ เมื่อกี้ผมมาซื้อของแล้วลุงจ้อทอนเงินผมเกิน ผมนำเงินมาคืนครับ”

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

- ตอบความหมาย ไม่ได้ตอบข้อความที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์
- ตอบข้อความที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ ไม่ได้ตอบความหมาย

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม

7. ถ้าปุกปิ๊กไม่นำเงินทอนไปคืนลุงจ้อ นักเรียนคิดว่าหลังจากนั้นจะเกิดเหตุการณ์อะไร เพราะอะไร

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ และให้เหตุผลประกอบ

แนวคำตอบ

ปุกปิ๊กนำเงินไปซื้อไอศกรีมและของเล่น เพราะปุกปิ๊กคิดในใจไว้แล้วว่า จะนำเงินไปซื้อไอศกรีมและของเล่น

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ แต่ไม่ระบุเหตุผลประกอบ

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

8. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากเรื่องที่อ่าน

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติของคนดี

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

9. . นักเรียนคิดว่าการที่ปู่ป้าเก็บเงินทอนไปคืนลุงจ้อเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ควร เพราะหากเงินนั้นไม่ใช่ของเรา ก็ควรนำไปคืนเจ้าของ

1.5 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

10. นอกจากการกระทำของปู่ป้าในเรื่องแล้ว นักเรียนคิดว่ามีวิธีการใดที่สามารถแสดงออกได้ว่าเป็นความซื่อสัตย์

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

3 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

การไม่นำของของคนอื่นมาเป็นของตัวเอง, ไม่โกหก

1.5 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง

ขวัญข้าวผู้ซื่อสัตย์

(1)	อรุณรุ่งเบิกฟ้า
ผู้คนเบิกบานใจ	ท้องนภาสว่างใส
ชื่นฤทัยอยู่ด้วยกัน
(2)	น้องขวัญข้าวรีบตื่น
อาบน้ำอย่างเร็วพลัน	อย่างระรื่นแสนสุขสันต์
เพื่อไปตลาดนี้
(3)	มาซื้อของนานา
เสื้อผ้าที่ดี	ขวัญข้าวหนาไม่รอรื
เร่งเร็วมาซื้อสวมใส่
(4)	เอ๊ะ! น้ำมันกระเป๋
ไปหยิบในทันใด	ของใครเล่าทำตกไว้
เพื่อนำไปให้แม่ค้า
(5)	แม่ค้าจึงประกาศ
ขวัญข้าวเห็นคุณป้า	ทั่วตลาดไม่รอช้า
กำลังเดินมาเร็วไว
(6)	ของป้าเองหนูจำ
คุณป้านี้ชอบใจ	ป้าตามหากระเป๋ไซ้
ที่เก็บให้ณะเด็กดี
(7)	ถ้าป้าไม่ได้หนู
ขวัญข้าวบอกทันที	คงไม่รู้ว่าอยู่นี่
ไม่เป็นไรคะคุณป้า
(8)	ขวัญข้าวกลับไปบ้าน
นำสมุดขึ้นมา	อย่างสำราญสุขอุรา
จดบันทึกทำความดี
(9)	รุ่งเช้าสู่วันใหม่
เข้าห้องเรียนทันที	ขวัญข้าวไปโรงเรียนนี้
หัดอ่านเขียนเรียนวิชา
(10)	ครูให้ออกมาเล่า
เด็กเด็กทุกคนหนา	เรื่องที่เรทำได้ทำมา
ต่างเล่าเรื่องตัวเองกัน
(11)	ขวัญข้าวเล่าเรื่องที่
คุณครูมอบรางวัล	ตัวเองนี้ซื่อสัตย์นั้น
ที่ขวัญข้าวเป็นเด็กดี
(12)	การมีความซื่อสัตย์
ทำให้สุขชีวิ	เป็นสมบัติประเสริฐศรี
สังคมนี้สงบสุข

ที่มา : ขวัญข้าวผู้ซื่อสัตย์ จากชุดส่งเสริมการอ่านและการเขียน หนังสือเล่มเล็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
ปีการศึกษา 2560 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

11. ข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่าขวัญข้าวชอบไปตลาด

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

น้องขวัญข้าวรีบตื่น อย่างระรีบแสนสุขสันต์
อาบน้ำอย่างเร็วพลัน เพื่อรีบไปตลาดนี้

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม

12. นอกจากความซื่อสัตย์ เรื่องนี้สะท้อนนิสัยที่ดีของขวัญข้าวอย่างไรอีกบ้าง

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ขวัญข้าวเป็นคนกระตือรือร้น มีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ดี พุดจาสุภาพ และ
ตั้งใจเรียน

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

13. “การมีความซื่อสัตย์ เป็นสมบัติประเสริฐศรี

ทำให้สุขชีวิ สักคนนี้สงบสุข”

นักเรียนคิดว่าเหตุใดความซื่อสัตย์จึงทำให้สังคมสงบสุข

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

เพราะผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และสัมผัสได้ถึงความเศร้าหรือเสียใจเมื่อต้องเสียของรัก จึงไม่ต้องการสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งความซื่อสัตย์นี้จะทำให้การอยู่ร่วมกันอย่างเห็นใจกันและคอยช่วยเหลือกันในที่สุด

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

14. การที่ขวัญข้าวเก็บกระเป๋ได้แล้วนำไปให้แม่ค้าประกาศหาเจ้าของเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ และระบุเหตุผลประกอบ

แนวคำตอบ เป็นสิ่งที่ดี เพราะกระเป๋านั้นไม่ใช่ของเรา ของสิ่งใดที่ไม่ใช่ของเราต้องส่งคืน

เจ้าของ

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน ตอบคำถามแต่ไม่ระบุเหตุผลประกอบ

หรือ บอกเหตุผลแต่ไม่ตอบว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

15. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนอย่างไร ที่จะแสดงออกให้เห็นถึงความซื่อสัตย์

ตอบ

เกณฑ์การให้คะแนน

2 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบ

แนวคำตอบ

ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ ไม่ลักขโมยสิ่งของของคนอื่น เมื่อเก็บของได้ให้แจ้งผู้ใหญ่เพื่อตามหาเจ้าของ ไม่พูดโกหก ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ลอกข้อสอบ พูดความจริงเสมอ

1 คะแนน เมื่อตอบได้ถูกต้องตามแนวคำตอบบางส่วน

0 คะแนน เมื่อไม่ได้ตอบ ตอบไม่เกี่ยวข้องกับข้อคำถาม หรือลอกข้อความมาตอบ

คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

นักเรียนลำดับที่	ก่อนการจัดการเรียนรู้ (30 คะแนน)	หลังการจัดการเรียนรู้ (30 คะแนน)
1	23.5	27.5
2	18	23
3	23	26.5
4	24	27.5
5	20	23.5
6	23	25.5
7	21.5	27
8	18	20
9	23	27.5
10	24	28.5
11	22.5	22.5
12	19.5	19.5
13	23.5	27
14	18	21.5
15	24.5	27
16	23	22.5
17	23.5	28
18	24	26.5
19	13.5	17.5
20	23.5	25
21	24	28.5
22	24.5	26
23	19.5	21
24	15	16.5
25	20	23
26	23.5	25.5
27	22.5	23.5
28	23.5	27
ค่าเฉลี่ย	21.60	24.44

ตัวอย่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา

ชุดกิจกรรมประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี ชุดกิจกรรมการอ่าน
บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ระยะเวลาที่ใช้ใน
การทำกิจกรรมแต่ละชุด ใช้เวลา 2 รวม 12 ชั่วโมง โดยในแต่ละชุดกิจกรรม ประกอบด้วย
องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม ประกอบด้วยหลักการ แนวคิด และคำชี้แจงในการใช้ชุด
กิจกรรม

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนจำนวน 6 แผน แบ่งเป็น แผนการ
จัดการเรียนรู้สารคดี จำนวน 2 แผน แผนการจัดการเรียนรู้บันเทิงคดี จำนวน 2 แผน แผนการจัดการ
เรียนรู้บทร้อยกรอง จำนวน 2 แผน มีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถตีความ วิเคราะห์
ข้อความในสิ่งที่
ผู้เขียนต้องการจะสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และเข้าใจเรื่องที่
อ่านได้

2.2 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอทัศน์ที่มีเนื้อหา
เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงตอบคำถามใน
ประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดูและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน
ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) เป็นขั้นการอ่านขั้นแรก นักเรียนฟังครูอ่าน
เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง และอ่านออกเสียงตามจากบทอ่านที่เป็นบทพากย์วิดีโอทัศน์ในขั้นที่ 1 เพื่อ
เรียนรู้และฝึกออกเสียงคำศัพท์ยาก รวมถึงตอบคำถามที่ครูกำหนดจากบทอ่าน

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่าน
ร่วมกันทั้งชั้น ครูบันทึกคำยากที่นักเรียนออกเสียงไม่ถูกต้อง และฝึกอ่าน

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง ครูสังเกตการอ่านและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่ออ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องเดิมแต่ยาวขึ้น และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู แสดงตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ดีให้นักเรียนดูและอ่าน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมจากชั้นอ่านกลุ่มย่อย ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากชั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ชั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

2.3 สื่อการอ่าน ได้แก่ บทอ่าน ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่าน ประกอบด้วยบท

อ่านประเภทบันเทิงคดี สารคดี และบทร้อยกรอง มีความยากง่ายและความยาวของบทอ่านสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาอายุ 10 ปี มีจำนวน 5 เรื่อง ในแต่ละชุดกิจกรรม

2.4. แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง และแบบประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน เป็นแบบประเมินแบบมาตรวัด 3 ระดับ โดยครูจะเป็นผู้สังเกตและบันทึกการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้ประเมินเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมขั้นที่ 5 ของแต่ละแผน และประเมินก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 3 ชุดเสร็จสิ้น

รายละเอียดของชุดกิจกรรมทั้ง 3 ชุด มีดังต่อไปนี้

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ ตามแนวมศฐวษสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

หลักการ แนวคิดของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวมศฐวษ เป็นชุดเครื่องมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยออกแบบกิจกรรมตามแนวมศฐวษ โดยจัดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านหลากหลายรูปแบบ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ความรู้ต่าง ๆ หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสารคดีและบันเทิงคดี จัดการเรียนการสอนอย่างสมดุลทั้งในด้านการพัฒนาทักษะทางภาษาได้ทุกด้าน ทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน การจัดกิจกรรมย่อย กลุ่ม ทั้งชั้นเรียน รวมถึงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดแสดงออก แสดงความคิดเห็น มีการประเมินอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมนี้ สามารถตีความ วิเคราะห์ข้อความในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายถึงผู้อ่าน สามารถสรุปใจความของเรื่องที่อ่านได้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ โดยกำหนดระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไว้ 4 ระดับ คือ *ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์* ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของการใช้ชุดกิจกรรมนี้คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีระดับความสามารถทางการอ่านและพัฒนาทางภาษาที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ สามารถวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านหรือฟังได้ รวมถึงการเขียนสรุปใจความสำคัญได้ มีลักษณะเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการบรรยายและชุดกิจกรรมสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียน

คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการบรรยายและชุดกิจกรรมสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษา ครูจึงต้องศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมให้เข้าใจก่อนนำไปจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

รายละเอียดการดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 14 ชั่วโมง

สัปดาห์ ที่	ชุดกิจกรรม	ประเภทบทอ่าน	ระยะเวลา
1	-	-	1 ชั่วโมง
2	ชุดกิจกรรมที่ 1	บทอ่านสารคดี	แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง) แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)
3	ชุดกิจกรรมที่ 2	บทอ่านบันเทิงคดี	แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง) แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)
4	ชุดกิจกรรมที่ 3	บทอ่านบทร้อยกรอง	แผนที่ 1 (2 ชั่วโมง) แผนที่ 2 (2 ชั่วโมง)
5	-	-	1 ชั่วโมง
รวม			14 ชั่วโมง

บทบาทของครู

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ครูผู้ใช้ควรมีบทบาท ดังนี้

1. ศึกษาคู่มือครูและคำชี้แจงอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามแนวสมดุภาษา โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กัน

3. ศึกษาและจัดเตรียมกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมให้ครบถ้วน

4. ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. เตรียมสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. เตรียมอุปกรณ์ สื่อ ให้ครบถ้วน เพียงพอต่อจำนวนกลุ่ม หรือจำนวนนักเรียนตามรายการสื่อในแต่ละชุดกิจกรรม

บทบาทของนักเรียน

1. นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้สอน
2. ขณะปฏิบัติกิจกรรม ให้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจ
3. เมื่อพบปัญหา หรือมีข้อสงสัย สามารถขอคำแนะนำจากครูผู้สอนได้

ชุดกิจกรรมการอ่านบทอ่านประเภทสารคดี

แผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้นที่1-4)

วิชา ภาษาไทย 14101

เรื่อง แหล่งน้ำ (สารคดี)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ท 1.1** ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
- มาตรฐาน ท 2.1** ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ท 3.1** สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์
- มาตรฐาน ท 4.1** เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ป.4/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
- ท 1.1 ป.4/2 อธิบายความหมายของคำ ประโยค และสำนวนจากเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ป.4/3 อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนด และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ป.4/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ป.4/6 สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

- ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม
- ท 2.1 ป.4/4 เขียนย่อความจากเรื่องสั้น ๆ
- ท 3.1 ป.4/1 จำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ป.4/2

พูดสรุปความจากการฟังและดู

ท 4.1 ป.4/1

สะกิดคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้**ด้านความรู้ (K)** นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่านได้
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
3. สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
4. ระบุข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ

1. อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้อง
2. จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

ด้านเจตคติ (A) นักเรียนสามารถ

บอกแนวทางการนำข้อคิดที่ได้บทอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

แหล่งน้ำ เป็นบริเวณที่รวมของน้ำ มนุษย์ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในชีวิตประจำวันในหลายกิจกรรม หากเราดูแลและพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเหมาะสมจะทำให้เรามีแหล่งน้ำไว้ใช้ต่อไปอย่างยาวนาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาระการเรียนรู้

- วัฏจักรน้ำ คือ หมุนเวียนของน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ โดยความร้อนจากดวงอาทิตย์ทำให้น้ำจากแหล่งต่าง ๆ ระเหยน้ำกลายเป็นไอ ไอน้ำลอยตัวขึ้นสู่บรรยากาศไปกระทบกับความเย็นจะควบแน่นเป็นละอองน้ำ ละอองน้ำจึงรวมตัวกันเป็นก้อนเมฆ เมื่อเมฆรวมตัวกันเป็นก้อนใหญ่จะตกลงมาเป็นฝน

- ความหมายและลักษณะของแหล่งน้ำ
- ประเภทของแหล่งน้ำ
- ความสำคัญและประโยชน์ของแหล่งน้ำ
- การดูแลรักษาแหล่งน้ำ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- วิดิทัศน์ เรื่องวัฏจักรน้ำ (ที่มา จากบทเรียนออนไลน์กระทรวงศึกษาธิการ

(นาที่ที่ 04.30-05.42) <https://www.youtube.com/watch?v=Z5Fu6NtUjBM>)

- บทอ่าน เรื่อง แหล่งน้ำ (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 7 เรื่องที่ 7 การ

ชลประทาน : แหล่งน้ำ)

- บทอ่านเรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 12

เรื่องที่ 8 งานพัฒนาแหล่งน้ำ : วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร)

- ใบกิจกรรมสรุปใจความสำคัญ
- ใบกิจกรรมการเขียนแสดงความคิดเห็น

การวัดและประเมินผล

- การสังเกตความตั้งใจในการตอบคำถาม
- การประเมินความถูกต้องชัดเจนของการเขียนสรุปใจความ
- การประเมินความเหมาะสมของการแสดงความคิดเห็น
- การประเมินความเหมาะสมของการนำเสนอข้อคิดและการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั่วโมงที่ 1-2

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ (5 นาที)

1. ครูให้นักเรียนชมวิดีโอเรื่อง วัฏจักรของน้ำ : บทเรียนออนไลน์กระทรวงศึกษาธิการ (นาทีที่ 04.30-05.42) <https://www.youtube.com/watch?v=Z5Fu6NtUjBM>

2. เมื่อนักเรียนดูวิดีโอจบ ครูกำหนดประเด็นคำถามดังนี้
 - จากวิดีโอที่ได้ดู นักเรียนเห็นอะไรบ้าง
(แนวคำตอบ) น้ำ สระน้ำ ฝนตก
 - นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า วัฏจักรของน้ำ ว่าเป็นอย่างไร
(แนวคำตอบ) วัฏจักรของน้ำคือการหมุนเวียนของน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ
 - นักเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับหัวข้อนี้บ้าง
(แนวคำตอบ) น้ำเกิดจากฝนตก น้ำมีการหมุนเวียนเป็นวัฏจักร

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร (45 นาที)

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) (5 นาที)

2.1.1 ครูแจกเอกสารบทอ่านเรื่อง แหล่งน้ำ ให้นักเรียน แล้วครูอ่านออกเสียงบทอ่านให้นักเรียนฟังในรอบแรก เมื่อนักเรียนฟังจนจบ ครูอ่านคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ใหม่ที่นักเรียนไม่คุ้นเคยในบทอ่านให้นักเรียนฟัง พร้อมอธิบายความหมายของคำศัพท์ และให้นักเรียนอ่านคำศัพท์และบอก

ความหมาย โดยครูแนะนำนักเรียนเพิ่มเติมว่า หากนักเรียนไม่ทราบวิธีการออกเสียงหรืออ่านแล้วไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์คำใด สามารถหาความหมายจากการเปิดพจนานุกรมได้ (ใบความรู้ 1)

จากนั้น ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ดังนี้

- เรื่องที่นักเรียนได้ฟังเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

(แนวคำตอบ) แหล่งน้ำ แม่น้ำ ลำธาร ห้วย ประโยชน์ของน้ำ

2.1.2 ครูอธิบายว่า ผู้เขียนบทอ่านมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้สาระความรู้ในเรื่องต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ ประโยชน์ของแหล่งน้ำ สังเกตได้จากเนื้อหาที่ปรากฏในบทอ่าน มีลักษณะที่ผู้เขียนอธิบายข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาแหล่งน้ำ

2.1.3 จากนั้น ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า ในบทอ่านหนึ่ง ๆ นอกจากข้อมูลที่เป็นความจริงหรือข้อเท็จจริงแล้ว ยังมีข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ดังนั้นจึงจำเป็นที่เราจะต้องแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ เพื่อให้สามารถเลือกรับข้อมูลที่เป็นความจริงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยมีข้อสังเกตดังนี้ (ใบความรู้ 2)

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) (10 นาที)

2.2.1 นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านเรื่องแหล่งน้ำ ร่วมกันทั้งชั้น โดยครูจะคอยบันทึกคำยากที่นักเรียนอ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง และสังเกตการอ่านออกเสียงของนักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นให้นักเรียนฝึกอ่านคำยากร่วมกันอีกครั้ง

2.2.2 เมื่อนักเรียนอ่านบทอ่านจบ ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนอ่าน เพื่อสำรวจความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน และให้ร่วมกันวิเคราะห์พุดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยได้ยินหรือรู้จักแหล่งน้ำต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องนี้หรือไม่

(แนวคำตอบ) เคยได้ยินและรู้จัก เพราะพบเห็นแหล่งน้ำได้อยู่ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นฝาย สระน้ำ ลำธาร

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) (10 นาที)

2.3.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน โดยแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านที่ใกล้เคียงกัน จากนั้นให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่าน เรื่อง แหล่งน้ำ ให้ครูฟังทีละกลุ่ม ครูสังเกตการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3.2 เมื่ออ่านบทอ่านจบ นักเรียนร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านภายในกลุ่มของตนเอง ครูกำหนดประเด็นคำถามเพื่อกระตุ้นนักเรียน นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตอบ

คำถาม

- จากบทอ่านเรื่องแหล่งน้ำในแต่ละย่อหน้า มีการกล่าวถึงประเด็นใดเป็นหลัก (แนวคำตอบ) ความหมายของแหล่งน้ำ ต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ ประโยชน์ของแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ

- ในบทอ่านนี้ มีข้อความส่วนใดที่เป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความคิดเห็นหรือไม่ สังเกตได้อย่างไร

(แนวคำตอบ) ข้อเท็จจริง

1. แหล่งน้ำ หมายถึง บริเวณที่รวมของน้ำ
2. น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมีต้นกำเนิดจากบริเวณต้นน้ำลำธาร

สังเกตได้จาก เป็นจริงตามธรรมชาติและสมเหตุสมผล

ข้อคิดเห็น

1. ถ้าเรารู้จักใช้น้ำอย่างถูกต้อง ก็จะช่วยให้มีน้ำอย่างพอเพียงในแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. หนองและบึงอาจเป็นที่รวมน้ำที่ไหลมาตามผิวดิน

สังเกตได้จาก คำว่า ถ้า อาจ จะเป็นข้อคิดเห็น เป็นข้อความที่มีคำที่แสดง

การคาดคะเน หรือแสดงความรู้สึกของผู้เขียน

- ให้นักเรียนเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องหรือชื่อเรื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในเรียน (แนวคำตอบ) เคยได้ไปเล่นน้ำที่ฝาย เคยไปตกปลาที่สระน้ำ เคยไปเอาน้ำในสระน้ำไปรดผัก
- เพราะอะไรเราจึงควรศึกษาเรื่องแหล่งน้ำ

(แนวคำตอบ) เพราะเราใช้น้ำอยู่ทุกวัน น้ำมีความสำคัญมากต่อชีวิต เพื่อให้รู้/เข้าใจแนวทางในการดูแลรักษาแหล่งน้ำ

- นักเรียนมีวิธีดูแลรักษาแหล่งน้ำอย่างไรบ้าง

(แนวคำตอบ) ใช้น้ำอย่างประหยัด เวลาแปรงฟันจะไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำเพราะจะทำให้เน่าเสีย

2.3.3 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค โดยเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ เมื่อเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้องชัดเจน

ของประโยคที่แต่ละกลุ่มเขียน และร่วมกันสรุปลักษณะของประโยคที่ถูกต้องเหมาะสมว่า ควรเป็นประโยคที่เป็นแก่นสำคัญของเรื่อง เกี่ยวเนื่องสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันกับชื่อเรื่อง (ใบกิจกรรมกลุ่ม 1)

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) (20 นาที)

ครูเตรียมบทอ่านซึ่งเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับเรื่องที่นักเรียนอ่านในชั้นการอ่านกลุ่มย่อย 1 เรื่อง คือ บทอ่าน เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร และให้นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว พร้อมตอบคำถามที่ครูกำหนดลงในใบกิจกรรมบันทึกการอ่าน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบที่ถูกต้อง (ใบกิจกรรมรายบุคคล 1)

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) (10 นาที)

3.1.1 ครูอธิบายวิธีการการเขียนย่อหน้าที่ดี (ใบความรู้ 3)

3.1.2 ครูเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างบนกระดาน และให้นักเรียนอ่านตัวอย่างย่อหน้าที่ครูเขียนพร้อมกัน (ใบความรู้ 4)

3.2 สอนเขียนร่วมกัน (shared writing) (10 นาที)

3.2.1 ครูนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดู พร้อมทั้งให้นักเรียนช่วยกันแก้ไขการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีให้ถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าการเขียนย่อหน้าที่ดีมีอะไรบ้าง เพื่อทบทวนความเข้าใจ

ตัวอย่างย่อหน้าที่ไม่ดี (ใบความรู้ 5)

แก้ไขย่อหน้า (ใบความรู้ 6)

3.2.2 ครูให้นักเรียนร่วมกันเขียนย่อหน้าบนกระดานโดยกำหนดหัวข้อใหม่ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเดิม เช่น หัวข้อ การอนุรักษ์แหล่งน้ำ การดูแลรักษาแหล่งน้ำ เป็นต้น

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) (20 นาที)

3.3.1 ครูให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ เรื่อง แหล่งน้ำ เป็นบทอ่านที่นักเรียนได้อ่านในชั้นการอ่านกลุ่มย่อย โดยครูจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มเดิมจากชั้นการอ่านกลุ่มย่อยให้ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ครูคอยแนะนำนักเรียนแต่ละกลุ่ม หากนักเรียนมีข้อสงสัยหรือซักถาม

3.3.2 เมื่อนักเรียนอ่านจบ รวมถึงช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้ว ครูแจกใบกิจกรรมให้แก่กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนประเด็นสำคัญหรือหัวข้อที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1 ย่อหน้า ใบกิจกรรมกลุ่ม 2

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) (20 นาที)

นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพัง คือ บทอ่านเรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร เพื่อนำมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า โดยมีครูคอยแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้คำปรึกษา และให้นักเรียนได้แก้ไขงานเขียนของตนเอง (ใบกิจกรรมรายบุคคล 2)

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ (10 นาที)

นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก เมื่อนักเรียนนำเสนอเสร็จแล้ว ครูและเพื่อนในชั้นเรียนร่วมพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่ได้นำเสนอไป ร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

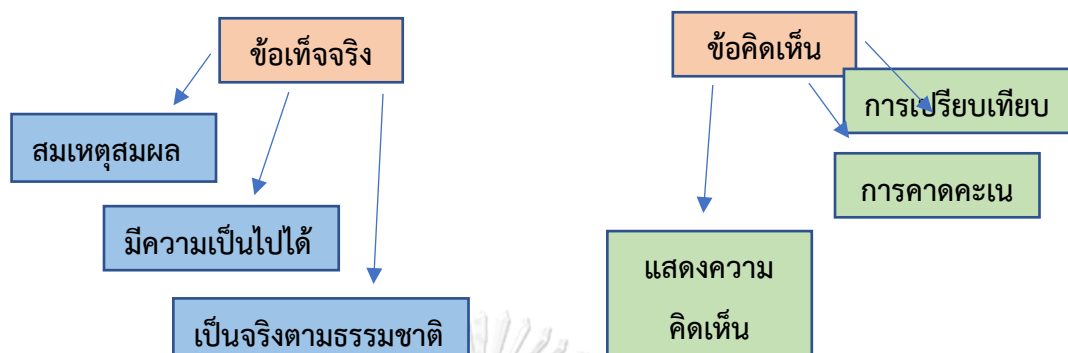

ใบความรู้

ใบความรู้ 1

ตลิ่ง	ตะ - หลิ่ง	ส่วนของฝั่งริมแม่น้ำลำคลอง
เกษตร	กะ - เสด	ที่ดิน, ทุ่ง, นา, ไร่
พฤกษศาสตร์	พริก - สะ - สาด	วิชาว่าด้วยต้นไม้
อนุรักษ์	อะ - นุ - รักษ์	รักษาให้คงเดิม
วัฏจักร	วัด - ตะ - จัก	เวลาของเหตุการณ์ซึ่ง เกิดขึ้นและดำเนินติดต่อกัน ไปอย่างมีระเบียบจนจบลง ณ จุดเริ่มต้นนั้นอีก
รณรงศ์	รน - นะ - รง	โฆษณาชักชวนอย่าง ต่อเนื่องโดยมีเจตนาที่จะ ต่อสู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่ต้องการ

ใบความรู้ 2

ใบความรู้ 3

ย่อหน้า คือ ข้อความตอนหนึ่ง หรือความเรียงตอนหนึ่งๆ ซึ่งประกอบขึ้น ด้วยประโยคหลายๆ ประโยคมารวมกัน โดยประโยคเหล่านั้นจะกล่าวถึงใจความสำคัญเพียงประการเดียว

การเขียนย่อหน้าที่ดี

1. ความมีเอกภาพ ในแต่ละย่อหน้าจะต้องเขียนให้มีความคิดสำคัญเพียงประการเดียว
2. ความสมบูรณ์ ในแต่ละย่อหน้าจะต้องเขียนให้มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระรายละเอียด ชัดเจน เนื้อความครบบริบูรณ์
3. มีสารัตถภาพ การเขียนย่อหน้าที่ดีต้องมีการเน้นย้ำความคิดสำคัญ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการกล่าวซ้ำ หรือกำหนดสัดส่วนของเรื่องที่เน้นให้มากขึ้น
4. มีสัมพันธ์ภาพ เป็นการเรียบเรียงข้อความให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นการจัดลำดับความคิด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น

ใบความรู้ 4

ตัวอย่างย่อหน้า

คนที่ถูกงูพิษกัดจะเห็นเป็นรอยเขียว ส่วนที่ไม่มีพิษกัดจะมีรอยฟ่นเป็นแถวเรียงกัน เมื่อถูกกัดให้ใช้ผ้าแผ่นเล็ก ๆ พันที่แผล โดยพันจากส่วนล่างของแผลให้แน่นพอประมาณ แล้วพันทับเลยแผลขึ้นไป จากนั้นหาแผ่นไม้หรือกระดาษแข็งมาทาบแล้วพันทับด้วยผ้าอีกครั้ง ให้ผู้ป่วยยกส่วนที่ถูกกัดอยู่เหนือแนวระนาบ แล้วส่งโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุด ทั้งนี้ห้ามให้ทานยาหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก้ปวดให้ใช้ยาพาราเซตามอลเท่านั้น

ใบความรู้ 5

การออกกำลังกายจะทำให้หัวใจ หลอดเลือด และปอด มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายภาพและการทำงาน จนสามารถรับและส่งออกซิเจนได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันกล้ามเนื้อและอวัยวะอื่น ๆ ก็พลอยแข็งแรงขึ้น นอกจากนั้นยังมีผลต่อจิตใจที่ทำให้ผู้ที่ออกกำลังกายคลายความเคร่งเครียดทางจิตใจ และมีอารมณ์ปลอดโปร่งขึ้นด้วย

ตัวอย่างย่อหน้าที่ไม่ดี ขาดใจความสำคัญของย่อหน้า

ใบความรู้ 6

การออกกำลังกายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต เพราะจะทำให้หัวใจ หลอดเลือด และปอด มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางกายภาพและการทำงาน จนสามารถรับและส่งออกซิเจนได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันกล้ามเนื้อและอวัยวะอื่น ๆ ก็พลอยแข็งแรงขึ้น นอกจากนั้นยังมีผลต่อจิตใจที่ทำให้ผู้ที่ออกกำลังกายคลายความเคร่งเครียดทางจิตใจ และมีอารมณ์ปลอดโปร่งขึ้นด้วย

ใบกิจกรรม

ใบกิจกรรมกลุ่ม 1

กลุ่มที่

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

.....น้ำมีประโยชน์หลายอย่าง.เช่น ใช้ดื่ม ใช้ทำนา ทำไร่ ท่วสวน และเลี้ยงสัตว์ เราจึงควร
ดูแลและรักษาแหล่งน้ำให้ดีเพื่อจะได้มีน้ำใช้ตลอด

ใบกิจกรรมรายบุคคล 1

ใบกิจกรรมบันทึกการอ่าน (รายบุคคล)

วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

.....การอนุรักษ์ต้นน้ำจะต้องอนุรักษ์ป่าไม้ รวมถึงอนุรักษ์ดินและน้ำควบคู่กันไปด้วย

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

(แนวคำตอบ) การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

2. นักเรียนได้ความรู้อะไรจากบทอ่าน เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

(แนวคำตอบ) ได้ความรู้ในการรักษาต้นน้ำ แหล่งน้ำ ที่จะต้องรักษาดี และป่าไม้ไปพร้อมกัน

3. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ต้นน้ำ

(แนวคำตอบ) ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ ปลูกต้นไม้เพื่อช่วยรักษาดี

ใบกิจกรรมกลุ่ม 2

เรื่อง แหล่งน้ำ

.....

.....

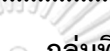
.....

.....

.....

.....

.....

กลุ่มที่.....

ย่อหน้าจากบทอ่าน เรื่อง แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำมีประโยชน์มากมาย คนเราทั้งใช้ดื่ม ใช้ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ เราจึงต้องใช้น้ำให้ถูกต้อง ไม่ทำลายต้นน้ำซึ่งเป็นต้นกำเนิดหรือบริเวณรวบรวมน้ำ การบุกรุกทำลายป่าซึ่งเป็นต้นน้ำ และการทำเกษตรที่ไม่ถูกวิธีนั้นส่งผลทำให้แหล่งน้ำต่าง ๆ ถูกทำลายไปจนเกิด ความแห้งแล้ง เราจึงต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำ ดูแลและรักษาแหล่งน้ำให้ดีเพื่อจะได้มีน้ำใช้อย่าง

ใบกิจกรรมรายบุคคล 2

เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

.....การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารมีความสำคัญอย่างมาก จะต้องทำด้วยวิธีการที่เหมาะสม ต้อง

.....มีการปรับปรุง ฟื้นฟู ประกอบด้วย การอนุรักษ์ป่าไม้ การอนุรักษ์ดินและน้ำ ต่างก็ส่งผลกระทบ

.....ต่อกัน จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุง ฟื้นฟูไปด้วยกัน

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้ (ชั้นที่ 5)

วิชา ภาษาไทย 14101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเขียนย่อหน้า (สารคดี)

เวลา 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 2.1

ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และ
เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและ
รายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ป.4/3

อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนด และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ป.4/6

สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

ท 2.1 ป.4/2

เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม

ท 2.1 ป.4/4

เขียนย่อความจากเรื่องสั้น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถ

1. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
2. สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ

1. เขียนย่อหน้าจากบทอ่านได้
2. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านได้

ด้านเจตคติ (A) นักเรียนสามารถ

บอกแนวทางการนำข้อคิดจากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

คลอง เป็นคำที่ใช้เรียกลำน้ำที่มีขนาดใหญ่ มนุษย์เราใช้ประโยชน์จากคลองในชีวิตประจำวัน มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เราจึงต้องช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะลงในคลอง จะทำให้คลองมีความสะอาดต่อไป นอกจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติแล้วการเก็บกักน้ำ เป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับน้ำ เพื่อให้ได้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ รวมถึงงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ แหล่งธรรมชาติประเภทป่าชายเลนเป็นป่าไม่ผลัดใบ อยู่ตามริมทะเล มีน้ำทะเลท่วมถึงพรรณไม้หลักมี โกงกาง ตะบูน แสม ถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความสำคัญ นอกจากนี้แหล่งน้ำที่เป็นทะเลยังมีความสำคัญต่อมนุษย์เช่นกัน รวมถึงปะการังที่อยู่ในทะเล ถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ บริเวณชายฝั่งทะเลเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์จำนวนมาก ปะการังมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล การอนุรักษ์ปะการังจึงเป็นสิ่งสำคัญ เราจะต้องรู้จักป้องกันไม่ให้เกิดการทำลายเพื่อจะได้รับประโยชน์จากมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน

สาระการเรียนรู้

- คลองและความสำคัญ
- การกักเก็บน้ำ
- ประเภทของงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ป่าชายเลนและการอนุรักษ์ป่าชายเลน
- ปะการังและการอนุรักษ์ปะการัง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- บทอ่านเรื่อง คลอง (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 7 เรื่องที่ 7 การชลประทาน : คลอง)
- บทอ่านเรื่อง การกักเก็บน้ำ (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 7 เรื่องที่ 7 การชลประทาน : การกักเก็บน้ำ)

- บทอ่านเรื่อง งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 12 เรื่องที่ 8 งานพัฒนาแหล่งน้ำ : งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร)
- บทอ่านเรื่อง ป่าชายเลน (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 21 เรื่องที่ 8 การอนุรักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลน)
- บทอ่านเรื่อง ปะการัง (ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 21 เรื่องที่ 8 การอนุรักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ : ปะการัง)
- ใบกิจกรรมบันทึกสรุปการอ่านและตอบคำถาม
- ใบกิจกรรมการเขียนแสดงความคิดเห็น

การวัดและประเมินผล

- การสังเกตความตั้งใจในการตอบคำถาม
- การประเมินความถูกต้องชัดเจนของการเขียนสรุปใจความ
- การประเมินความเหมาะสมของการแสดงความคิดเห็น
- การประเมินความเหมาะสมของการนำเสนอข้อคิดและการนำข้อคิดไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
- การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ชั่วโมงที่ 3-4

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ (120 นาที)

5.1.1 ครูตั้งคำถามเพื่อทบทวนความเข้าใจเรื่องการเขียนย่อหน้า โดยคำถามมีดังนี้

- ย่อหน้าที่ดีคืออะไร

(แนวคำตอบ) ข้อความที่บอกถึงใจความสำคัญของเรื่อง

- บอกการย่อหน้าที่ดี ต้องมีอะไรบ้าง

- (แนวคำตอบ)
1. มีความคิดสำคัญ
 2. มีเนื้อหาสาระครบถ้วน
 3. มีการเน้นย้ำความคิดสำคัญ
 4. มีการเรียบเรียงข้อความให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

ครูอธิบายว่ากิจกรรมในขั้นการอ่านตามความสนใจนี้ จะให้นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ให้ จำนวน 1 บทอ่านจากทั้งหมด คือ คลอง การกักเก็บน้ำ งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ป่าชายเลน และปะการัง โดยนักเรียนอ่านบทอ่านในใจโดยลำพังในชั้นเรียน หลังจากอ่านจบให้บันทึกสรุปการอ่าน และตอบคำถามในใบกิจกรรม เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วนำเสนอครู ครูนำผลงานนักเรียนไปตรวจ (ใบกิจกรรมรายบุคคล 3)

5.1.2 จากนั้นครูอธิบายเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วจึงมอบหมายให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (ใบความรู้ 7)

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ

หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น

1. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะเขียนให้เข้าใจ
2. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
3. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์
4. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง

จากนั้นให้นักเรียนเขียนบันทึกข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนออกไปนำเสนอหน้าชั้นเรียน คนละ 1 นาที (ใบกิจกรรมรายบุคคล 4)

เมื่อนักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแล้ว ให้แต่ละคนออกมาอ่านหรือพูดให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับงานเขียนของตนเอง (คนละไม่เกิน 1 นาที) จากนั้นเมื่อนักเรียนอ่านหรือพูดให้เพื่อนฟังเสร็จแล้ว ครูชวนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียน พูดสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และแนวทางการนำความรู้ รวมถึงข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นครูประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการซักถามปากเปล่า (ประเมินความสามารถในการอ่าน คำศัพท์และการอธิบายความหมายของคำศัพท์ และการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้) และจากงานเขียน (ประเมินความสามารถในการเสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในบทอ่าน และประเมินการระบุแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดไปใช้) โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ใบความรู้

ใบความรู้ 7

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ

หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น

1. ศึกษาเรื่องที่สนใจจะเขียนให้เข้าใจ
2. กล่าวถึงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงกล่าวความรู้สึกหรือความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานประกอบ
3. ควรเขียนในเชิงสร้างสรรค์
4. มีมารยาทในการเขียน เขียนด้วยภาษาที่สุภาพ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรง

บทอ่าน เรื่อง คลอง

ในภาษาไทยมีคำที่ใช้เรียกทางน้ำ หรือลำน้ำขนาดต่าง ๆ รวมกันว่า แม่น้ำคูคลอง โดยแม่น้ำเป็นลำน้ำที่มีขนาดใหญ่มาก ส่วนคลองมีขนาดเล็กกว่า และคูมีขนาดเล็กที่สุด

คลองในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นคลองที่คนขุดขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ต่าง ๆ แต่ก็ยังมีบางคลองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออก และภาคใต้ของประเทศ มักเรียกลำน้ำเล็ก ๆ บางสายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติว่า "คลอง" เช่น คลองกระแสน ในจังหวัดระยอง คลองใหญ่ ในจังหวัดตราด คลองไชยา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คลองปากนคร ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และคลองนาทวี ในจังหวัดสงขลา แต่ในภาคเหนือและภาคกลางของประเทศ ถ้ากล่าวถึงคลอง ก็หมายถึง ลำน้ำที่คนขุดขึ้นเพียงอย่างเดียว

การขุดคลองให้ประโยชน์หลายประการ นอกจากเพื่อใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ เชื่อมแม่น้ำสายต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้ว ยังให้ประโยชน์ในด้านการนำน้ำจากแม่น้ำสายใหญ่ ๆ เข้าไปในพื้นที่เพาะปลูกที่อยู่ห่างไกลจากแม่น้ำ ทำให้ผู้คนสามารถขยายการตั้งถิ่นฐาน และพื้นที่เพาะปลูกได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในสมัยโบราณ การขุดคลองยังให้ประโยชน์ในด้านการป้องกันเมืองสำคัญ ๆ เช่น เมืองหลวง ให้ข้าศึกโจมตีเมืองได้ยากยิ่งขึ้น โดยการขุดคลองให้เป็น คูเมือง อยู่ด้านนอกของกำแพงเมือง หากข้าศึกจะเข้าโจมตี ก็ต้องผ่านทั้งคูเมืองและกำแพงเมือง จึงจะเข้าถึงตัวเมืองได้

ปัจจุบันคลองมีความสำคัญลดน้อยลงกว่าเดิม เพราะในด้านการคมนาคมขนส่ง มีทางถนนและทางรถไฟเข้ามาเป็นทางเลือก ให้สามารถเดินทาง และขนส่งสินค้าได้รวดเร็วและสะดวกกว่าลำคลอง ในด้านยุทธศาสตร์ คูเมือง และกำแพงเมือง ก็ไม่อาจป้องกันการโจมตีของข้าศึกศัตรูได้แล้ว เนื่องจากการทำสงครามในปัจจุบันใช้อาวุธที่ทันสมัย เช่น ปืนใหญ่ จรวด รถถัง เครื่องบินสามารถต่อสู้กับข้าศึกศัตรูได้ในระยะไกล

แม้คลองจะมีความสำคัญลดน้อยลงกว่าเดิม แต่ในประเทศไทยคลองก็ยังคงมีประโยชน์อยู่มาก โดยเฉพาะในบริเวณที่ราบภาคกลางของประเทศ ซึ่งมีแม่น้ำลำคลองเป็นเครือข่ายโยงใยอยู่อย่างหนาแน่น บ้านเรือนของราษฎรจำนวนมากไม่ยอที่สร้างอยู่ติดริมคลอง และได้อาศัยคลองเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อภายในท้องถิ่น คลองบางแห่งมีตลาดน้ำ ซึ่งพ่อค้าแม่ค้านำสินค้ามาขายทางเรือให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้น และตลาดน้ำได้กลายเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้มาเที่ยวชมกิจกรรม และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ คลองต่าง ๆ หลายแห่งมีน้ำสกปรก เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง ทิ้งขยะ และปล่อยน้ำทิ้ง จากบ้านเรือนลงในคลอง รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรม

บางแห่งที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ก็ลักลอบปล่อยน้ำเสียจากโรงงานลงสู่แม่น้ำลำคลอง โดยไม่ได้มีการบำบัดให้เป็นน้ำดีเสียก่อน สาเหตุเหล่านี้ส่งผลให้น้ำในคลองต่าง ๆ เกิดการเน่าเสีย น้ำที่เคยใสสะอาด เปลี่ยนเป็นสีดำขุ่นข้น และสัตว์น้ำที่เคยมีชุกชุมก็ลดน้อยลง หรือหมดไป ในสมัยก่อนเราเคยเห็นคนจับสัตว์น้ำ เช่น ปลา กุ้ง อยู่ตามแม่น้ำลำคลองทั่วไป มีการตกปลา ตกกุ้ง ทอดแห และบ้านเรือนริมคลองหลายๆ หลัง มีการยกยอ ซึ่งเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดหนึ่ง แต่ในปัจจุบันภาพเหล่านั้น หาดูได้ยากแล้ว

สิ่งที่เราควรทำ คือ ต้องช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของคลอง โดยไม่ทิ้งขยะและสิ่งของเน่าเสียลงในคลอง ไม่ปลูกบ้านเรือนรูกล้าที่ลงไปคลอง และช่วยกันทุกวิถีทางที่จะให้คลองในบ้านเรามีน้ำใสสะอาดอยู่ตลอดไป

ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 7 เรื่องที่ 7 การชลประทาน : คลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง คลอง

เรื่อง ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 คมนาคม หมายถึง.....

1.2 เครือข่าย หมายถึง.....

1.3 อุตสาหกรรม หมายถึง.....

1.4 ชุกชุม หมายถึง.....

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า หากเราไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดคลองจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียในอนาคตอย่างไร

.....

.....

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

.....

.....

บทอ่าน เรื่อง การเก็บกักน้ำ

เนื่องด้วยปริมาณน้ำที่ไหลในลำน้ำธรรมชาติ มักจะผันแปรไปตามจำนวนฝนที่ตกในเขตลุ่มน้ำ และตามฤดูกาล กล่าวคือในช่วงฤดูน้ำหลากน้ำ ในแม่น้ำอาจจะมีจำนวนมาก แต่ในฤดูแล้งจะมีจำนวนเพียงเล็กน้อย ส่วนลำธารและทางน้ำเล็ก ๆ นั้น โดยมากจะมีน้ำไหลมาเฉพาะในเวลาที่ฝนตกเท่านั้น เหตุนี้จึงทำให้โครงการชลประทานประเภททดน้ำ ซึ่งต้องอาศัยน้ำที่ไหลในลำน้ำธรรมชาติโดยตรง ไม่ค่อยจะได้ผลเต็มที่ อาจทำให้การเพาะปลูกในเขตโครงการชลประทานได้รับความเสียหายเมื่อไม่มีน้ำไหลมากเพียงพอในเวลาที่ต้องการ เพื่อให้มีน้ำใช้สำหรับการชลประทานอย่างเพียงพอในเวลาที่ต้องการตลอดไป จึงจำเป็นต้องหาวิธีการเก็บกักน้ำที่มีมากในลำน้ำตอนฤดูน้ำหลากไว้เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำต้นทุนเก็บสำรองไว้ ใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น

หนองและบึง เป็นแหล่งเก็บกักน้ำบนผิวดินตามธรรมชาติขนาดเล็ก ซึ่งเก็บน้ำไว้ได้เฉพาะสำหรับพื้นที่เพาะปลูกจำนวนไม่มากนัก ส่วนทางน้ำไหลอันได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร และลำห้วย ฯลฯ เมื่อได้สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ หรือทำนบปิดกั้นไว้ระหว่างหุบเขา หรือเนินสูง เพื่อเก็บน้ำที่มีทางมากในฤดูฝนไว้ จะทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำถาวรขนาดใหญ่เรียกว่า "อ่างเก็บน้ำ" อ่างเก็บน้ำดังกล่าวนี้จึงเปรียบเสมือนกับตมหรือถังเก็บน้ำ ที่รองน้ำฝนจากหลังคาบ้าน เก็บน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ไม่ฝนตก

ปริมาณน้ำตามธรรมชาติที่อ่างเก็บน้ำสามารถเก็บเอาไว้ได้นั้น จะขึ้นอยู่กับปริมาณฝนที่ตกในเขตพื้นที่รับน้ำฝนเหนือเขื่อน และยังขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่รับน้ำฝน ซึ่งเปรียบเสมือนหลังคาบ้าน

โครงการชลประทานที่มีน้ำจากอ่างเก็บน้ำช่วยมักจะไม่เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูกาลเพาะปลูกในเขตโครงการ จะสามารถทำการชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการชลประทานประเภทที่ใช้น้ำเฉพาะที่มีมาตามธรรมชาติโดยตรง และนอกจากนี้ยังจะมีน้ำจากอ่างเก็บน้ำทำการเพาะปลูกพืชในหน้าแล้งได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 7 เรื่องที่ 7 การชลประทาน : การกักเก็บน้ำ

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง การเก็บกักน้ำ

เรื่อง ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 ผันแปร หมายถึง.....

1.2 ชลประทาน หมายถึง.....

1.3 เขื่อน หมายถึง.....

1.4 เพาะปลูก หมายถึง.....

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า การเก็บกักน้ำสามารถทำได้ด้วยวิธีใดได้อีก

.....

.....

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

.....

.....

บทอ่าน เรื่อง งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่นิยมก่อสร้างกันทั่วไปมีหลายประเภท ได้แก่ งานอ่างเก็บน้ำ งานสระเก็บน้ำ งานขุดลอกหนองและบึง งานฝายทดน้ำ งานคลองส่งน้ำ และงานสูบน้ำ โดยมีรายละเอียดงานแต่ละประเภท ดังนี้

1. งานอ่างเก็บน้ำ

อ่างเก็บน้ำ คือ บริเวณหรือแหล่งเก็บน้ำที่ไหลมาตามร่องน้ำ หรือลำน้ำธรรมชาติ โดยการสร้างเขื่อนปิดกั้นระหว่างหุบเขา หรือเนินสูง เพื่อเก็บกักน้ำรวมไว้ในระหว่างหุบเขา หรือเนินสูงนั้น จนเกิดเป็นแหล่งเก็บน้ำที่มีขนาดต่าง ๆ กัน โดยเรียกเขื่อนกั้นน้ำนี้ว่า "เขื่อนเก็บกักน้ำ"

เขื่อนเก็บกักน้ำสำหรับงานอ่างเก็บน้ำ เพื่อการเกษตรส่วนใหญ่มีขนาดความสูงไม่มากนัก จึงนิยมก่อสร้างด้วยการนำดินมาถม แล้วบดอัดให้แน่น จนเป็นตัวเขื่อนตามที่ต้องการ โดยเรียกเขื่อนเก็บกักน้ำลักษณะนี้ว่า "เขื่อนดิน" ซึ่งในการเลือกที่สร้างเขื่อนดิน การสำรวจและออกแบบ ตลอดจนการก่อสร้าง ทุกขั้นตอนจะต้องมีการพิจารณาและดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้ตัวเขื่อนมีความมั่นคง แข็งแรง และสามารถใช้ประโยชน์ได้นาน

2. งานสระเก็บน้ำ

สระเก็บน้ำ คือ แหล่งเก็บขังน้ำฝน น้ำท่า หรือน้ำที่ไหลออกมาจากดิน ด้วยการขุดดินให้เป็นสระสำหรับเก็บขังน้ำ โดยมีขนาดความยาว ความกว้าง และความลึกของสระ ตามจำนวนน้ำที่ต้องการจะเก็บไว้ใช้งาน

สระเก็บน้ำส่วนใหญ่มีขนาดความจุน้อย นิยมสร้างในที่ซึ่งไม่มีลำน้ำธรรมชาติหรือในสภาพภูมิประเทศ ที่ไม่เอื้ออำนวย ให้ทำการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และที่เก็บกักน้ำประเภทอื่น

3. งานขุดลอกหนองและบึง

เป็นงานขุดลอกดินในหนองและบึงธรรมชาติที่ตื้นเขิน ให้มีความลึกจนสามารถเก็บน้ำได้เพิ่มมากขึ้น

หนองและบึงโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบนและตื้น เนื่องจากน้ำที่ไหลลงหนองและบึง มักจะชะพาติกลงไปตกตะกอนทับถมกันอยู่ทุกปี จึงทำให้หนองและบึงจำนวนมากเก็บน้ำไว้ได้ไม่ลึกนัก และมีน้ำไม่พอใช้ได้ตลอดฤดูแล้ง เพราะน้ำระเหยหมดไปเสียก่อน

4. งานฝายทดน้ำ

เป็นงานก่อสร้างฝาย ซึ่งเป็นอาคารที่สร้างปิดขวางทางน้ำไหล เพื่อทดน้ำที่ไหลมาให้มีระดับสูง จนสามารถผันเข้าไปตามคลองหรือคูส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกตามบริเวณสองฝั่งลำน้ำ ส่วนน้ำที่เหลือจะไหลล้นข้ามสันฝายไปเอง

5. งานคลองส่งน้ำ

คลองส่งน้ำคือ ทางน้ำที่ขุดหรือก่อสร้างขึ้น เพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จากอ่างเก็บน้ำ และจากแหล่งน้ำด้านหน้าฝาย หรือหน้าเขื่อนระบายน้ำ แจกไปให้พื้นที่เพาะปลูก หรือบริเวณที่ต้องการน้ำ คลองส่งน้ำทุกสายจะมีแนวไปตามบริเวณที่สูง ซึ่งสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ที่ต้องการน้ำทั้งหมดได้ โดยคลองที่สร้างจะมีขนาดและสัดส่วนพื้นที่รูปตัดขวางของตัวคลอง โดพที่จะส่งน้ำในปริมาณที่ต้องการ และมีระดับน้ำในคลองสูง เพื่อการส่งออกไปยังบริเวณที่ต้องการน้ำได้อย่างสะดวก นอกจากนั้น บริเวณคลองส่งน้ำทุกสายจะต้องสร้างอาคารประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อใช้ควบคุม และบังคับน้ำให้สามารถส่งไปตามคลอง จนถึงพื้นที่ทุกแห่งที่ต้องการ

6. งานสูบน้ำ

เป็นงานสูบน้ำจากแหล่งน้ำให้สูงขึ้นถึงระดับพื้นดิน ที่สามารถส่งน้ำต่อไปตามคลองส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูก แหล่งน้ำดังกล่าว อาจเป็นแม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และอ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะต้องมีน้ำเพียงพอให้สูบไปใช้งานได้ ในเวลาที่ต้องการ เครื่องสูบน้ำที่ติดตั้ง อาจเป็นแบบใช้ไฟฟ้า เมื่ออยู่ในท้องที่ซึ่งมีสายส่งไฟฟ้า ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคผ่าน หรืออาจติดตั้งเครื่อง สูบน้ำแบบขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ หรือบางกรณีอาจติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบขับเคลื่อนด้วย พลังน้ำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของท้องที่นั้น ๆ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 12

เรื่องที่ 8 งานพัฒนาแหล่งน้ำ : งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง งานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เรื่อง ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 เกษตร หมายถึง.....

1.2 ภูมิประเทศ หมายถึง.....

1.3 ทดน้ำ หมายถึง.....

1.4 สัตส่วน หมายถึง.....

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า ในหมู่บ้านของตนเองเหมาะสมที่จะพัฒนาแหล่งน้ำประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

.....

.....

ป่าชายเลน

ป่าชายเลน เป็นกลุ่มของสังคมพืช ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไม้ไม่ผลัดใบ การขึ้นของพรรณไม้ในป่าชายเลน จะขึ้นอยู่กับแนวเขต ซึ่งผิดแปลกไปจากสังคมพืชป่าบก ทั้งนี้เพราะอิทธิพลจากลักษณะของดิน ความเค็มของน้ำทะเล และการขึ้นลงของน้ำทะเลเป็นสำคัญ สำหรับแนวเขตที่เด่นชัดของป่าชายเลน ได้แก่ โกงกาง ทั้งโกงกางใบเล็ก และโกงกางใบใหญ่ จะขึ้นอยู่หนาแน่นบนพื้นที่ใกล้ฝั่งทะเล ไม้แสม และประสัก จะอยู่ถัดจากแนวเขตของโกงกาง

ป่าชายเลน นับวันจะมีความสำคัญมากขึ้นต่อชีวิตประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศที่มีทรัพยากรประเภทนี้ ประเทศไทยใช้ทรัพยากรป่าชายเลน ทั้งทางด้านป่าไม้ และด้านประมง โดยเฉพาะเป็นแหล่งขยายพันธุ์ และเป็นแหล่งอนุบาล ในด้านป่าไม้ ผลผลิตที่ได้จากป่าชายเลน ช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศได้มาก ก็คือการนำไม้จากป่าชายเลนโดยเฉพาะไม้โกงกางมาทำถ่าน นอกจากนี้ ยังนำไปใช้ทำเสาเข็ม สร้างบ้าน และในปัจจุบัน อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการกลั่นไม้จากป่าชายเลน โดยเฉพาะผลิตผลด้าน เมทิลแอลกอฮอล์ กรดน้ำส้ม และน้ำมันดิบ เป็นต้น สำหรับในด้านการประมง ป่าชายเลนถือว่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญต่อสัตว์น้ำนานาชนิด ไม่ว่าจะเป็นพวกกุ้ง หอย ปู และปลา วงจรชีวิตของสัตว์น้ำเหล่านี้ จะมีความสัมพันธ์กับป่าชายเลนอย่างมาก ทั้งในด้านเป็นที่อยู่อาศัย แหล่งเพาะพันธุ์ และการเจริญเติบโต

ป่าชายเลนสามารถผลิตอาหารแร่ธาตุหลายชนิด โดยได้จากการร่วงหล่นและสลายตัวของเศษไม้ ใบไม้ ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์น้ำกับป่าชายเลนนั้นมี มากมาย หากมีการทำลายป่าชายเลนลงแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านี้จะหมดไป และในที่สุด ทรัพยากรสัตว์น้ำก็จะลดปริมาณลงหรือหมดไปอีกด้วย

ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ และให้ประโยชน์ ทั้งในด้านป่าไม้ ประมง และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันป่าชายเลนได้ถูกทำลายลงด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน ให้ได้ผลเต็มที่ตลอดไป และในขณะเดียวกัน ก็ไม่เป็นการทำลายระบบนิเวศด้วยหรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ยั่งยืนต่อไป

การอนุรักษ์ป่าชายเลน ได้แก่ การรักษาพื้นที่ป่าชายเลนที่มีอยู่ให้คงไว้ การเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน โดยการปลูกป่า ตามพื้นที่ว่างเปล่าบริเวณชายฝั่งทะเล และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการศึกษาวิจัยเพื่อหาวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ที่จะนำมาใช้ในการใช้ประโยชน์ ทั้งทางด้านป่าไม้ ประมง และวิธีการผสมผสานระหว่างป่าไม้กับประมงให้

มากขึ้น เชื่อว่าการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนจะประสบผลสำเร็จมากขึ้น และปราศจากการทำลายระบบนิเวศของตัวเอง

ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 21
เรื่องที่ 8 การอนุรักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลน

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง ป่าชายเลน

เรื่อง
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่..... </div>

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 ป่าชายเลน หมายถึง.....

1.2 ประมง หมายถึง.....

1.3 เศรษฐกิจ หมายถึง.....

1.4 ทรัพยากร หมายถึง.....

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

4. นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดเราจึงควรอนุรักษ์ป่าชายเลน

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

ปะการัง

ปะการังเป็นสัตว์จำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง อาศัยอยู่ในโครงสร้างหินปูน มีลักษณะการดำรงชีพ 2 แบบ คือ อยู่ตัวเดียวหรืออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ปะการังพวกที่เจริญเติบโตในน้ำลึก จะมีลักษณะเป็นก้อนขนาดใหญ่ ส่วนปะการังที่เจริญได้ดีจะอยู่ในเขตน้ำตื้น จนถึงน้ำลึก 50 เมตร มีการเจริญเติบโตแบบรวมเป็นกลุ่ม จะเกิดเป็นแนวปะการังขนาดใหญ่ ปะการังแต่ละตัวที่มารวมกันจะสร้างโครงสร้างในรูปของหินปูน เป็นรูปร่างต่าง ๆ กัน แล้วแต่ชนิดของปะการังนั้น ๆ การเจริญเติบโตของปะการังค่อนข้างช้ามาก ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ อุณหภูมิของน้ำ และแสงสว่าง โดยจะเจริญเติบโตได้ดีในบริเวณที่มีน้ำสะอาด สภาพท้องทะเลค่อนข้างแข็งหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อย ความเค็มของน้ำค่อนข้างสูง มีแสงสว่างมากพอควร

ปะการังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ บริเวณชายฝั่งทะเลเป็นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์จำนวนมาก อีกทั้งเป็นแหล่งอาหารเพื่อการเจริญเติบโต เป็นแหล่งเพาะพันธุ์วางไข่และหลบภัย ปะการังมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล การประมง และมีส่วนช่วยรักษาสภาพสมดุลธรรมชาติของชายฝั่ง ช่วยลดความรุนแรงของคลื่นที่กระทบต่อชายฝั่ง ความสวยงามของแนวปะการังช่วยในด้านพักผ่อนหย่อนใจและเป็น จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างดี สามารถนำรายได้มาสู่ท้องถิ่น รวมทั้งในปัจจุบันได้มีการค้นคว้าเพื่อสกัดสารเคมีต่าง ๆ จากปะการัง สัตว์ และพืชที่อยู่ในแนวปะการัง เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ แต่ถ้าหากปะการังถูกทำลายหรือตายไป จะต้องใช้เวลานานมากกว่าที่จะฟื้นตัวขึ้นมาได้

การอนุรักษ์ปะการังเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจกัน และจะต้องรู้จักใช้อย่างถูกวิธีการ รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดการทำลายเพื่อจะได้รับประโยชน์จากมรดกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นจะสามารถมีส่วนร่วมกับส่วนราชการหรือรวมตัวกัน เพื่อดูแลรักษาแนวปะการังในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่ได้ ในการจัดการปะการังอาจดำเนินการทำการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแนวปะการัง พร้อมทั้งจัดทำแผนที่รายละเอียด แสดงบริเวณปะการัง เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และควบคุมการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ มีการติดตั้งทุ่นผูกเรือในเขตการใช้ประโยชน์ ในแนวปะการัง ที่มีความสำคัญสูงสำหรับให้จอดเรือโดยไม่ให้ทิ้งสมอ รวมถึงห้ามการจับปลาทุกประเภทในบางบริเวณ เพื่อให้มีปลาเข้ามาหลบในบริเวณนั้นมากขึ้น มีการนำเรือท้องกระจกเพื่อดูปะการัง และประชาสัมพันธ์ให้มีการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรปะการัง โดยให้มีการศึกษา และเผยแพร่ความรู้ และคุณค่าของปะการังให้กับบุคคลทุกประเภท ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ในการป้องกัน และฟื้นฟูปะการัง ทั้งนี้ยังมีการส่งเสริมให้กลุ่มชุมชน

องค์กรเอกชน สมาคม หรือชมรมการท่องเที่ยว ร่วมกันจัดกิจกรรมในเรื่องการรักษาความสะอาด เพื่อการคุ้มครองปะการัง

ที่มา จากหนังสือสารานุกรมไทย เล่มที่ 21
เรื่องที่ 8 การอนุรักษ์ และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ : ปะการัง

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง ปะการัง

เรื่อง ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 สมอ หมายถึง.....

1.2 สกัด หมายถึง.....

1.3 พุ่ม หมายถึง.....

1.4 ประชาสัมพันธ์ หมายถึง.....

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดเราจึงควรอนุรักษ์ปะการัง

.....

.....

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

.....

.....

[illegible]

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ดี

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับ ปรับปรุง

พฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้ถูกต้องทุกคำ	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านผิดไม่เกิน 3 ใน 5 คำ หรือ 2 ใน 4 คำ	อ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ใหม่จากบทอ่านผิดมากกว่า 3 คำ
ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) ได้ทุกข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ประเด็นสมบูรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) ผิด 1-2 ข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ 1 ข้อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านผิด (คาดคะเนเหตุการณ์หรือระบุเหตุผล) เกิน 2 ข้อ - บอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านไม่ได้
เสนอความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้	เสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน	เสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุหรือผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้	เสนอความคิดเห็นแต่ไม่แสดงเหตุและผลสนับสนุน
นำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองได้	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรม/มีการยกตัวอย่างชัดเจน	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองแต่ขาดความชัดเจน/ไม่มีการยกตัวอย่าง	บอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ชัดเจนแต่อาจไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง ขาดความเป็นรูปธรรม/ขาดตัวอย่างที่ชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน คะแนนเต็ม 12 คะแนน

คะแนน 10 - 12 หมายถึง ดี

คะแนน 7 - 9 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 4 - 6 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60 (7 คะแนน)

ใบกิจกรรมการอ่าน (รายบุคคล)

ใบกิจกรรมบันทึกการอ่าน (รายบุคคล)

วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร ต้องทำให้ราษฎร แลรักษา และปลูกรู

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

ตอบ การอนุรักษ์

2. นักเรียนได้ความรู้อะไรจากบทอ่าน เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

ตอบ ถ้าไม่รักษาต้นน้ำลำธาร

3. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ต้นน้ำ

ตอบ 1. ไม่ปล่อยน้ำทิ้ง 2. ไม่ปล่อยน้ำทิ้ง 3. ไม่ปล่อยน้ำทิ้ง

วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

แหล่งน้ำมีอยู่อย่างจำกัด

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

ตอบ แหล่งน้ำ

2. นักเรียนได้ความรู้อะไรจากบทอ่าน เรื่อง วิธีการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

ตอบ การดูแลแหล่งน้ำ

3. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ต้นน้ำ

ตอบ ไม่ทิ้งขยะลงน้ำ

ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนประเด็นสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1
ย่อหน้า

เรื่อง แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ คือ น้ำในลำน้ำ ลำคลอง แม่น้ำ ทะเล และน้ำในผืนดิน น้ำใต้ดิน น้ำฝน น้ำในอากาศ น้ำในพืชและสัตว์

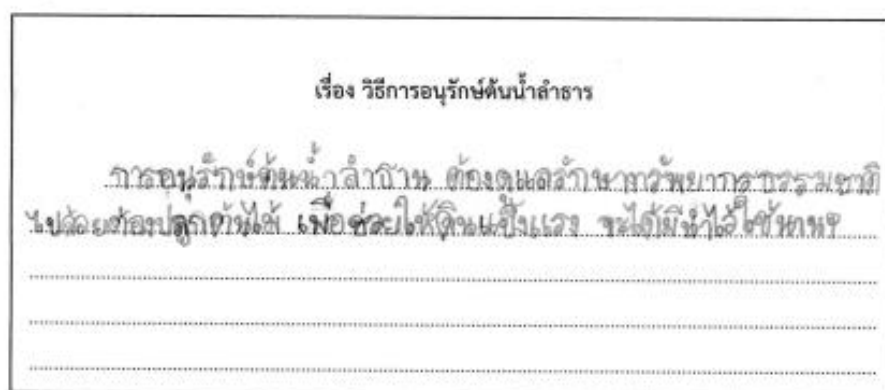
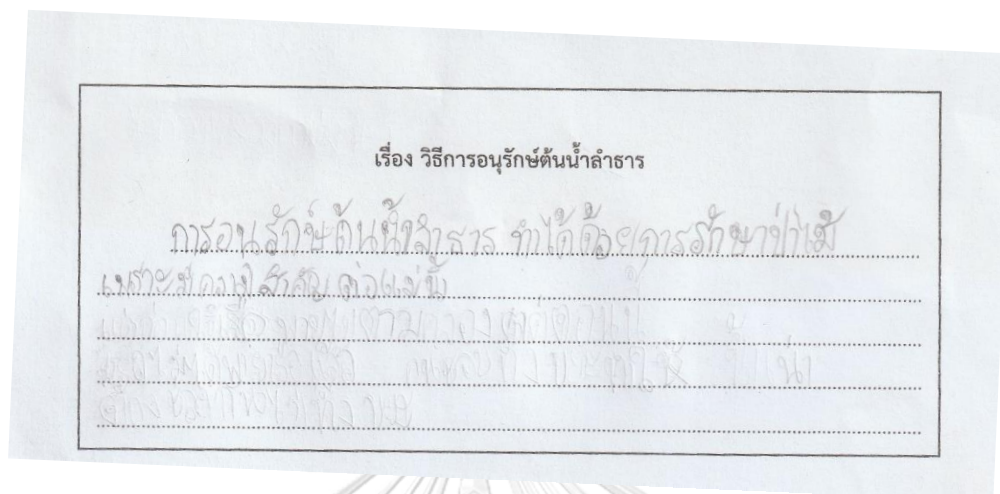
กลุ่มที่... 1...

เรื่อง แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำจากแหล่งน้ำ ห้วยอย่างเช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงปลา

กลุ่มที่... 2...

ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนประเด็นสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1
ย่อหน้า

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่องและตอบคำถามต่อไปนี้

เรื่อง คลอง

คลองคือที่พายุเรือ มีตุลาคลึงมั่งงำๆ
ในคลองมีปลาในเรือกิน ต้องระวังแะดูแลคลอง
ในสะอาด

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

- 1.1 คมนาคม หมายถึง การพาคนเรือ
- 1.2 เครือข่าย หมายถึง การผูกพันกัน
- 1.3 อุทสาหกรรม หมายถึง การค้าขาย
- 1.4 ชุกชุม หมายถึง ชุมชน

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

อธิบายเรื่องเกี่ยวกับคลอง

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ต้องดูแลคลองให้สะอาด

4. นักเรียนคิดว่า หากเราไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดคลองจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียในอนาคตอย่างไร

น้ำเน่า

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

พาเพื่อนไปพายเรือ

เรื่อง การเก็บกักน้ำ
 หีที่เก็บน้ำมากมาย คั้นน้ำไว้ใส่กอนฝหไม่ตก
 ให้โพธิ์คั้นน้ำดื่ม เรียกว่า อ่างเก็บน้ำ ทำให้ไม่ขาดแคลนน้ำ

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

- 1.1 ผันแปร หมายถึง เปลี่ยนแปลง
 1.2 ชลประทาน หมายถึง น้ำ
 1.3 เขื่อน หมายถึง ที่กั้นน้ำ
 1.4 เพาะปลูก หมายถึง การปลูกพืช

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

บอกให้คนทั่วไปรู้ถึงประโยชน์ของการเก็บกักน้ำ

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ที่เก็บน้ำมีหลายที่

4. นักเรียนคิดว่า การเก็บกักน้ำสามารถทำได้ด้วยวิธีใดได้อีก

โดยการขุดสระน้ำ

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

ขุดสระน้ำเก็บกักน้ำ

เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง คลอง

แต่ก่อนใช้เรือพาไปท่าคลองตอนนั้น
 ล่องเรือให้มาเร็วแล้ว คนชอบนั่งประพาสในเรือ
 ต้องรอน้ำไม่ทันเลย

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง การเขียนกับน้ำ

การเขียนกับน้ำ เป็นการนำเอาไว้ จะได้ใช้จดหมายไม่ตก
 จะได้มีน้ำใช้ตลอดเวลา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างผลงานนักเรียนบทอ่านประเภทบันเทิงคดี

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

กลุ่มที่ ...1...

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค ✓

ต้องดูแลแม่ทำ ไม่ก็ขบะ

กลุ่มที่ ...5...

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

ตลาดน้ำมีน้ำท่า ท่าคนต้องช่วยกันเก็บขยะ

ใบกิจกรรมบันทึกการอ่าน (รายบุคคล)

เริ่มจากตัวเรา

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

..... เราสามารถดูแลสิ่งแวดล้อมได้

.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

ตอบ ความพิษ

2. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากบทอ่าน เรื่อง เริ่มจากตัวเรา

ตอบ เราต้องดูแลสิ่งแวดล้อม ล้างมือ จะได้มีสุขภาพดี

3. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ตอบ ทำขยะอย่างถูกวิธี

ใบกิจกรรมบันทึกการอ่าน (รายบุคคล)

เริ่มจากตัวเรา

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

..... นักเรียนเห็นคุณค่า

.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

ตอบ สิ่งใกล้ตัว

2. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากบทอ่าน เรื่อง เริ่มจากตัวเรา

ตอบ ถ้าเราเห็นคุณค่าของสิ่งใกล้ตัว เราจะมีชีวิตที่ดี

3. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ตอบ ใช้ถุงน้ำ

ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนประเด็นสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1
ย่อหน้า

เรื่อง รักษ์

ที่ทุกคนมีน้ำใจ ทำให้ทุกคนมีความสุข
จึงเป็นความสุขที่ทุกคนจะได้สัมผัสกัน

กลุ่มที่...5...

เรื่อง รักษ์

คิดว่าถ้า เราช่วยไม่ได้ เพราะมีขยะเหล่านี้ คงไม่มีใครช่วย
ได้ ต้องช่วยกันเก็บขยะ ตกลงจะได้สะอาด ขยาย ขอบได้

กลุ่มที่...1...

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนประเด็นสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1
ย่อหน้า

เรื่อง เริ่มจากตัวเรา

ผมรู้สึกท้อแท้ใจเรื่องเรียน ทำให้ผมเสียเวลาเรียน
เวลาไม่พอจะอ่าน มีเวลาไม่พอจะไปทำโน่นนี่ ถ้าอยากได้
เกรดดีก็ต้องคิดถึงวันข้างหน้า ต้องพยายาม

เรื่อง เริ่มจากตัวเรา

จากคนที่รักเรียนเยอะ ด้วยเยอะ ทำให้เวลาไม่ดี
มีคนช่วยเราต้องรัก เราอยากช่วยกัน รักชาติแล้วช่วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่องและตอบคำถามต่อไปนี้

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง กล้าที่จะทำ

เรื่อง	กล้าที่จะทำ
ลำเอียงทำอย่างไร	ไม่ต้องอายคนอื่น ถ้าหากคน
ทำความดีสังคมก็จะช่วย	
ชื่อ	ชั้น เลขที่

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 กิจกรรม หมายถึง

1.2 สาเหตุ หมายถึง

1.3 ทดแทน หมายถึง

1.4 ร่วมมือ หมายถึง

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

ทำความดี ละทิ้งการทำความผิด

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ทำความดีไม่ต้องอาย

4. นักเรียนคิดว่า หากเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดภายในชุมชนของเรา จะเกิดอะไรขึ้นในอนาคต

สกปรก มีขยะเยอะ

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

กินผักผลไม้ทุกวัน เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง ไม่สาย ✓

เรื่อง	ไม่สาย
ผู้เขียน	วิทย์ไม่เก่ง มีน้ำใจช่วยเหลือคนในชุมชนและคนที่ลืมนัด
ชื่อ
ชั้น	ป.4 เลขที่ 16

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

1.1 น้ำใจ หมายถึง ความช่วยเหลือ

1.2 ความสุข หมายถึง ความสบายใจ

1.3 พัง หมายถึง ทุลัก

1.4 ซ่อมแซม หมายถึง ซ่อมแซม

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

อยากให้ช่วยเหลือคนอื่น

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

มีน้ำใจ

4. นักเรียนคิดว่า การที่มีคนมาช่วยดับไฟตอนที่บ้านวินัยไฟไหม้เป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ เพราะอะไร

ควร เพราะวินัยเป็นคนดี

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

ช่วยเหลือคนอื่นตามหน้าที่

เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง กลัวที่จะทำ

เราต้องกลัวที่จะทำความดี

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง ไม่ส่าย

เราต้อง มีหัวใจ ช่วยเหลือคนอื่น ช่วงเวลาเดี๋ยววันจะ
มีคห มาช่วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างผลงานนักเรียนบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

กลุ่มที่ 6

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

.....เราต้องรักษาผ้าไหมทุกตัว.....

.....

กลุ่มที่ 4

เขียนสรุปเรื่องที่อ่านมา 1 ประโยค

.....ธรรมชาติลูกปัดลาย.....

.....

ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนประเด็นสำคัญที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปความคิด ความรู้ที่ได้มา 1
ย่อหน้า

เรื่อง "สำนักรักษัษธรรมชาติใส่ใจสิ่งแวดล้อม"

มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ แต่มนุษย์ก็ทำลาย
ธรรมชาติ ทั้งบนบกและในน้ำ เช่นป่า ล่าสัตว์ เราต้องไม่ทำ
ลายธรรมชาติ บนบก เช่น ล่าสัตว์ ธรรมชาติจะกลับมา
อุดมสมบูรณ์

เรื่อง "สำนักรักษัษธรรมชาติใส่ใจสิ่งแวดล้อม"

ธรรมชาติได้ประโยชน์จากมนุษย์ แต่เรากลับทำลาย
ธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเช่นนี้ เราจะต้องไม่ทำจนหมดทั้ง
ท้องดินและน้ำสิ่งแวดล้อมให้ดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่องและตอบคำถามต่อไปนี้

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง เมล็ดพันธุ์แห่งชาติ

เรื่อง	เมล็ดพันธุ์แห่งชาติ
ย่อ	เมื่อเราเป็นแบบอย่างตามราชตระกูล มีว่า วนโถงชนะห้องใจรัก ก็ส่งผลให้ ธรรมชาติเกิดมลพิษได้ เราควรสร้าง ความดี และ ฝึกจิตใจให้ ธรรมชาติ รักษาธรรมชาติให้สะอาด ภาวนา
ชื่อ
ชั้น
เลขที่

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

- 1.1 เกลื่อน หมายถึง..... เซลล์
- 1.2 วิกฤต หมายถึง..... ล้น
- 1.3 ประยุกต์ หมายถึง..... การปรับใช้
- 1.4 คุณค่า หมายถึง..... มีประโยชน์

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

อธิบายถึง ธรรมชาติของมนุษย์ที่มาจากธรรมชาติ ใจคนดี จิตใจและรักชาติ

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ต้องมีความรักในการดูแลธรรมชาติ ต้องร่วมมือกัน

4. นักเรียนคิดว่า หากเราไม่มีสำนึกในคุณค่าของธรรมชาติจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติในอนาคต

ธรรมชาติถูกทำลาย คนก็จะอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีธรรมชาติ

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

ถึงพระลัทธิพระพุทธเจ้า สอนให้รักธรรมชาติ

เขียนบันทึกสรุปการอ่านจากเรื่อง สายสัมพันธ์

เรื่อง สายสัมพันธ์

ชื่อของเรทุกคน มีสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเรามากมาย
ในสิ่งที่เรารู้จัก เราไม่สามารถบอกหมดได้ จะต้อง
ค้นหาและหาอีกต่อไป

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์

- 1.1 ผลิต หมายถึง ทำให้มี
- 1.2 สูญ หมายถึง หมด
- 1.3 ประจักษ์ หมายถึง เห็น
- 1.4 ศรัทธา หมายถึง เชื่อมั่น ช่วยกัน

2. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อย่างไร

อยากให้ช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติ

3. บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ไว้เป็นพยานว่าธรรมชาติคือคน เราจะต้องรักษา

4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความนี้ “ป่าซ่อมป่าป่าซ่อมคนคนซ่อมป่า”

ป่ากับคนดูแลกันเอง

5. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเอง

ปลูกต้นไม้เยอะๆ

เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง สิ่งมีชีวิต
ชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ถ้าสิ่งแวดล้อม
ไม่สมบูรณ์ก็จะทำให้ เราใช้ชีวิตไม่ได้

เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่อง แนวคิดพื้นฐานแห่งชาติ
เราต้องมีใจรักที่จะดูแลรักษาชาติให้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สุวกาญจน์ ทาวิ
วัน เดือน ปี เกิด	3 ตุลาคม 2538
สถานที่เกิด	บุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขาวิชาภาษาไทย
ที่อยู่ปัจจุบัน	81 หมู่ 8 ตำบลช่องแมว อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

